"cogito ergo sum"

Haziran 2020

HAYALET

Resimli Mecmua

sayı 35

Çocuklar inanın inanın çocuklar
Güzel günler göreceğiz güneşli günler
Motorları maviliklere süreceğiz
Güzel günler göreceğiz güneşli günler

Nazım Hikmet Ran

Popüler
Gündem

Çizgi
Romanlar

Babil
Kütüphanesi

Fashion
BD

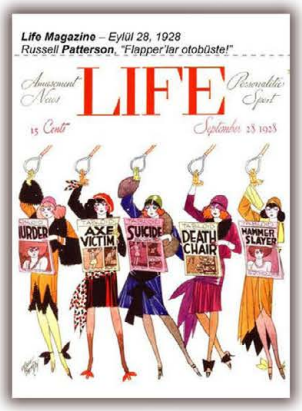

Dosya
"PEYO"

Seyehat Tefrika

Korku Tefrika

Atilla Bilgen, Bünyamin Tan, Elvan Adıgüzel, Gülhan D Sevinç,
Mehmet Kaan Sevinç, Mesut Ekener, Murat Yapıcıer, Süheyl Toktan, Ümit Kireççi.

Hayalet
Haziran 2020

Sayı: 35

Yayın yönetmeni
Mehmet Kaan Sevinç

Yayın Danışmanı
Süheyl Toktan

Editör
Atilla Bilgen

“ Yazar-Çizer Ekibi ”

Atilla Bilgen - Aynur Kulak

Bediha Yılmaz - Bünyamin Tan

Gaye Keskin - Gülhan D Sevinç

Kasvet Ulu -Liza Çanakçı

Mehmet Berk Yaltırık

Mehmet Kaan Sevinç - Mesut Ekener

Murat Yapıcıer - Müge Koçak

Ümit Kireççi - Yusuf Gürkan

Kapak İllüstrasyonu
Mehmet Kaan Sevinç

Grafik Tasarım
Gülhan D Sevinç

e-Mail
hayaleteposta@gmail.com

Editörden

Bugünlerde her günümüz Pazar! Uyku saatlerimizden tutun beslenme alışkanlıklarımıza kadar her şeyimiz değişti ve özlemle normalleşmeyi bekliyoruz. Peki ama nedir normalleşme? Koronadan önceye dönmek mi, yoksa daha önce yapılan hataları sorgulamak, ulaşılan teknolojiyi ekonomi ve sağlık alanında insanları iyileştirmek için kullanmak mı? Bunun yanıtını bulduğumuz an, insanoğlunu karanlık bir geleceğin bekleyip beklemediğini de anlamış olacağız.

İlk süper kahramanımız elbette babalarımızdır.

"Babalar gününüz kutlu olsun."

Hayal'et Resimli Mecmua.

İllüstrasyon:Mehmet Kaan Sevinç

BANKSY'NIN FLOYD YORUMU

George Floyd anması için yakılan bir mumun ABD bayrağını tutuşturduğu resim iki milyona yakın beğeni aldı.

Britanyalı sokak sanatçısı Banksy, ABD'de beyaz bir polis memurunun şiddet uygulaması sonucu hayatını kaybeden George Flyod için yaptığı çalışmayı paylaştı.

Banksy paylaşımında şu ifadelere yer verdi: "Başta çenemi kapatıp siyah insanların bu meseleyle ilgili ne söylediğini dinlemeliyim diye düşündüm. Ama niye böyle yapayım ki? Bu onların sorunu değil, benim sorunum. Beyaz olmayan insanlar sistem tarafından hayal kırıklığına uğratılıyor, yüzüstü bırakılıyor. Beyaz sistem tarafından. Alt kattaki daireye su akıtan patlak bir boru gibi. Bu bozuk sistem hayatlarını sefalete çeviriyor ama bunu tamir etmek onların görevi değil. Edemezler de… Üst kattaki daire oturanlar izin vermiyor. Bu beyazların sorunu. Ve beyazlar bu sorunu çözmezse biri üst kata çıkıp evin kapısını kırmak zorunda."

Floyd beyaz bir polisin dokuz dakika boyunca boynuna bastırması sonucu hayatını kaybetmiş, sonrasında ABD'de başlayan protestolar farklı ülkelere yayılmıştı.

YENİ SÜPER KAHRAMAN

Kovid-19'dan 30 binden fazla kişinin öldüğü İngiltere'de ünlü sanatçı Banksy 'Çığır Açan' adlı resmini bir hastaneye hediye etti. Acil servise asılan resimde bir çocuk, 'Batman' ve 'Örümcek Adam' gibi figürler yerine salgınla savaşan bir hemşireyi yüceltiyor.

Kovid-19'dan 30 binden fazla kişinin öldüğü İngiltere'de ünlü sanatçı Banksy 'Çığır Açan' adlı resmini bir hastaneye hediye etti. Acil servise asılan resimde bir çocuk, 'Batman' ve 'Örümcek Adam' gibi figürler yerine salgınla savaşan bir hemşireyi yüceltiyor.

Avrupa'da koronavirüsten en çok kişinin öldüğü ülke şu anda 30 binden fazla can kaybıyla İngiltere. Ünlü İngiliz duvar ressamı, efsanevi sokak sanatçısı Banksy, bir resmini, İngiltere'deki Southampton Hastanesi'ne hediye etti. Büyük kısmı siyah - beyaz olan bir metrekare boyutundaki resim, hastane yönetimi tarafından acil servis girişine asıldı.yerine hemşire oyuncağıyla oynuyor. Bu da bize çocukların dünyasında da yeni bir dönemin başladığını, hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını gösteriyor.

Popüler

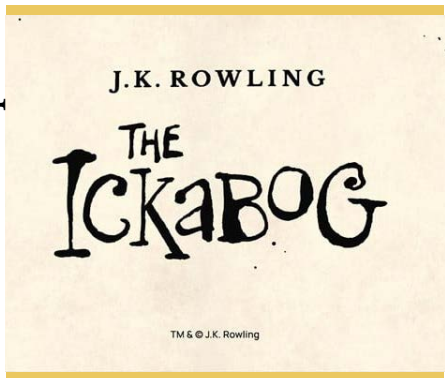

YENİ KİTABINI ÜCRETSİZ OLARAK ONLİNE YAYINLAYACAK

JK Rowling'den salgın yaşayan çocuklara hediye: Yeni kitabını ücretsiz olarak online yayınlayacak 'Harry Potter' serisinin yazarı JK Rowling, 'Ickabog' isimli yeni çocuk kitabını internet üzerinden ücretsiz olarak yayınlayacağını duyurdu.

JK Rowling'den salgın yaşayan çocuklara hediye: Yeni kitabını ücretsiz olarak online yayınlayacak

'Harry Potter' serisinin yazarı JK Rowling, **'Ickabog'** isimli yeni çocuk kitabını internet üzerinden ücretsiz olarak yayınlayacağını duyurdu.

Yazar karantinadaki çocukların salgın döneminde eğlenmesine yardımcı olmak istediğini belirtti.

26/05/2020 başlayarak her hafta bir-iki bölümünü yayınlanacak kitabın tamamı **10 Haziran'**da internet üzerinden okunabilecek.

Yazar internet sitesinden https://www.theickabog.com/read-the-story/ kitabı okumak için herhangi bir kayıt işlemi olmadığını söyledi. Yeni kitabını ücretsiz olarak online yayınlayacak.

Bu kitabın fikrinin henüz **'Harry Potter'** kitaplarını yazarken oluştuğunu belirten Rowling serinin son kitabından sonra yayınlamaya niyet ettiği 'Ickabog'u küçükken çocuklarına okuduğunu anlattı.

https://www.jkrowling.com

Süheyl Toktan

RUSSELL PATTERSON ve Flapper'ları

*Daha önce Louise Brooks üzerine çalıştığım 'Pandora'nın Kutusu' başlıklı yazıda 'brooks' ruhunu anlayabilmek için öncelikle **flappers** kavramından bahsetmiştik:*

"... 1920'lerde kısa etekli, kısa saçlı, caz dinleyen ve kabul edilebilir davranış olarak mütalâa edilen şeylere karşı küçümseyici ve açıkça karşı gelen genç bir Batılı kadın kuşağıydı. Flapper'lar, aşırı makyaj yapmak, içki ve sigara içmek, otomobil kullanmak, seks konusunda rahat davranmak ve ayrıca sosyal ve cinsel normları umursamamak hususunda fazla 'atılgan' olarak görülmüşlerdir..."

İşte Caz Çağı'nın kadın başkaldırısına sanatsal imza atanların bir diğer örneği de, illüstrasyonları, karikatürleri, çizgibandları ile Russell Patterson'dı.

GÜZEL
MEK
AH! MÖSYÖLER. MEVCUT KUŞKUSUZ. EN İYİ MODELİMİZ BAYAN VANDERGİLT'İ SİZİN İÇİN GİYDİREYİM. OTURUN.
İŞTE YİNE GİDİYORUM.
GÜZEL.
VE BU. AH! BU RENK, BÖYLESİNE SADELİK.
MÜKEMMEL!
STEYECEĞİ-
İ BİR ŞEY
Mİ?
AH. BİZ SATIN ALMAK İSTEMEDİK -SADECE MAYOLU BİR ŞEYLER GÖRMEK İSTEDİK.
VE BİZE İNANIN BAYAN. BU HANIM KESİNLİKLE BİR ŞEY!

İnstagram'dan önce moda fotoğrafçılığı vardı. Ve moda fotoğrafçılığından önce de, illüstratörün dönemi vardı. Bir çizimin bin gemi kaldırabileceği veya oldukça etkileyici bir şekilde on yılın tekil görünümünü tanımlayabileceği bir dünya düşünün. Russell Patterson'un hüküm sürdüğü dünya böyle bir yerdi. Üretken bir karikatürist, çizer ve set tasarımcısı olan Patterson'un ***Art Deco*** dergisi illüstrasyonları, 1920'lerin ve 30'ların uzun bacaklı sofistike kentli kadın moda stillerini şekillendirmeye önemli katkı sağladı. Patterson, ***Life*** dergisinin kapaklarını resimledi ve mağaza vitrinlerini ve film setlerini tasarladı; ***Fox*** ve ***Paramount Pictures***'a kostüm tasarımcılığı yaptığı da bilinir.

1925'te New York'a gelen Patterson yönünü birdenbire buldu ve yeteneklerini tamamen illüstrasyona yöneltti. Paris'te geliştirdiği (yaşlı ressam **Claude Monet**'nin yanında diye ifade ettiği) güzel kadın çizimi deneyimlerinden yola çıkarak, çeşitli magazinlerin kapak ve iç sayfalarını capcanlı ***'flapper'*** larıyla bezemeye başladı. Önde gelen grafik sanatçılarının film yıldızları kadar ünlü olduğu bu zamanlarda, illüstratör Russell

Life Magazine *– Eylül 28, 1928*
Russell ***Patterson****, "Flapper'lar otobüste!"*

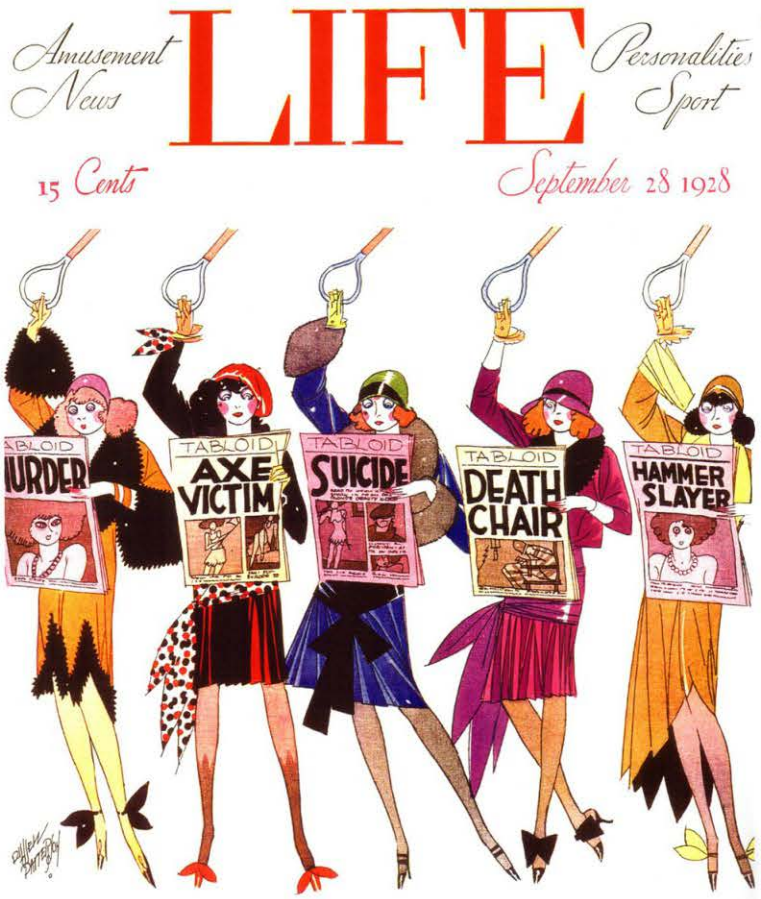

Life Magazine *– Nisan 26, 1929*
Russell ***Patterson****, "Hoş bir selâmlaşma!"*

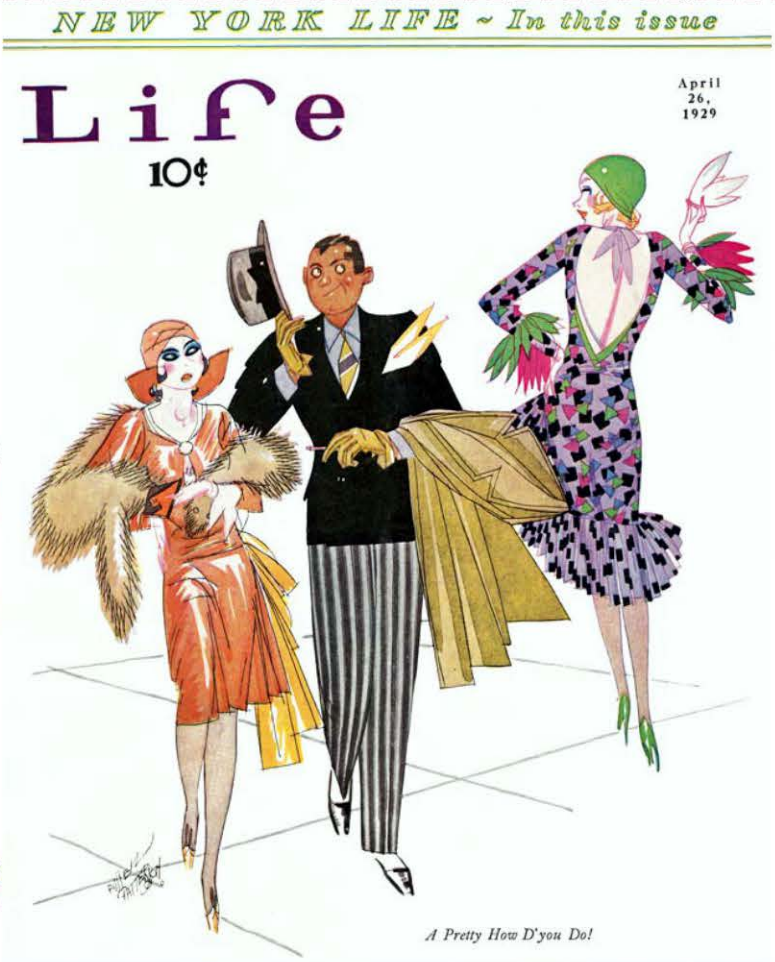

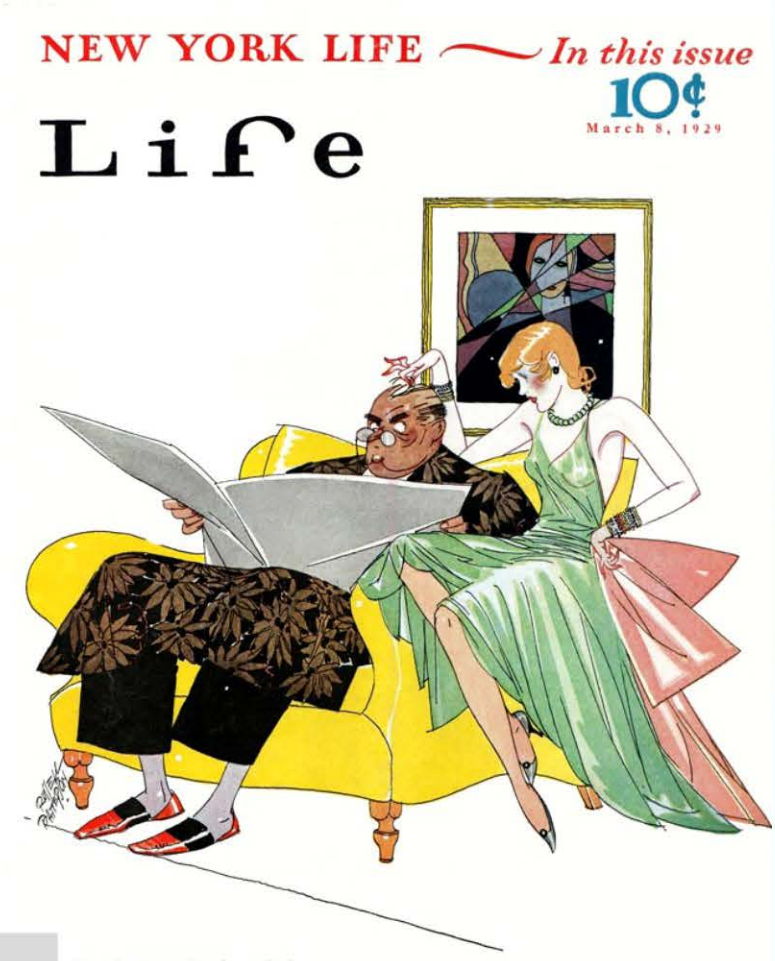

Life Magazine *– Mart 8, 1929*
Russell ***Patterson****, "Acı şu zavallı çalışan kıza!"*

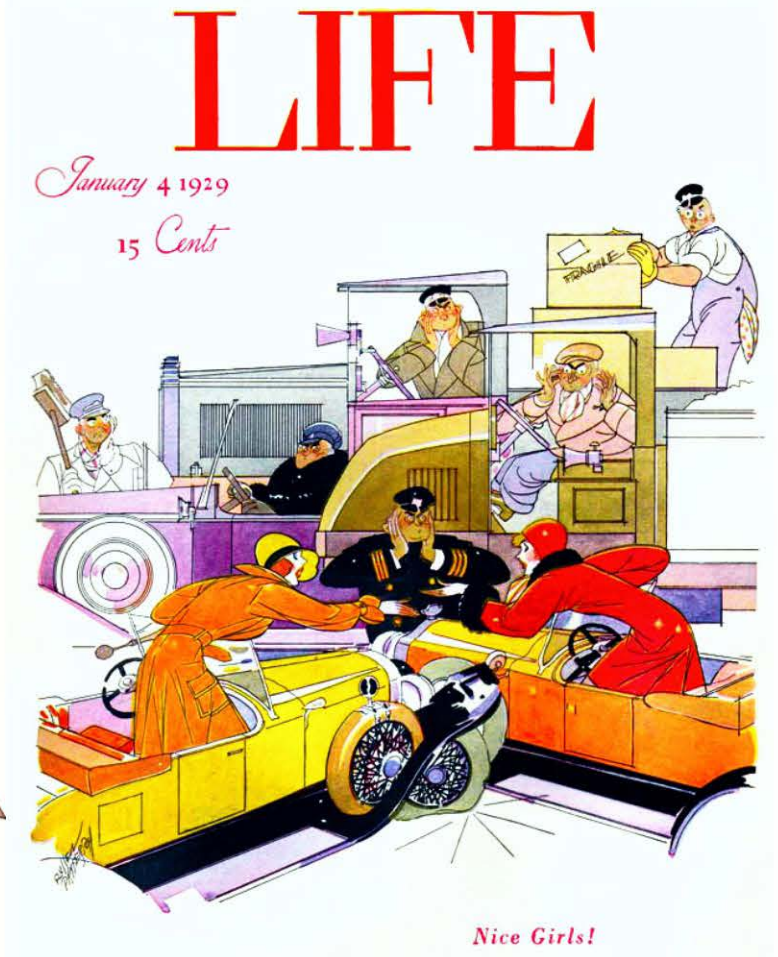

Life Magazine *– Ocak 4, 1929*
Russell ***Patterson****, "Güzel kızlar!"*

"Where there's smoke there's fire" *(Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.), Russell* ***Patterson****, 1925 / Şık bir flapper bir eli kalçasında, diğer elinde bir sigarayla duruyor; süzülen bir duman, bir kıvrım, büküm, dekoratif bir hat oluşturmuş.*

Patterson birkaç yıl içinde, bilinmezlikten şöhrete doğru yöneldi. Kariyeri çiçek gibi açılırken, *modern Jazz Age kadını* her yerde onun çeşitlemeleri ile ***Saturday Evening Post***, ***Vogue***, ***Vanity Fair***, ***Cosmopolitan*** ve diğer birçok derginin sayfalarını süslüyordu. Zamanın kadınları, giyim, mücevher ve kozmetik trendlerini takip etmek için Patterson'un çalışmalarını izlemeye başladılar.

Birkaç yıl sonra, 1930'ların başında Patterson, şık akşam pijamalarıyla kadınları tasvir eden ilk kişi olacaktı. *"Kadının özgürleşmesinin el kulağında"* demişti Patterson, *"Bir yıl içinde kendini eteklerinden kurtaracak ve muhtemelen bir daha onlara geri dönmeyecek."*

Pazar gazetelerinin magazin kapaklarına yaptığı birçok çizgiband dizisinin ardından 1951'de Patterson, ***Mamie*** karakterini yarattı. Mamie, çizgiromanlarda, filmlerde ve sahnedeki göz alıcı *'aptal sarışın'* canlandırmasının stilize bir parçasıydı.

New York Times gazetesinde çıkan 1977 tarihli ölüm ilânına göre, 1926'da Chicago'da flapper'a *"başlamasının"* **Scott Fitzgerald**'ı okumasından başka bir nedeni olmamıştı ve bir illüstratör olarak gününün biraz donuk güzelliklerinden farklı bir görünüm yaratmak istemişti. Bu huzursuz yaratıcı arzu, ona ikonik, anında tanınabilir bir 20'li yılların kadını olan *"Patterson Kızı"* nı verdi. Yıllar öncesinin ünlü *'**Gibson kızı**'* nın yerini onun *'**Patterson kızı**'* almıştı, aynı anda hem pervasız hem de masum...

Russell Patterson kimilerince flatters moda stilinin yaratıcısı olarak kabul edilir.

Bünyamin Tan

Yaptığımız araştırmalar neticesinde söz konusu hikâyenin Selami Münir'in yukarıda ismi geçen polisiye serisine ait olduğunu ve Remzi isimli bir başka şahısla birlikte çevirdiğini tespit ettik. Nitekim seride yer alan Maskeli Süvari isimli hikâyeyi de yine birlikte çevirdikleri görülmektedir. Fakat Remzi isimli şahsın kim olduğuna dair elimizde bir ipucu veya bilgi bulunmamaktadır.

Sherlock Holmes'ün Arsen Lüpen İle Sergüzeştlerinden:

GECE ÇOCUĞU

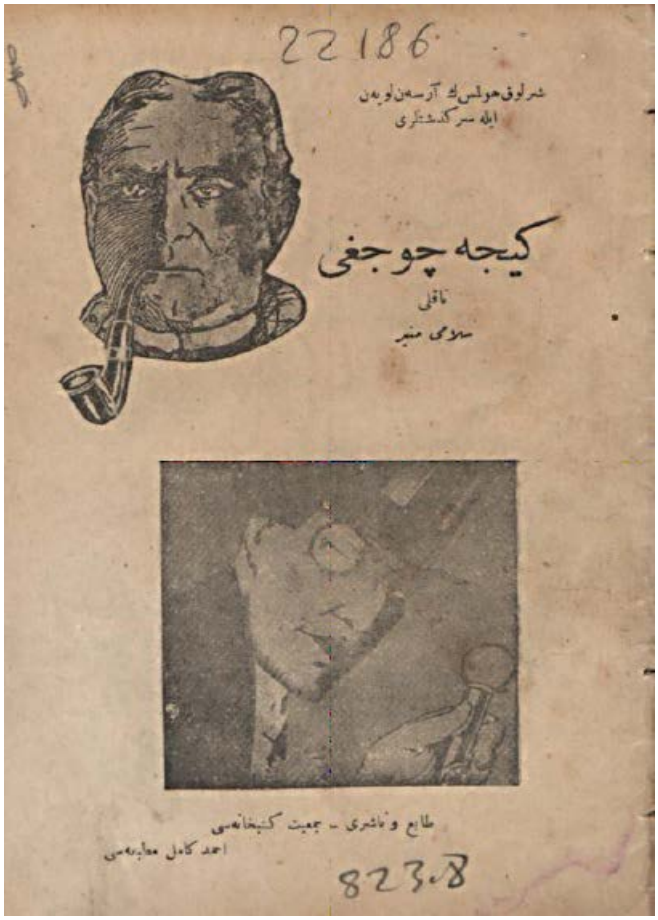

Selami Münir Yurdatap'ın *Sherlock Holmes'ün Arsen Lüpen İle Sergüzeştleri* serisine ait bir hikâyesini daha önce dergimizde yayınlamıştık (Osmanlı Matbuatında Sherlock Holmes – Arsen Lüpen Çekişmesi: Zevk Çılgınlıkları, Hayalet Resimli Mecmua, Sayı: 31, Şubat 2020, s. 14-22.) Bu makalede yazar adını nüshadaki matbu hata yüzünden Remzi Selami olarak vermiştik. Yaptığımız araştırmalar neticesinde söz konusu hikâyenin Selami Münir'in yukarıda ismi geçen polisiye serisine ait olduğunu ve Remzi isimli bir başka şahısla birlikte çevirdiğini tespit ettik. Nitekim seride yer alan *Maskeli Süvari* isimli hikâyeyi de yine birlikte çevirdikleri görülmektedir. Fakat Remzi isimli şahsın kim olduğuna dair elimizde bir ipucu veya bilgi bulunmamaktadır.

Serinin ulaşabildiğimiz diğer hikâyeleri şunlardır: *Gece Çocuğu, Şöhret Uğrunda, Hindistan Ormanlarında, Maskeli Süvari, Mukaddes Heykel, Saray Rakkasesi, Siyah Güller.* Hem Arsen Lüpen ve yazarı Maurice Leblanc, hem de Sherlock Holmes ve yazarı Sir Arthur Conan Doyle hakkında yukarıda ismi geçen makalemizde detaylı bilgi verdiğimizden burada tekrar bilgi vermeye gerek görmüyoruz. Hikâyenin konusuna ve metnine geçmeden önce bu seriyi yazın dünyamıza kazandıran çevirmen Selami Münir Yurdatap'la ilgili kısaca bilgiler vereceğiz.

Selami Münir Yurdatap, 1910 yılında Libya'da doğmuş olup ortaöğrenimine 1920 yılında Şam Sultanisi'nde başladı. 1925 yılında

İtalyan Lisesi'nden mezun olduktan iki yıl sonra, 1927'de gazeteciliğe başlayan Selami Münir, İkdam, Tasvir, Vakit, Hürriyet, Şehir gazeteleri ile çeşitli dergilerde çalıştı. Akbaba adlı mizah dergisinde yer alan mizah öyküleriyle tanındı. Hem tercüme hem telif hem de derleme eserler ve makaleler kaleme aldı. Bir dönem popüler edebiyata da yön vermiş olup gazetecilikten emekli oldu. Basın şeref kartı sahibi olan Yurdatap, 27 Ocak 1987 tarihinde vefat etti. Kabri, Kozlu Mezarlığı'ndadır. Çok yönlü yazarlarımızdan olan Selami Münir'in eserlerinden bazılarını aşağıdaki gibi listelemek mümkündür:

Roman-Halk Hikâyesi:

Zehirli Çiçek (1927), Garson Kız (1928), Gelini Kim Öldürdü (1932), Bir Çapkının Hatıratı (1933), Uğru ile Kadı Hikâyesi (1933), Dans Hocası (1933), Kadınlar Hamamında İlk Sarhoşluk: Koca Buhranı, Baytekin Yıldızlar Dünyasında (1940), Nasreddin Hoca Bobstiller Arasında (1941), Billur Köşk Hikâyesi (1949), Kanlı Define (1951), Tarzan Mandrake Mücadelesi (1951), Hz. Ali'nin Savaşlarında Ejder Kalesi (1957), Kerbela Faciası (1959), Hayberli Sihirbazın İntikamı (1966), Hz. Ali'ye Meydan Okuyan Kız (1966), Hz. Ali ile Cemel Cengi (1968), Hz. Ali Kıyımcılara Karşı (1968), Gazveler Kahramanı Hz. Ali'nin İlk Zaferleri (1968), Hakiki Resimli Yedi Alimler Hikâyesi (1969), Hz. Ali Mührü Süleyman'ın İzinde (1971), Hayber Kalesi Fethi (1971), Nasreddin Hoca İstanbul'da (1973), Keloğlan ile Dertli Yılan (1973), Hz. Ali'nin Yemen Cengi (1973), Hz. Ali Zerrin Kalesi'nde: Kesik Başın İntikamı (1982).

Derleme-İnceleme:

Binbir Hadis Tercümesi ve Tefsiri (1941), İslâm Dininde Rüya ve Rüya Tabirleri (1948), Hz. Muhammet'in Mektupları (1948), Büyük Resimli İslâm Tarihi (N. A. Banoğlu ile, 1950), Bitmemiş Senfoni: Dahi Sanatkâr Schubert'in Hayatı (1952), Resimli Nasreddin Hoca Fıkraları (1957), Hz. Ali ile Hariciler Mücadelesi (1958), Hz. Ali-Muaviye Mücadelesi: Sifin Vakasının İçyüzü (1958)Karacaoğlan: Aşk Hikâyesi ve Şiirleri (1974), Pir Sultan Abdal: Hayat Hikâyesi ve En Seçme Şiirleri (1976), Köroğlu: Büyük Halk Hikâyesi (1977), Pir Sultan Yaşamı, Şiirlerinden Esintiler (1997).

Çeviri: Binbir Gece Masalları (1949).

Serimizin bu hikâyesi Cemiyet Kütübhanesi'nce yayınlanmış olup İstanbul'da Ahmed Kâmil Matbaası'nda basılmıştır. 1926 yılında yayınlanmış olup 14 sayfadan oluşmaktadır. Sherlock Holmes, Arsen Lüpen'i Amerika'daki bazı suçlarından dolayı yakalamış ve Londra hapishanesine atılmasını sağlamıştır. Arsen Lüpen ise hapishaneden firar etmenin ve Amerika'ya geri dönmenin yollarını aramaktadır. Ona bu uğurda sevgili eşi Henriette de yardım etmektedir. İşte iki azılı düşmanın, Sherlock Holmes ile Arsen Lüpen'in o amansız rekabeti ve mücadelesi… Keyifli okumalar…

Gece Çocuğu
Hapishanede…

Arsen Lüpen kapana düşmüş bir vahşi hayvan gibi hapishanenin loş ve rutubetli hücresinde mütemadiyen geziniyordu. Ara sıra telaşlı telaşlı saatine bakıyordu.

Eski ve oldukça yıpranmış yatağının bir tarafına çöktü. Ellerini şakaklarına dayayarak derin bir düşünceye daldı.

Zavallı Arsen… Acaba neler düşünüyordu?

Şüphesiz bir halas çaresi veya bir muhlis!

Şimdi bütün geçen hadiseler muhayyilesi önünde bir resmigeçit yapıyordu. Amerika'da son yaptığı entrikaları ve sonra hiç ummadığı bir zamanda Sherlock Holmes tarafından yakalanmasını düşündü.

Bulunduğu hücrenin açıldığını gördü. İçeriye uzun boylu iri yarı bir gardiyan girdi ve sert bir sesle:

- Ziyaret vakti geldi. Çabuk gelin. Bir akrabanız sizi görmek istiyor, dedi.

(2) Arsen Lüpen gardiyan ile beraber odadan dışarıya çıktı. Loş, hiç güneş yüzü görmeyen birkaç koridoru geçtikten sonra

kalın demir parmaklıklı bir kapıya geldiler.

İhtiyar bir kadın elinde sepet olduğu halde duruyordu. Arsen Lüpen'i görünce gülümsedi ve titrek bir sesle:

- Oğlum Hooks… Nasılsın, sıhhatin yerinde mi?

Arsen Lüpen bir metre kadar uzaklığında duran bu ihtiyar kadına bakarak:

- İyiyim anneciğim fakat çok açım. Buradaki yemekleri yiyemiyorum. Onlardan âdeta nefret ediyorum. Bari bana bir şey getirdin mi? dedi.

Kadın elindeki sepeti gardiyana vererek:

- İşte oğlum, sana balık, yumurta ve yemiş getirdim, dedi.

Gardiyan yemekleri birer birer muayene etti. Calib-i dikkat (dikkat çekici) bir şey görmedi. Her şey tabiatıyla yerli yerinde duruyordu. Sepeti mahpusa verdi. Birkaç dakika sonra kalın bir ses ortalığı çınlattı:

- Ziyaret saati bitmiştir!

İhtiyar kadın son bir nazarla oğluna baktı. Bir arzusu var mı yok mu diye sordu.

Arsen Lüpen, ca'li (sahte) bir tavır ile:

- Amcazademe söyleyin. Bana kudretli bir avukat tutsun, dedi.

Son sözünü bitirir bitirmez gardiyanın tembihatı üzerine hücresine doğru yürüdü. Elindeki yemek sepeti sallaya sallaya mesrur (mutlu) ve mahzuz (hoşnut) görünüyordu.

(3) Ortalık karardı, lambalar yandı. Hapishanenin içerisine esrarengiz bir sükûnet kapladı. Ses, seda kesildi. Gardiyanların ayak patırtılarından başka bir şey duyulmuyordu.

Arsen Lüpen odasının bir köşesine çekildi; biraz evvel çok sevdiği zevcesi Henriette'in getirdiği sepeti açtı, balıkları yedi. Yumurtaları soydu ve içinden mahsus yapılmış ince bir kâğıdı çıkardı. İçinde birçok yazılar vardı. Muhteviyatı şu idi:

"Sherlock Holmes büyük bir cinayetin failini bulmakla meşgul. Onun için muhakemeniz birkaç haftaya kadar teehhür edecektir (ertelenecektir). Efkâr-ı umumiye (halkın düşüncesi) müşevveş (karmakarışık) bir halde. Çünkü vermiş olduğunuz ifadeler herkesi telaşa düşürdü. Gazeteler her gün yakalanan hırsız Arsen Lüpen olmadığını ve Hooks namında bir Amerikalı olduğunu yazıyorlardı. Mamafih (nitekim) seni kaçırmak için bütün meçhudatımı (gücümü) sarf edeceğim. Eski arkadaşlarıma Paris'e bir telgraf çektim. İcabında tedabir (tedbirler) ittihaz etmek (hazırlamak) için buraya gelecekler."

Arsen Lüpen namıdiğerle Hooks kâğıdı elinde kıvırarak yuttu. Ellerini sildi, yatağına uzandı; gözlerini kapayıp uyumak istedi. Fakat uyku ona âdeta dargındı. Gözlerine bir türlü uğramıyordu. Geceyi kâbuslar içinde muhavvef (korkulu) ve müheyyiç (heyecanlı) rüyalarla geçirdi.

Azizim karilerim: şüphesiz anlamışsınız ki Arsen Lüpen'i ziyarete gelen ihtiyar kadın Henriette'ten başka bir kimse değildir. Pek maharetli bir **(4)** surette yaptığı makyajlar vasıtasıyla latif çehresini buruşmuş ihtiyar bir acuzenin yüzüne çevirmişti.

Neden?

Çünkü Arsen Lüpen yakalandığı günden beri mütemadi istintaklarında ısrarlı bir taannütle (inatla) kendisi Arsen Lüpen olmadığını ve Hooks namında bir Amerikalı olduğunu söylüyordu. O esnada takındığı tavırlar ve lisanında (dilinde) icat ettiği lehçeler muhataplarını bir dereceye kadar ikna etmişti.

Bununla beraber meşhur polis hafiyesi büyük bir iddia ile Arsen Lüpen olmadığını söylüyordu.

Son zamanlarda türeyen bir hırsız kumpanyası Londra'yı soğana çevirmişti. Sherlock Holmes bunu takibe memur edildiği için Arsen Lüpen'i mevkufen (tutuklu olarak) Londra'nın büyük hapishaneye sevk etmişlerdi.

Firar

Gece olmuş, hapishaneye mutat olan sükûnet istila etmiş idi. Arsen Lüpen uyanık bir halde sigarasını içiyordu. Birden bire hariçte bir takım ayak sesleri işitti. Ehemmiyet vermedi. Fakat çok sürmeden oda kapısı açıldı, gardiyanın birisi göründü. Ona dönerek:

- Beni takip edin. Hapishane müdürü müstacelen sizi görmek istiyor, dedi.

(5) Arsen Lüpen, ayağa kalkarak gardiyanı takip etti. Mevkufların (tutukluların) bulunduğu bitişik bir yere

geçtiler. Burası oldukça geniş bir meydanlıktı. Biraz ileri yürüdüler. Sol kolda bir merdivene çıktılar. Burası hapishane müdüriyetinin kâtiplerine mahsus bir oda idi. İki nöbetçi memurdan başka kimseler yoktu.

Muhteşem bir kapının önünde durdular. Kapının üstünde şu levha göze çarpıyordu:

'Hapishanenin Müdüriyeti'

Gardiyan kapıya yaklaşarak hafifçe vurdu.

Mülayim bir ses işitildi:

- Kim o?

Gardiyan cevap verdi:

- Benim Mister Reed. Mevkufu getirdim.

Kapı açıldı. Evvela Arsen Lüpen, sonra gardiyan içeri girdi.

Uzun boylu, cılız, mavi gözlü, sarışın bir zat önündeki bir yığın evraklara bakıyordu. Bu zat Londra hapishanesinin müdürü Mister Reed idi.

Gelenleri seri bir nazarla süzdükten sonra gardiyana dönerek:

- Sen dışarıya çık, koridorda bekle, dedi.

Odada yalnız o ile Arsen Lüpen kalmıştı. Meşhur hırsız masum bir tavır takınmış, gözlerini önüne dikmiş bir halde kapının yanında duruyordu.

(6) Mister Reed asabi parmaklarıyla önündeki kâğıtları karıştırıyordu.

Arsen Lüpen bu fırsattan istifade ederek ellerini arkasına çevirdi. Odayı seri bir çeviklikle kilidinde duran anahtarla kapadı. Bu hareket öyle bir süratle yapıldı ki ufak bir ses bile çıkarmamıştı.

Mister Reed aradığı kâğıdı buldu. Gözleri önünde bikes bir çocuk gibi duran maznuna çevirdi ve mülayim bir sesle:

- İleri gel! dedi.

Arsen Lüpen müdürün masasının önüne geldi.

Mister Reed sordu:

- Birçok cinayetlerle, sirkatlerle maznun meşhur Arsen Lüpen siz misiniz?

Arsen Lüpen masum bir tavırla:

- Hayır efendim, bendeniz Washingtonlı Hooks King'im, dedi.

Müdür:

- Fakat elde edilen birçok delail (deliller) Arsen Lüpen olduğunuzu pek sarih (açık) bir surette göstermiyor.

- Ne gibi efendim?

Şimdi bana Amerika'dan varit olan (ulaşan) bir telgrafta Hooks King namında simanıza tetabuk edecek (uyacak) bir şahıs mevcut olmadığını yazıyor.

- Fakat efendim. Bendeniz Amerika'da müskirat kaçakçılığı yaptığım için kendimi hiçbir nüfusa ve ne de hükumetin hiçbir dairesinde kayıt ettirmemişim.

(7) - Peki, akrabanız filan var mı?

- Evet, validem vardır. Londra'da ikamet ediyor.

- İsmi?

- Griffith Lacee.

Müdür, önündeki dosyayı karıştırmağa başladı. Bu esnada Arsen Lüpen masanın üstünde duran tabancayı kaparak namlusu Mister Reed'e tevcih etti (çevirdi).

Müdür, bu ani hareket karşısında afallamış duruyordu.

Arsen Lüpen, ciddi ve hafif bir sesle:

- Ufak bir mukavemetiniz hayatınızın mahvolmasına sebep olur. Karşınızdaki adam, dünya zabıtasına meydan okuyan meşhur Arsen. Bundan akla hayale gelmez tehlikeler icat ederim. Fikrinizden istimdat etmek (yardım istemek), zile basmak, gardiyanları çağırmak gibi şeyler geçmesin. Çünkü oda kilitlidir. Onu bir saatte açmazlar. Halbuki ben bir saatte neler yaparım, dedi.

Ve hâlâ şaşkın bir vaziyette duran Mister Reed'e yaklaşarak ellerini uzatmasını söyledi.

Müdür ellerini uzattı. Arsen Lüpen kuvvetli elleriyle giydiği mahpus ceketini parçaladı ve ondan yaptığı sargı ile sımsıkı müdürün ellerini bağladı. Kalan parçaları ile ağzını tıkadı ve sonra asılı duran müdürün paltosunu giydi. Bununla iktifa etmeyerek **(8)** müdürün giymiş olduğu pantolonu da soydu ve onu da giydi. Şapkasını başına geçirdi. Onu şimdi bu kıyafette gören Mister Reed zannederdi.

Bu ameliyatı bitirdikten sonra kapıyı açtı. Bu esnada müdür bağırmak ve patırtı etmek istedi. Arsen Lüpen geri dönerek ani bir hamle ile üstüne atıldı ve tabancanın dipçiğiyle kafasına kuvvetli bir darbe indirdi. Müdür bayıldı.

Arsen Lüpen dışarıya çıkarak bir eliyle gardiyana işaret etti. Odaya girdi. Biraz sonra gardiyan kapıya yaklaştı. Arsen Lüpen

kapının arkasında saklandı. Gardiyan içeriye bir adım atar atmaz başına yediği kuvvetli bir yumruk ile yere yuvarlandı.

Arsen Lüpen oradan süratle dışarıya fırladı ve kapıyı anahtarla kilitledi. Acele ile koridoru geçtikten sonra hapishanenin kapısına geldi. Paltosuna sımsıkı bürünmüş gözlerine paltonun cebinde bulduğu gözlüğü takmış idi.

Nöbetçi gardiyanların önünden geçerken hepsi müdür zannıyla ona selam vererek resm-i tazim ifa ettiler (saygı gösterisinde bulundular).

Büyük bir soğukkanlılıkla dışarı çıktı. Geniş bir nefes aldı. Artık serbest olmuştu. Fakat acele olarak oradan uzaklaşmak icap ediyordu.

O, bunu düşünürken biraz ötede ve üstünde resmi bir marka bulunan otomobil nazar-ı dikkatini (dikkatini) celp etti.

Şoför, direksiyonun başında resmi elbisesiyle uyukluyordu. **(9)** Kendisine doğru gelen zatı görünce gözlerini açtı. Onu hapishanenin müdürü zannıyla otomobilin kapısını açtı. Arsen Lüpen içeri girdi.

Hafif bir sesle:

- Thames Bar'a! dedi.

Otomobil süratle yol almağa başladı. İçeride meşhur hırsız sabırsızlıkla bara gelmelerini bekliyordu.

Birçok caddelerden geçtikten sonra nihayet 'Thames Bar'ına geldiler.

Arsen Lüpen, süratle dışarı fırladı ve şoföre yaklaşarak:

- Ben içeri giriyorum. Mister Sherlock Holmes ile buluşacağız. Birkaç dakika bekle, dedi.

Arsen Lüpen bara girerek garsonlardan birisine telefon yerini sordu, gösterdiler.

Telefon rehberini açarak Sherlock Holmes'ün adresini buldu. Ahizeyi alarak santralden 13 numroyu istedi.

- Alo, kimsiniz? Ben gece çocuğu…

- A! Siz misiniz Mister Reed? Size takmış olduğum ismi galiba beğendiniz değil mi?

- Evet ama… bu gece, gece çocuğu kuşunu kaçırdı.

- Metresinizi mi kaybettiniz? Merak etmeyin, o şimdi Beyaz Karanfil Barı'na gitmiştir. Orada bulursunuz.

(10)- Yok canım, onu demek istemiyorum.

- Ya!

- Arsen Lüpen kaçtı.

Burada Arsen Lüpen telefon ahizesini bıraktı. Fakat zil mütemadiyen çalınıyordu.

Arsen Lüpen, otomobilde iken paltonun cebini karıştırmıştı. İçinde Sherlock Holmes'ün Mister Reed'e göndermiş olduğu hususi bir mektubunu bulmuştu. Bu mektupta şayan-ı dikkat (dikkate değer) noktalar mevcuttu. Ezcümle Mister Reed'in hususi hayatı hakkında biraz malumat vardı.

Arsen Lüpen, keskin zekâsı bu malumatı öğrenmiştti.

Mister Reed gece işlerini, eğlencelerini çok severdi. Bütün işlerini gece görürdü. Gündüzü beşerlerin aksine uyku ile geçirirdi. Gece ise işe gider, evraklarını mütalaa eder ve on ikiden sonra sabahlara kadar açık olan kibar barlara giderdi. Bununla beraber zenperest (kadın dostu), kadın düşkünü bir adamdı. Hatta bu sebeple zabıta arkadaşları ona 'gece çocuğu' lakabını vermişlerdi.

Arsen Lüpen, barın öbür kapısından çıkarak geçen ilk tramvay ile Thames Nehri civarında bulunan ve bir vakitler onun melcaı (sığınağı) olan hanesine avdet etti (döndü).

Zevcesi Henriette orada Madam Griffith Lacee namıyla ikamet ediyordu.

O gece saat ikiye doğru ön kapısı çalındı. Henriette **(11)** koşa koşa merakla kapıyı açtı. Karşısında Arsen Lüpen'i görünce ne yapacağını şaşırmış, sevincinden âdeta çıldırmıştı.

Kollarını boynuna uzatarak kucakladı. Bir çılgın gibi onun her tarafını öpmeğe ve okşamağa başladı.

Odalarına çekildiler. Arsen Lüpen bir taraftan soyunuyor bir taraftan zevcesine nasıl firar ettiğini ve Sherlock Holmes'e telefonla ettiğini anlatıyordu.

Henriette büyük bir taaccüple bu macerayı dinliyor ve sevdiğinin zekâsını, kuvvetini büyük bir gururla methediyordu.

Şimdi artık kucak kucağa çoktan beri hasret çektikleri har-ı muaşakalarına (aşlklarının ateşine) daldılar.

Sherlock Holmes Telaşta

Sherlock Holmes, telefonun zilini şiddetle çalıyordu. Hiçbir ses cevap vermiyordu.

Son işittiği haber onun bütün asabını kızdırmış, âdeta tecennün etmişti.

'Arsen Lüpen firar etmişti.'

Alelacele giyindi. Bir otomobile atlayarak hapishane-i umumiyeye (büyük hapishane) gitti.

Oraya vasıl olduğu vakit dehşetli bir haberle karşılaştı. Gardiyanlar, nöbetçi memurlar telaşta idiler. Telefonlar mütemadiyen işliyordu.

(12) Meseleyi tahkik etti. Arsen Lüpen'in firarını ve nasıl kaçtığını öğrendi.

Hapishane-i umumiye müdürünün sıhhatini sordu ve ondan izahat talep etti.

Mister Reed teessüfle:

- Onun bu kadar cüretkâr olduğunu hiç aklıma bile getirmemiştim. İşte nihayet beni yaraladıktan maada elbiselerimi giydi ve büyük bir soğukkanlılıkla hapishaneden çıktı ve hususi otomobilime bindi. Ne büyük cesaret, harika! dedi.

Sherlock Holmes zoraki bir tebessümle:

- Ne diyorsun gece çocuğu? Gece sersemi! Onun ne olduğunu benden öğrenmeli idin ki ona göre istintakta tertibat almalıydın, dedi.

Sonra şoförü çağırarak sordu:

- Nasıl oldu? Ahmak, onun bir sahtekâr olduğunu bilemedin mi?

Şoför kekeleyerek:

- Hayır efendim. Esasen biraz sarhoştum. Kıyafeti, boyu, etvarı (tavırları) Mister Reed'e çok benziyordu, dedi. Vakit de pek geç idi. Kimin aklına gelir ki o bir hırsızdır, dedi.

Sherlock Holmes, oradan ayrılarak polis müdüriyetine gitti ve oradan her yere telefon etti. Arsen Lüpen hakkında şiddetli takibat yapılmasını talep etti.

(13)Şafak sökerken, herkes tatlı bir uykunun mahmurluğuyla yatağında esnerken Arsen Lüpen yataktan fırladı. Elbiselerini giydi. Aynaya geçerek makyajla suratını değiştirdi.

Şimdi tam bir Rus taciri kıyafetine girmişti.

Henriette'e yaklaşarak onu yatağından uyandırdı. Henriette evvele şaşırdı. Sonra karşısındaki adam Arsen Lüpen olduğunu öğrenince gülümseyerek:

- Tebdil-i kıyafette pek mahirsin Arsen, dedi.

Arsen Lüpen ellerini uzatarak onu kolundan tuttu.

- Haydi, kalk. Görülecek mühim işlerimiz vardır. Vakit kaybetmeye gelmez, dedi.

Henriette bir hamle ile yataktan kalktı, dağınık saçlarına kıyafetine çeki düzen verdi.

Arsen Lüpen ona şu talimatı verdi:

- Şimdi senin en dekolte elbiselerini giyeceksin. Saçlarını kıyafetini çehreni bir kokot (yosma, aşüfte) simasına benzeteceksin. Onu yaptıktan sonra Amerikalı bahriyelilerinin devam ettikleri meyhanelere gideceksin. Orada yakalayacağın bir bahriyeliyi Greenhithe civarındaki gizli hanelere götüreceksin ve orada kendisine öyle bir aşk göstereceksin ki sana bent edeceksin. Ondan sonrasını Amerika'ya kaçırmasını talep edersin. Muvaffak olursan iyi olmasa başka bir hileye tevessül ederiz (başvururuz), dedi

Henriette taaccüple:

(14)- Ne? Ya sen ne yapacaksın?

Arsen Lüpen tebessüm ederek:

- Ben mi? Saf kız, bunu anlamayacak ne var? Bir Rus tüccarı sıfatıyla senin bineceğin vapurla Amerika'ya gidip orada bırakmış olduğumuz servetimize kavuşacağız, dedi.

Her ikisi de işlerini yoluna koymak için odadan dışarı çıktılar.

Onlar henüz sokaktan kaybolmuşlardı ki zabıta evi bastı. Fakat evde lüzumsuz birkaç eski mobilya ve bir yataktan başka bir şey bulamadı.

Muvaffakiyet (Başarı)

Henriette rolünü her vakitki gibi mükemmelen ifa etti. İstediği bahriyeliyi kandırdı ve ümidinden fazla kendisine âşık oldu ve onu arkadaşlarının hamiyetiyle vapura bindirdi.

Arsen Lüpen ise Rusların devam ettikleri bir kulüpte beş bin frank mukabilinde bir pasaport elde etti. Para kuvvetiyle meramına nail olarak zevcesinin bindiği vapurla Amerika'ya hareket etti.

Fakat o Arsen Lüpen ki Sherlock Holmes'e bir oyun yapmadan rahat edemeyen bir adamdır.

Onun için hasmına oldukça gülünçlü bir oyun hazırlamıştı

Son

GÖKTUĞ

GADDAR YÜREKLİ SAVAŞÇI

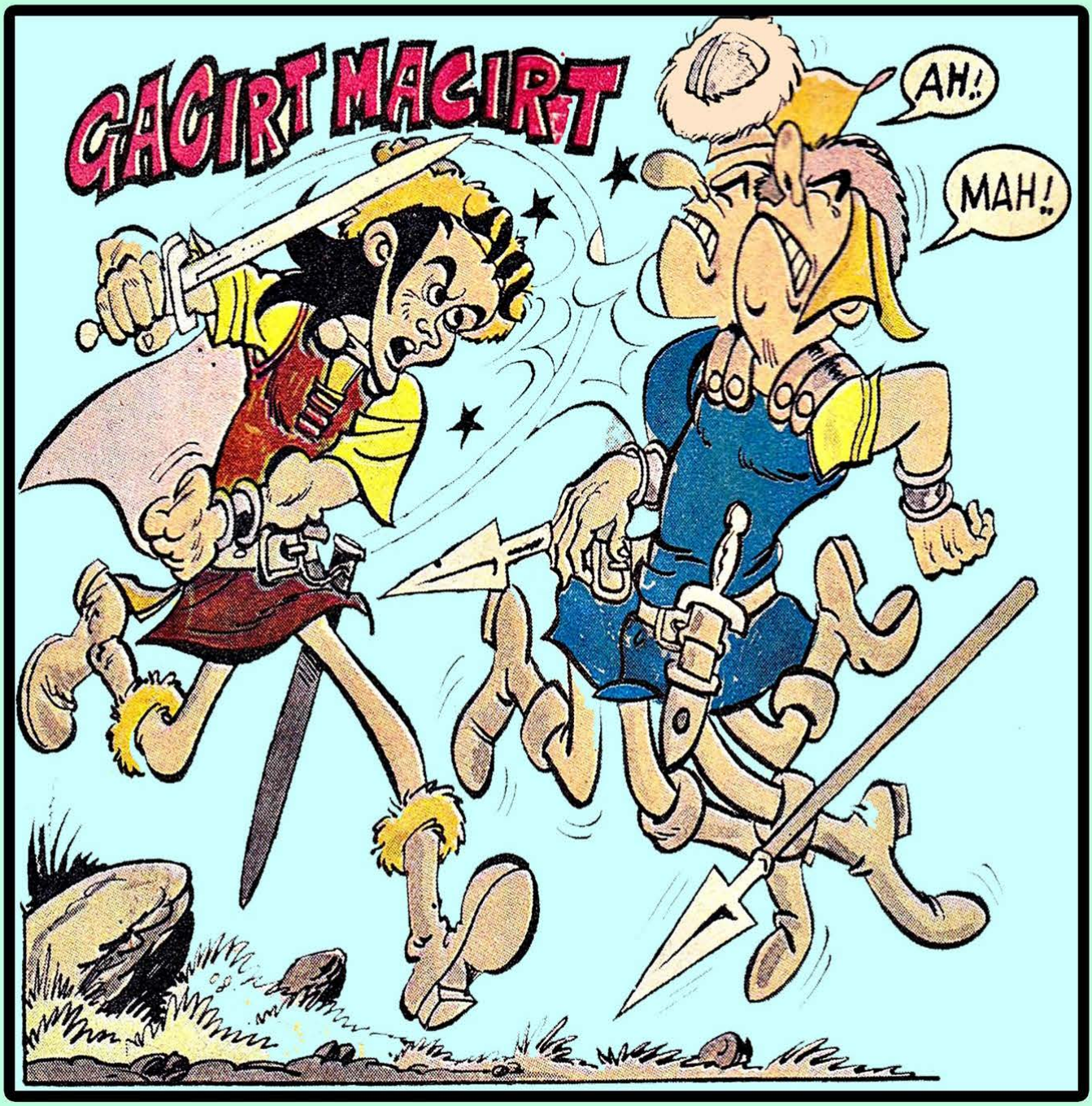

BAKALIM ŞİMDİ NE MOKUMU YEYECEKSİN.
VAYANASINI ...BOĞURÇİ!!
34
ARTIK SENİ ELİMDEN, KOALİSYON HÜKÜMETİ GELSE KURTARAMAZ ANNADINMI.
SENDE BENİ ÖLDÜRÜRSEN NAH KURTARIRSIN KARDEŞİNİ.
SÖYLE LAN KARDEŞİMİ N'APTINIZ? ARKADAŞLARIN NEREYE TÜYDÜLER? SÖYLE DİYORUM SANA YOKSA...
ŞİMDİ BURADA BOŞUNA VAKİT KAYBETMEYELİM. KEKONUN PEŞİNE DÜŞELİM...
SANA İNANMIYORUM GÖKTUĞ SEN BİZİ KANDIRIYORSUN ANNADINMI?

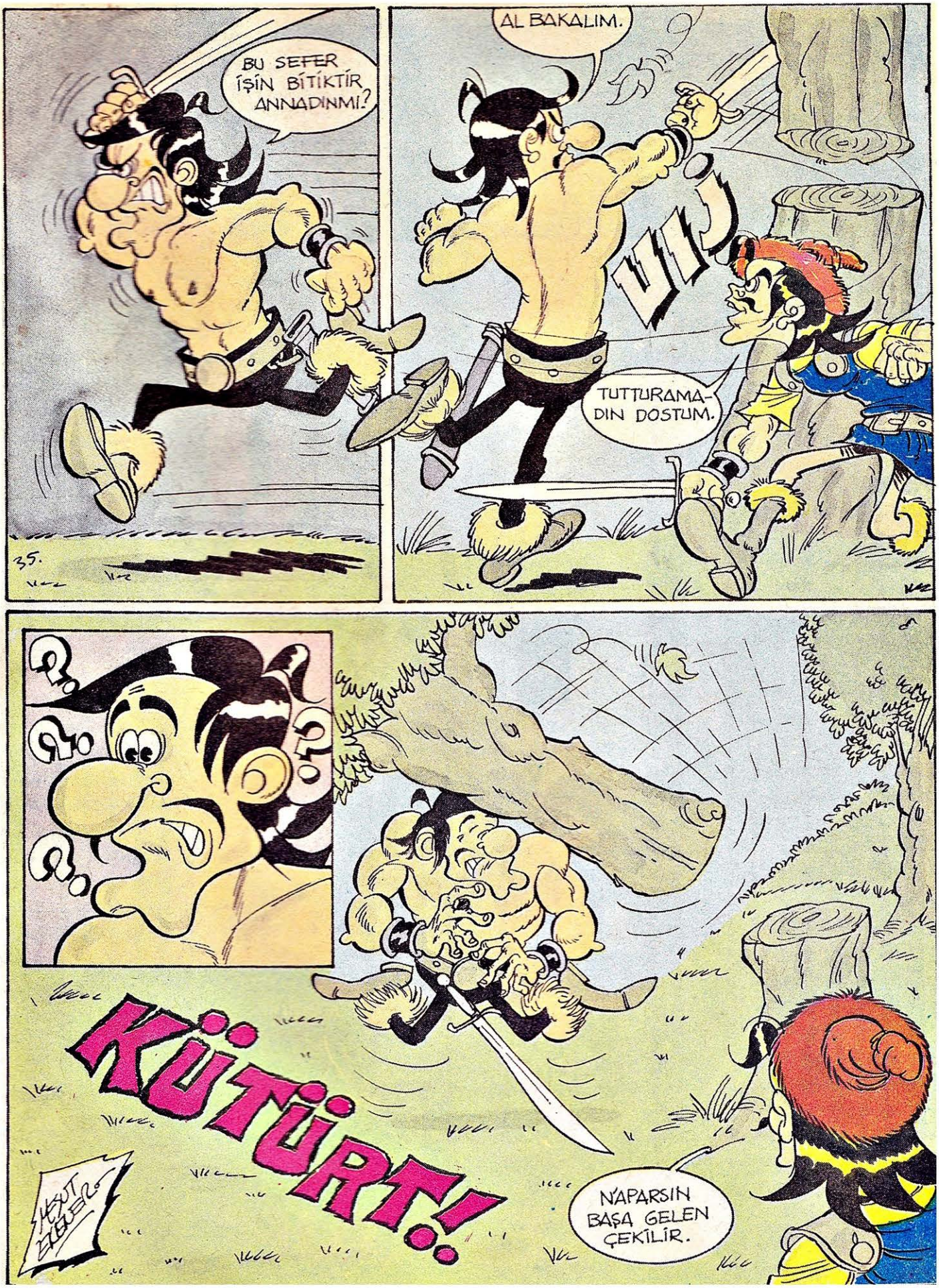
BU SEFER İŞİN BİTİKTİR ANNADINMI?
AL BAKALIM.
VIII
TUTTURAMADIN DOSTUM.
35.
KÜTÜRT!
NAPARSIN BAŞA GELEN ÇEKİLİR.

ŞİMDİ SIRADA KİM VAR?
OĞOLPÜ RÜŞMÜZŞ LK «NE DEDİ?»
İYİKİ TESADÜFEN BİRİNİ HAKLADI AMMADA KASILIYOR.
BOĞURÇİ'Yİ ŞEYTTİ! SAĞ KOMAYALIM ONU HÜCUUM!..
ŞAKKADANA ŞUKKADANA
TANG
TUNG

Devam Edecek

Ümit Kireççi

" Çizgi Roman Okurları Hangi Çizgi Romanları Öneriyor? "

YAZI YARIŞMASI

Başlıyor

Çizgi romanın çizgilerle, yayınla gelişeceği nasıl gerçekse hakkında düşünmeyi becerebilen insanlarla zenginleşeceği de apayrı bir gerçektir.

Çizgi romanın çizgilerle, yayınla gelişeceği nasıl gerçekse hakkında düşünmeyi becerebilen insanlarla zenginleşeceği de apayrı bir gerçektir.

Çizgi roman okurları çizgi roman sanatının insana yazılı ve görsel metinlerin birleşimiyle bazen dizi çizgi romanlarla bazen de grafik romanlarla nasıl bir estetik haz verdiğini yakından bilirler. Gün gelir maceralar, gün gelir şiirsel metinler, gün gelir grafik tasarımlarla çizgi roman okurunu el üstünde tutar, taşır, hayal dünyasına götürür. Bilim kurgu, serüven, korku, eğlence, felsefe, fantastik, erotik türlü konular türlü nedenlerle okunur ve türlü nedenlerle takip edilir.

Amerikanın comics'i, Fransız/ Belçika'nın bandé dessinee'si, İtalyanların fumetti'si ve Japonların manga'sı dünyayı etkileyen ekoller olarak en başta yerlerini almışlardır. Peki ama onları ayıran özellikler nelerdir? Onları okuyan ve takip edenler neden seçer? Nesi onlara çekici gelir?

Daha da önemlisi, çizgi romanı tanımayan birileri neden çizgi roman okusun? Veya şöyle soralım "okusun ama neyi - neden okusun?".

Çizgi roman okurlarına çağrımızdır:

Çizgi roman hakkında yazın, ödül kazanın, çizgi romana okur kazandırın!

Yazı İçeriği:

Neleri okumayı sevdiğinizi düşünün, onları birilerine tavsiye edecek olsanız gerekçeleriniz neler olurdu onu düşünün, bir veya birkaç çizgi romanı, ekolü, türü, yabancı-Türkçe çizgi roman örneklerini gözünüzün önüne getirin ve yazın.

Sayfa Sınırlaması:

Ariel, 12 punto,

1 – 1,5 A4 sayfa.

Son Başvuru Tarihi:

20 Haziran 2020

- Bu yarışma **ÇROP**, **Hayal'et Resimli Mecmua** ve **Gerekli Şeyler** ortaklığıyla düzenlenmektedir.

- Yazılarınız üç kurum jürisi tarafından değerlendirilmeye alınacaktır.

- İlk üçe layık görülen yazılar Hayal'et Resimli Mecmuada yayınlanacaktır.

- İlk üçe giren yazıların sahipleri Gerekli Şeyler Yayıncılıktan ödül kazanacaktır.

- Dereceye giremeyen yazılar **ÇROPBlog**'da yayınlanacaktır.

GEREKLİ ŞEYLER

"cogito ergo sum"
HAYAL ET
Hayal Gücü Tetikleyicisi

ÇROP!
ÇİZGİ ROMAN OKURLARI PLATFORMU

Murat Yapıcıer

POUSSY

tanıdığınız diğer kedilerden
çok da farklı değildir.
Bir günde bi macera yaşar:
Bu maceraları size
anlatmak için bir albüm
gerekir. Ama işte o albüm
ellerinizde değil mi zaten?

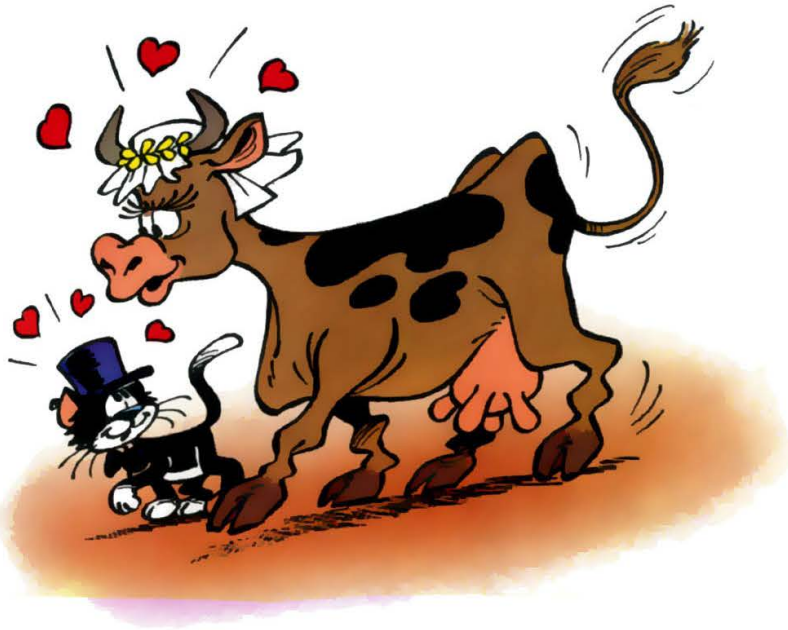

PEYO'YU ŞİRİNLEYELİM HADİ HEP BİRLİKTE

Peyo, ***Demirkıran***'ın (*Benoît Brisefer*), ***Jacky ve Célestin***'in, ***Küçük Prens***'in (*Johan et Pirlouit*), ***Poussy***'nin ama en çok bilinen kahramanları olan ***Şirinler***'in (*Les Schtroumpfs*) babası Belçikalı çizer. Adı **Pierre Culliford** olan Peyo Belçika'da Schaerbeek'te **25 Haziran 1928** yılında doğdu ve Brüksel'de **24 Aralık 1992**'de hayata gözlerini yumdu.

Gençliği

Babası, ataları arasında 17. yüzyılın tanınmış korsanlarından Robert Culliford'da olan İngiliz Richard Culliford sonradan Belçika vatandaşlığını seçmiş. Annesi Marguerite Marie Kulinckx ise ev kadını. Peyo, çiftin üçüncü çocuğudur. Brüksel'de burjuva hayatı yaşayan ailenin sarraflık yapan babası işleri nedeniyle çocuklarını çok görememekteydi. Ailenin birlikte geçirdiği tek değişmeyen aktivite Pazar günleri kilisede yapılan ayine katılmaktı. Yine de ailenin sahip olduğu projeksiyon cihazı sayesinde çocuklar evlerinde sessiz sinemanın yıldızlarını keşfetme şansına sahip olmuşlardı. Aynı zamanda evin büyük kütüphanesinde küçük Pierre özellikle *Firavunun Puroları* ve *Mavi Lotus* olmak üzere *Tenten* albümlerini büyük bir istekle okumuş, *Le Journal de Mickey* ve *Robinson* gibi dergileri, Amerikan çizgi roman serilerini takip etmiş ve Daudet'nin *Değirmenimden Mektuplar* gibi öyküleri keşfetmişti. Tarih dışında okulda çok başarılı değildi. Çok küçük yaşlarda, aile içinde küçük gösteriler hazırlayarak öykü anlatma tutkusu ortaya çıkmıştı.

Babası, ataları arasında 17. yüzyılın tanınmış korsanlarından Robert Culliford'da olan İngiliz Richard Culliford sonradan Belçika vatandaşlığını seçmiş. Annesi Marguerite Marie Kulinckx ise ev kadını. Peyo, çiftin üçüncü çocuğudur. Brüksel'de burjuva hayatı yaşayan ailenin sarraflık yapan babası işleri nedeniyle çocuklarını çok görememekteydi.

Yedi yaşında babasını bir hastalık sonucu kaybeder. Bu üzücü olayın ardından Culliford Ailesi kendi içine kapanır, para sorunları yoktur. Jacques Brel'in de okuduğu Brüksel'deki Saint-Louis Enstitüsü'nde tiyatro ve şanı keşfeder ama çizime karşı özel bir yeteneği yoktur ve hatta resim dersinden kötü notlar alır. 1940 yılının Mayıs ayında Almanya, tarafsızlığını ilan etmiş olmasına rağmen Belçika'yı işgal eder. Milyonlarca Belçikalının Fransa'ya kaçmasına rağmen Culliford Ailesi işgale rağmen Brüksel'de kalmaya karar verir ve ailenin büyük

oğlu Walter direnişe katılır. Artık ailenin serveti azalmaya başladığı için Pierre Saint-Louis'ten ayrılarak bir meslek okuluna yazılır. El becerisi olmadığı için ilk yılı tekrar eder ve ikinci yıl okul değiştirerek Athénée Adolphe Max lisesine geçer. Yine de birçok derste gecikmesini kapayamayarak on beş yaşında okuldan ayrılarak eğitim hayatını sonlandırır.

Sanatçı iş arıyor

Hayatını kazanmak zorunda olan Pierre, Mirano Sineması'nda makinist yardımcılığı işini bulur. Ağır film bobinlerini taşımak ve kopan filmleri yapıştırmak zorunda kaldığı zor ve sevimsiz bir iş. Hayâl kırıklığı, işgal nedeniyle Amerikan filmlerinin yasaklanması ve daha çok Nazi propaganda filmlerinin gösterimi nedeniyle hüsrana dönüşür. Yine de genç Pierre o zamandan kalma kendini etkileyen Josef von Báky'nin *Münchhausen* (*Baron Münchhausen'in Fantastik Maceraları*) ve Marcel Carné'nin *Les Visiteurs du Soir* (*Akşam Konukları*) filmlerini unutamaz. Bir yıl dayandıktan sonra bu işten ayrılır ve bir süre çeşitli ufak işlerde çalışır. 1945 yazında savaştan beri çizgi film yapan CBA stüdyolarının ilanına tesadüfen cevap verir. CBA'da guaşlama yapmak üzere işe alınır. Stüdyo'da André Franquin, Morris ve Eddy Paape ile tanışır. Stüdyoda çalıştığı *Le Cadeau de la fée* (*Perinin Hediyesi*) adlı kısa metraj tamamlanamaz çünkü savaş sırasında süren beş yıllık yasaktan sonra Amerikan çizgi filmlerinin yeniden gelmesiyle rekâbete dayanamayan CBA stüdyosu kapılarını kapatır. İş arkadaşları çizgi roman yapmak üzere Dupuis yayınevine girerken Pierre işsiz kalır. Diğerlerinin yanında çizim yeteneği çok da iyi olmayan Pierre'in yarattığı Orta Çağ'da geçen öykü şimdilik karikatür olarak kalır.

Sanatsal eksikliğini tamamlamak isteyen Pierre Brüksel Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi'ne yazılır. Burada aldığı eğitimden hiç memnun değildir ve ancak üç ay devam eder. Reklam işine girer ve çeşitli markalar ile afişlerini çizmek için ufak işler yapmaya başlar. Ailesinin parasal imkânları kısıtlı olduğu ve annesi de dul olduğu için askerlik hizmetinden muaftır ama bu onu çok hiddetlendirir. Neyse ki o sırada, 1946 Kasım'ında, sonradan eşi olacak olan Janine ile tanışır. Aynı yıl izcilik üzerine yaptığı bir seri ile Tenten dergisine girmeye çalışır ama reddedilir.

Çizgi roman serüveninin başlangıcı

Biz nasıl Mustafa'yı Mıstık, Mehmet'i Memo diye çağırırsak Fransızlar da Pierre'i Pierrot (Piyerro) diye çağırır. Pierre'in İngiliz kuzenlerinden biri Fransızca r'leri telaffuz edemediği için bunu "Peyo-ot" diye söyler. İşte **Peyo** adı buradan gelir. Peyo'nun ilk çizgileri *L'Occident* gazetesinin gençlik eki *Riquet*'de 1946'da yayımlanır. ***Pied-Tendre*** adındaki bu seri genç bir kızılderilinin maceralarını anlatır. Aynı sırada ***Puce*** adında daha sonra izcilik dergisi *Mowgli*'de yayınlanacak olan izcilik üzerine bir seri yaratır. Sonra da *Bon Marché* dergisinde yayınlanacak olan ***Les Enquêtes de l'inspecteur Pik*** (*Müfettiş Pik'in Soruşturmaları*) adlı seri bunu izler. Bu serinin çizgileri Hergé'den ve Amerikan serilerinden esinlenmiştir ama seri öykünün tam ortasında sona erer. La Dernière Haute gazetesinde 11 Nisan 1946'da ufak tefek sarışın bir saray uşağının dört karelik öyküsü ***Les Aventures de Johan*** başlığı altında yayınlanır. Peyo bu büyük Brüksel gazetesine, gençlik sayfası sorumlusunun tanıyan korodan bir arkadaşı sayesinde girebilmiştir. İkinci bir çizgi bant Ağustos'ta üçüncüsü de Eylül ayında yayımlanır. 1947 yılının başında saray uşağı birkaç sayfalık iki bitmemiş macera içindedir. İlk defa olarak Peyo kendi evrenini tanımlamaya ve karakterleri geliştirmeye başlamıştır. Tüm iyi niyetine rağmen çizimleri çok da iyi değildir ve öykü konuları da oldukça basit konulardır. Sonraki yıl ***Capitaine Coky*** serisiyle korsanlık evrenini dener. Çizim yönündeki eksikliklerinin bilincinde olduğundan dövüş sahnelerini dinamik yapabilmek için her sayfayı üç ya da dört kere çizer ama bu seri editörler tarafından ilgi görmez.

1949 yılında, reklam işlerinin arasında yarım sayfalık kedi ***Poussy***'i ortaya çıkarır. Bu seri prestijli *Le Soir* gazetesinde yayımlanır ve Peyo'nun çizimde ilerleme kaydederek olgunlaşmaya başladığını gösterir. Kedi her onbeş günde bir bu gazetenin gençlik sayfasında görünür. Bunun yanı sıra aynı gazetenin sayfalarında Johan karakterini yeniden başlatır. La Dernière Heure gazetesinin gençlik sayfalarının kaldırılmasından sonra bu karakteri bırakmıştı ve bu sefer dört yıl kadar önce kullandığı

POUSSY

çok nazik bir kedidir,
ama bir zaafı vardır:
Biraz balık için
yapamayacağı şey yoktur.
Ona çok da kızmayın,
aynı şekilde davranmayacak
kaç olta balıkçısı
tanıyorsunuz ki?

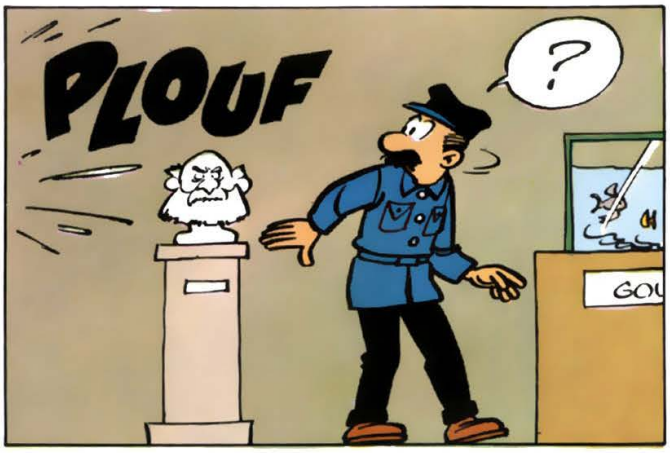

POUSSY

karşılaştıklarına hep nazik davranır, mahallenin köpekleri ara sıra zorluk çıkarsa da. Ama sizi temin ederim ki havlayan köpek ısırmaz.

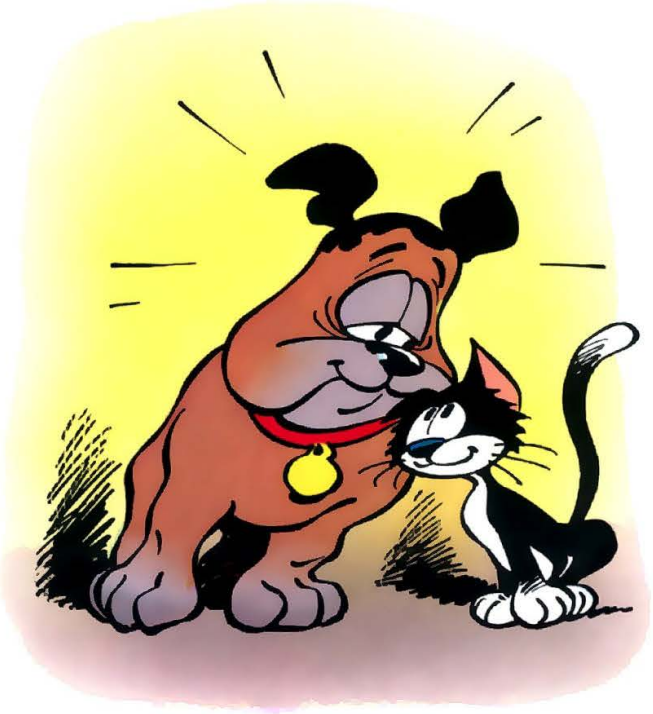

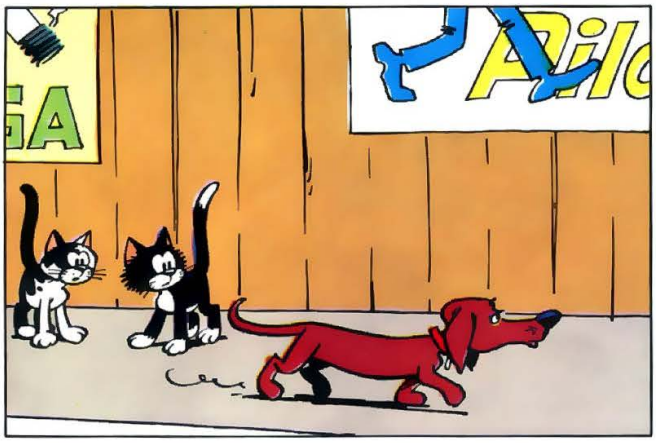

senaryoya benzeyen bir *remake* ile başlar. Senaryonun benzer olmasına ragmen sahneleme ve çizim çok daha iyidir ve Peyo'nun artık çizgi roman üzerinde belirli bir ustalığa erişmeye başladığını gösterir. Öte yandan reklam işini tamamen bırakarak tam zamanlı çizerliğe başlamayı hayâl eder.

Spirou'ya girişi

1951 yılının sonlarında Peyo uzun yıllardır görmediği, CBA stüdyosundan eski iş arkadaşı André Franquin ile tesadüfen karşılaşır. André Franquin CBA'dan sonra *Spirou* dergisinin yıldız serisi *Spirou ve Fantasio*'yu yönetmektedir ve derginin vazgeçilmezlerinden biri olmuştur. Peyo ona nasıl yıllardır Spirou'ya girmeye çalıştığını ama çizgilerinin yeteri kadar olgun olmadığı için hep reddedildiğini anlatır. Eski iş arkadaşının çizgilerini beceriksiz bulan André Franquin, Peyo'nun çizgi roman çizmek için samimi arzularından etkilenir. Spirou dergisi yayımlayan Dupuis yayınevine bu sefer kendisi Peyo'nun çizimlerini sunar. Onun da desteği ile birkaç gün sonra işe alınır ama *Le Soir* gazetesine son bir öyküsünü vermek zorundadır. "***L'Attaque du château***" (*Şatoya Saldırı*) adını taşıyan yedi sayfalık bu öykü 1952 Nisan ayında yayımlanır. Kendine güveni artan Peyo siyah-beyaz ile oynar ve hatta bir kılıçla dövüş sahnesi de çizer.

Peyo, Spirou için ufak tefek sarışın saray uşağını esmerleştirir. Asıl değişiklik artık Peyo'nun 44 sayfalık öykülerini haftalık olarak yayımlamak zorunda olmasıdır. Neyse ki çizimlerini geliştirmek için André Franquin'in tavsiyelerine güvenebilmektedir artık. Böylece Peyo "***Le Châtiment de Basenhau***" (*Basenhau'nun Cezası*) adlı ilk öyküsünün ilk dört sayfasını yeniden çizer. Bu ilk öykü *Spirou* dergisinin 752 ila 794 sayıları arasında yayımlanır. Öykünün başına bir olay da gelir, onuncu sayfası editör tarafından sansürlenir. Bu sayfada bir gezgin ozanın çok miktarda su içerek işkenceye tabi tutulması sahnesi bulunmaktaydı. Bu sayfa albümlerde de hiçbir zaman yayımlanmayacaktı. Bu öyküyle birlikte Peyo çizgilerini oldukça önemli miktarda geliştirmiş ve büyük güven kazanmıştır, öyle ki öykünün sonunda büyük bir çarpışma sahnesi bile eklemiştir.

Bu arada Peyo 9 Haziran 1951'de Janine ile evlenmiş ve Uccle'da kayınpederlerinin evinin birinci katına yerleşmiştir. Eşini işini bırakıp sayfalarını renklendirmek üzere ikna etmiştir. İlk öykünün yayımlanmasından iki ay sonra "***Le Maître de Roucybeuf***" (Roucybeuf'ün Efendisi) adlı ikinci öykü ile devam eder. Senaryo çok orijinal olmasa da mizahı, karelemesi ve eserlerinin karakteristiği başarılı olmuştur. Büyücü Rachel gibi ikincil karakterler de artık ortaya çıkmaya başlamıştır. İkinci öyküsünün yayımlanması 1954 Mart ayında biter. Aynı yıl ilk iki öykü, okuyucular nezdinde başarı kazandığı için bir albüm olarak yayımlanır.

Başarının başlangıcı

Johan serisinin üçüncü öyküsü için Peyo daha önce en az üç kere kullandığı bir senaryoya başlar: Bir derebeyi tarafından prensesin kaçırılması. Ama bu sefer bu senaryoyu daha uzun bir öykü için geliştireceketir. Kahramanının yanına komik bir yardımcı ekleme fikrini geliştirir. Birçok karakter denedikten sonra **Pirlouit** karakteri üzerinde karar verir. Bu karakter Spirou dergisinde 1954 yazında yayımlanmaya başlayan "*Le Lutin du Bois aux Roches*" (*Kayalık Orman Cini*) öyküsünün başlığından esinlenmiştir. Peyo'nun artık senaryoda ustalaşmasının kanıtı hemen yarattığını ortaya çıkarmayıp esrarı ortada tutarak birkaç sayfa beklemesidir. Serideki bu yenilik Peyo'ya aslında basit olan senaryosunu geliştirmeye yardımcı olur. Daha sonraları Peyo bu öyküyü çizgi roman kariyerinin asıl başlangıcı olarak nitelemiştir. Bu öyküden sonra derginin mizanpajı değişir ve ***Johan et Pirlouit (Küçük Prens)*** gibi sürekli öyküler haftada tek sayfa yerine iki sayfa olarak çıkmaya başlar ve iki öykü arasındaki ara da altı aya uzar.

Başlangıçta yalnızca bir öykü için tasarlanan Pirlouit, okuyucular tarafından sevilince Johan'ın yardımcı olarak devam etmesi kaçınılmaz hâle gelir. Dolayısıyla "***La Pierre de Lune***" (*Ay Taşı*) adlı sonraki öyküde seriye yeniden katılır. Bu öyküde Peyo ilk defa olarak o güne kadar üzerinde çalışmadığı kadar kötü karakteri geliştirmek üzere çalışır. Boustoux beyi karakteri ile Peyo yeniden sansürle karşılaşır. Bu karakter aynı zamanda Peyo'nun öykülerinde öldürdüğü tek karakterdir. Daha sonra tekrarlayacak olan büyücü Homnibus karakteri de ilk olarak bu öyküde karşımıza çıkar.

Yavaş yavaş Peyo, *Spirou* dergisinin en göz önünde olan çizerlerinden biri hâline gelir. *Le Soir* gazetesi, yeniden başlayacakları gençlik ekinin çizerlerinden birisi olması için onunla temasa geçer. Peyo, *Spirou* dergisine girdiğinden beri birkaç yıldır kullanmadığı *Poussy*'nin karikatürlerini çıkarmaya başlar. Artık her hafta *Küçük Prens*'in yanı sıra kedisi *Poussy*'nin de yarım sayfalık serisini göndermek zorundadır. Ama Peyo çok yavaş çizmekte ve her hafta yeni bir şaka da bulmak zorunda olduğu bu proje onu zorlar. Üstüne üstlük Dupuis yayınevi *Risque-Tout* adında yeni bir haftalık dergi başlatır ve *Spirou*'nun tüm çizerleri bu projenin içinde yer alır. Peyo dört sayfalık birçok öykü gönderir ve André Franquin için *Marsupilami*'nin kısa öykülerinin senaryosunu yazar. Dergi bir yıl sonra yayımdan kaldırılır ve Peyo bu deneyim sonucu karakterleri için kısa öykü formatının uygun olmadığına karar verir. 1955 Noel'inde iki olay meydana gelir: Oğlu Thierry'nin doğumu ve derginin Noel sayısında André Franquin ile birlikte çizdiği ***Mathieu, küçük kambur*** öyküsünün yayımlanması. Artık Peyo derginin vazgeçilmez çizerlerinden biri olmuştur.

1956'da Peyo, Jean-Michel Carlier'nin başlattığı bir dergi projesi için "***Mars contre Terre***" (*Mars Dünya'ya Karşı*) adında mizahi bilimkurgu serisinin ilk sayfasını yapar. Ancak finansal nedenlerden ötürü proje gün yüzü görmez ve öykü de tek sayfanın ötesine gitmez. Aynı sırada *Küçük Prens*'in "***Le Serment des Vikings***" (*Vikinglerin Andı*) öyküsü *Spirou*'da yayımlanmaya başlar. Bu öyküde çok sayıda kavga sahnesi ve Peyo'yu konu üzerinde araştırma yapmasını gerektiren Vikingler hakkında tarihsel bilgiler de bulunur. Bu bölüm Peyo'nun artık çizim konusunda büyük bir ustalığa sahip olduğunu gösterse de öyküde fantezi teması eksiktir. Bu eksiği yayımı iki ay sonra başlayan bir sonraki öyküsü "***La Source des dieux***" (*Tanrıların Kaynağı*) öyküsünde kapatır. Frankofon epik fantezi çizgi romanının ilk öykülerinden biri olarak nitelendirilen bu öykü konunun anlatımıyla uyum içinde konmuş mizahi ögelerle birlikte ilk göründüklerinden daha karmaşık olan iki kahramanı ortaya koyar. 1956 Noel özel sayısında Küçük Prens'in öyküsü öne çıkar.

Peyo hemen 3 Ocak 1957'de yayımı başlayan "***La Flèche noire***" (*Kara Ok*) ile devam eder. Bu öyküde iki önemli değişiklik göze çarpar. İlki yazıların büyük harften küçük harfe geçişi ki okumayı öğrenen küçük okuyucuların bunu daha kolay anlaması için yapılmıştır. İkincisi de sayfayı 12 eşit kareye bölme standardının değişmesidir. Artık Peyo aksiyonun durumuna göre karelerini büyütmekten çekinmemektedir. Bu öykünün bitmesinden bir buçuk ay geçmeden başkasının yerine geçme ve iyi ile kötü temalarının işlendiği "***Le Sire de Montrésor***" (*Montresor Efendisi*) öyküsü başlar. Bu öyküde Pirlouit suçluların perdesini indirmek için kötü biri olur.

Les Schtroumpfs (Şirinler) ve tuzluk

Peyo *Spirou*'ya geldiğinden beri, girmesine yardımcı olan André Franquin ile çok yakın dost olmuştur artık. İki dost eşleriyle birlikte tatillerde birlikte vakit geçirir ve akşam yemeklerinde buluşurlar. 1957 yılında böyle bir akşam yemeği sırasında **Schtroumpf** kelimesini uydururlar. Peyo tuzluğu istemek ister ama tuzluk kelimesi aklına gelmeyince yerine Schtroumpf kelimesini kullanır. André Franquin bunu fırsat bilip "al işte sana schtroumpf" diyerek tuzluğu uzatır ve yemek böylece şakalaşarak ve "şirinleşerek" devam eder. Schtroumpf (Şirin) dili doğmuştur ama şimdilik çizgi romanda kullanma fikri ortada değildir. "*Le Sire de Montrésor*" öyküsü yayımlanmaya devam ederken Noel özel sayısı için "***Les Anges***" (*Melekler*) adında iki sayfalık bir öykü teslim eder ve yeni işe başlamış Jean Roba ile birlikte "***Une étoile pour le Prince***" (*Prens İçin Bir Yıldız*) adında bir öyküye de imzasını atar.

1958 yılının başında Peyo, *Küçük Prens*'in yeni öyküsünün senaryosunu kurmaya başlar. Öykünün ana fikri Pirlouit'nin kötü müzik yeteneğini *Fareli Köyün Kavalcısı* masalında olduğu gibi kullanmaktır. Pirlouit'nin eline sihirli bir flüt verme fikri aklına gelmiştir. Önceki öykünün bitişinden yalnızca üç hafta sonra başlayan yeni öykünün adı "***La Flûte à six trous***" (*Altı Delikli Flüt*) tür. Öngördüğü üzere öykü Pirlouit ve duyan herkesi dans ettiren sihirli flütü ile oluşan şakalarla başlar. Peyo artık yayıncısı Dupuis'nin de verdiği onayla 44 sayfalık formattan 60 sayfalık formata geçiş yapmıştır. Öykünün

Asıl şirinleyen niyettir.

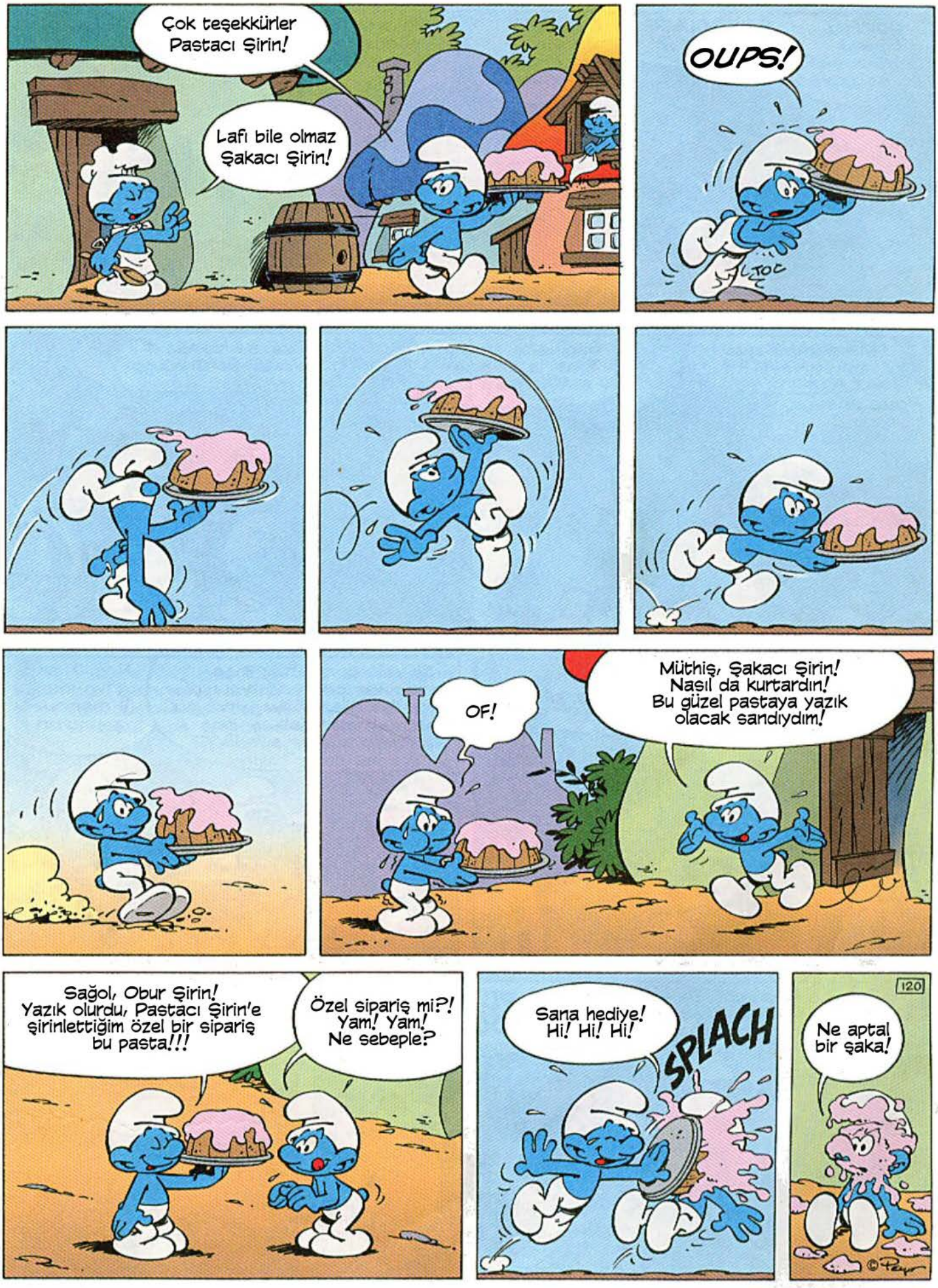
Çok teşekkürler Pastacı Şirin!
Lafı bile olmaz Şakacı Şirin!
OUPS!
OF!
Müthiş, Şakacı Şirin! Nasıl da kurtardın! Bu güzel pastaya yazık olacak sandıydım!
Sağol, Obur Şirin! Yazık olurdu, Pastacı Şirin'e şirinlettiğim özel bir sipariş bu pasta!!!
Özel sipariş mi?! Yam! Yam! Ne sebeple?
Sana hediye! Hi! Hi! Hi!
SPLACH
120
Ne aptal bir şaka!

devamında bu sihirli flütün yaratıcılarını da işin içine katma ve CBA'da iken yaptığı bir kısa metraj denemesinde kullandığı çiçekli şapkaları olan pembe orman cinlerini kullanma fikrini düşünür. Onları adlandırmak için birkaç ay önce André Franquin ile çok eğlendikleri kelimeyi kullanmayı akıl eder. Karısı Janine ise bu küçük yaratıkları mavi olarak renklendirmeyi önerir.

Bu küçük karakterlerin okuyucular tarafından keşfi yavaş yavaş sağlanır. Önce kahramanı gözleyen gözler, sonra da Şirin dili ortaya çıkar; sonrasında mavi bir el ve minik karakterler okuyucuya gösterilir. Peyo birkaç sayfada cinleriyle okuyucuya büyük bir sürpriz hazırlamayı başarır ve artık sanatında mükemmel bir ustalık seviyesine geldiği görülür. ***Şirinler***, editörler tarafından hemen kabul görmez çünkü Fransız sansürünün dergiyi etkileyeceğini düşünürler. Kullanılan Şirin diline dikkat çekilmektedir. Peyo bunun geçici olduğuna ve yalnızca karakterleri yeni bir sihirli flüt yapana kadar birkaç sayfa süreceği konusunda editörlerin kaygılarını alır. Aynı yıl ikinci çocuğu olan kızı Véronique doğar.

Noel özel sayısında Morris'in çizdiği "***Le Violon Magique***" (*Sihirli Keman*) adlı bir öykünün senaryosunu yazar. Aynı sırada *Seeonee* adlı aylık izci dergisi için François adında bir karakter yaratır. "***La guerre de sept fontaines***" (*Yedi Çeşme Savaşı*) adlı yeni *Küçük Prens* öyküsü 1959 Nisan ayında yayımlanmaya başlar. Konusu ölümden sonra yaşamdır. Öykünün başında büyünün kullanılması Peyo'yu önceki bölümlerdeki karakterleri kullanmaya zorlayacaktır. Büyücü Homnibus'u zaten kullandığından büyücü Rachel ile Şirin Baba'yı da kullanır. Böylece *Şirinleri* tek bir öykü için kullanacağı sözünü tutmamış olur. Bu öyküde Peyo kariyerinin en karmaşık sahnelerinden birini bir kavga sahnesinde büyük bir kalabalık çizerek yapmıştır.

Minik karakterler için mini-öykü

Şirinler, başlangıçta tek bir öykü için öngörülmüşlerdi ama Spirou dergisinin okuyucularından gelen mektuplar sonucunda yazı işleri etkisinin büyük olduğunu anladı. Yazı işleri müdürü Yvan Delporte bu karakterleri tekrar kullanmanın ilginç olacağını düşündü. İki yıl önce, 1000 nolu sayıda, okuyucuların kendilerinin kesip albüm oluşturacakları bir mini-öykü sunulmuştu. Yvan Delporte bu fikri tekrar ortaya çıkarıp Peyo'nun minik karakterlerini kullanmayı düşündü. Üç sayfayı belirli bir şekilde katlayıp kesince 48 sayfalık küçük bir albüm oluşturulabiliyordu. Böylece mini-öyküler doğdu ve kısa sürede Şirinler'in de ötesine geçti çünkü Spirou çizerleri kendi öykülerini yapmaya başlamıştır artık. İlk mini-öykü, 1959 Temmuz ayında Bzz sineği tarafından ısırılınca saldırgan olan Şirinleri anlatan "***Les Schtroumpfs noirs***" (*Kara Şirinler*) öyküsü olarak yayımlandı. Peyo, mini-öykü fikrini kabul ederken Yvan Delporte'tan senaryoya yardım etmesini istedi. Birlikte yaptıkları beyin fırtınası sırasında Yvan Delporte tüm fikirleri not ettikten sonra sayfaları oluşturmaya yardım etti. Küçük Prens, Poussy ve şimdi de Şirinler ile birlikte Peyo artık işleri yetiştirmekte zorlanmaya başlamıştı ve Charles Dupuis'nin önerisiyle genç Gérard Deuquet'yi yardımcı olarak almayı kabul etti. Deuquet dekorların çizimine ve yazılara yardımcı oluyordu. "*Les Schtroumpfs noirs*" öyküsü kısa sürede TVA Dupuis tarafından kısa metraj animasyon filmi olarak uyarlandı ve Belçika televizyonunda gösterildi. Bu uyarlamaya Peyo katılmamıştı.

Bir başka yeni seri: *Benoît Brisefer (Demirkıran)*

1960 yılına gelindiğinde artık Peyo gittikçe daha çok tanına bir çizer hâline gelmişti ve Charles Dupuis onun ticari potansiyelinin farkına vardı. Üstüne üstlük Fransa'da yeni çıkan *Pilote* dergisi Dupuis ile sözleşmesi olan çizerleri çalıştırmaktan imtina etmiyordu. Bunun farkına varan Dupuis, çizerlerinin üstüne titreyerek rakip ile çalışmamalarını sağlamaya çalışacaktı. *Le Soir* gazetesinde yayımlanan *Poussy*'nin *Spirou*'da yayımlanmasını ister. Peyo kabul eder ama Dupuis'den önce kendisine şans veren gazeteyi de boş bırakmamak için insanüstü bir güce sahip olan ama her nezle olduğunda bu gücünü kaybeden bir çocuk hakkında yeni bir seri hayâl eder. Türkiye'de ***Demirkıran*** adı ile yayımlanan bu seriye ***Benoît Brisefer*** adını verir. Projeden kısa sürede haberi olan Charles Dupuis bu yeni serinin de *Spirou*'da yayımlanmasını ister. Peyo, *Le Soir* gazetesi için maceraperest iki ergen ***Jacky ve Célestin*** karakterlerini yaratır. Önünde iki yeni seri ile birlikte artık bu ritme ayak uyduramayan Peyo, Will'den

Jacky ve Célestin'i çizmesini ister. *Tenten* dergisindeki sanat direktörü görevini bırakan Will, *Tif ve Tondu* serisine başlamak için acelesi de olmadığından bu teklifi kabul eder. Aynı zamanda *Spirou* dergisinin Noel özel sayısında 1960 Aralık ayında yayımlanmaya başlayan *Benoît Brisefer*'in "***Les Taxis rouges***" (*Kızıl Taksiler*) adlı ilk macerasının da dekorlarını çizer. Bu seri sayesinde Peyo fantezi evreninden ve Orta Çağ'dan çıkarak günümüzde geçen farklı öyküleri anlatmaya başlar. Will'in yardımına rağmen, sürdürmeye çalıştığı beş serinin yanında, *Spirou* dergisi kapakları yapan ve izci dergileri için düzenli olarak çalışmayı sürdüren Peyo sürekli olarak gecikmededir. Bir sayfayı geceyarısında doğrudan Marcinelle'de matbaaya göndermesi çok sık rastlanan bir durum hâline gelmeye başlamıştır.

1960 Ağustos ayında "***L'Anneau de Castellac***" (*Castellac Yüzüğü*) adlı yeni *Küçük Prens* öyküsü *Spirou*'da yayımlanmaya başlar. Çok sayıda seri ile çalışmasına rağmen Peyo, yıldız serisi için yardım almayı reddetmektedir. Öyküde gözden düşmüş bir derebeyini kurtarma konusu daha önce "*Le Sire de Montrésor*" öyküsünde de ele alınmıştı ama bu sefer Peyo büyüyü kullanmaz, *Şirinler* ortaya çıkmaz. Halbuki okuyucuların istediği onlardır ve öykünün başarılı olmasına rağmen Peyo üç yıl önce yarattığı *Şirinler*'den vazgeçemeyeceğini anlar. "***Le Pays maudit***" (*Lanetli Diyar*) adlı sonraki öyküde *Şirinler*'i öykünün merkezine koyarak bu açığı kapatır. Öykü bir elmas madeninde cinlerin köle olarak çalıştırılmasını konu alır. *Şirinler*'i köle olarak kullanan öykünün kötü adamı Monulf, Yvan Delporte'un önerisiyle Yahudi Almancası ile küfreder, bu da Peyo'nun Yahudi karşıtı olarak suçlanmasına neden olur. İlk defa olarak Peyo *Küçük Prens* için yardım almayı kabul eder ve Francis dekorların çinilenmesinde ve yazılarda yardımcı olur. Marcel Denis'nin de yardımını kabul eder ama bu iki asistan Peyo ile çok fazla çalışmayacaktır.

Stüdyo Peyo

1963 yılında François Walthéry adında bir genç, *Spirou*'nun yazı işlerine davet edilir. Birkaç hafta önce yazı işlerine gönderdiği yirmi sayfalık bir çalışmasında dekorların kaliteli çizimleri yazı işleri müdürünü etkilemiştir. Francis'in yerine Peyo'nun asistanı olmak üzere iş teklif edilir. Delikanlı tereddüt eder ve kesin cevabını vermeden önce yazın geçmesini bekler. Aynı sırada Peyo, Will ile birlikte Benoît Brisefer'in maceralarının devamı üzerinde çalışmaktadır. "***Madame Adolphine***" adlı bu öykü Peyo'nun kariyerinde bir kere daha klişeleri yıkan bir öykü olacaktır. Öyküde Benoît'nın dostluk kurduğu yaşlu kadın aslında bir çetenin lideri olan bir robottur. İşi başından aşan Peyo, Jean Roba gibi meslektaşlarından sayfaları zamanında bitirmesi için yardım ister. Ayrıca altı mini-öyküden sonra Şirinler, Yvan Delporte'un yardımıyla ortaya çıkan "***Le Schtroumpf volant***" (*Uçan Şirin*) adlı öyküyle birlikte derginin düzenli sayfaları arasında yer almaya başlar. Peyo mini-öyküleri büyük formatta albüm olarak uyarlar.

François Walthéry 1963 Eylül'ünde Peyo ile çalışmaya başlar. İlk çalıştıkları öykü "***Schtroumpfonie en ut***" öyküsüdür ama Peyo kısa sürede yeni asistanının bir Şirin'i doğru düzgün çizemediğinin farkına varır. O zaman ona ağaç müzik enstrümanları çizme görevini verir çünkü öykünün konusu müziktir. François Walthéry, Peyo'nun kariyerindeki tüm asistanları gibi yeni işe başlamış bir çırak değil daha çok Peyo'nun birlikte çalıştığı bir çizerdir ve bu yüzden tavsiye verse bile bu çizerlik mesleğini öğretmek için değildir. Birkaç hafta sonra İsviçreli on dokuz yaşında bir başka çizeri daha işe alır. Daha sonraları Derib imzasını kullanacak olan bu genç çizerin yetenğinden çok etkilenen Peyo, yeni evi inşa edilir edilmez atölyesine katılmasını önerir. Artık çocukları büyümeye başlayan ve asistanlarının sayısı da artmaya başlayan Peyo'ya apartman dairesi küçük gelmeye başlamış ve yeni evinin inşaatına girişmiştir.

Stüdyo Peyo kapılarını açıyor

Culliford Ailesi yeni evlerine 1964 Nisan'ında taşınırlar. Peyo ilk katta birbiriyle bağlantılı iki odayı çalışma odası olarak ayırmıştır. İlki kendi çalışma odası, ikincisi de asistanlarının çizim masalarının olduğu odadır. Şimdilik Peyo'nun tek asistanı olan François Walthéry, "*Schtroumpfonie en ut*" öyküsü bittikten sonra buraya yerleşir. Peyo, *Şirinler* evreninin genç asistanı için olmadığını ve onun aksiyon çizmesi gerektiğini anlar. O zamana kadar Jo-El Azara tarafından çizilen *Jacky ve Célestin* serisini ona emanet eder. Başlangıç zordur çünkü Peyo Şirinler'in 44 sayfalık ilk büyük

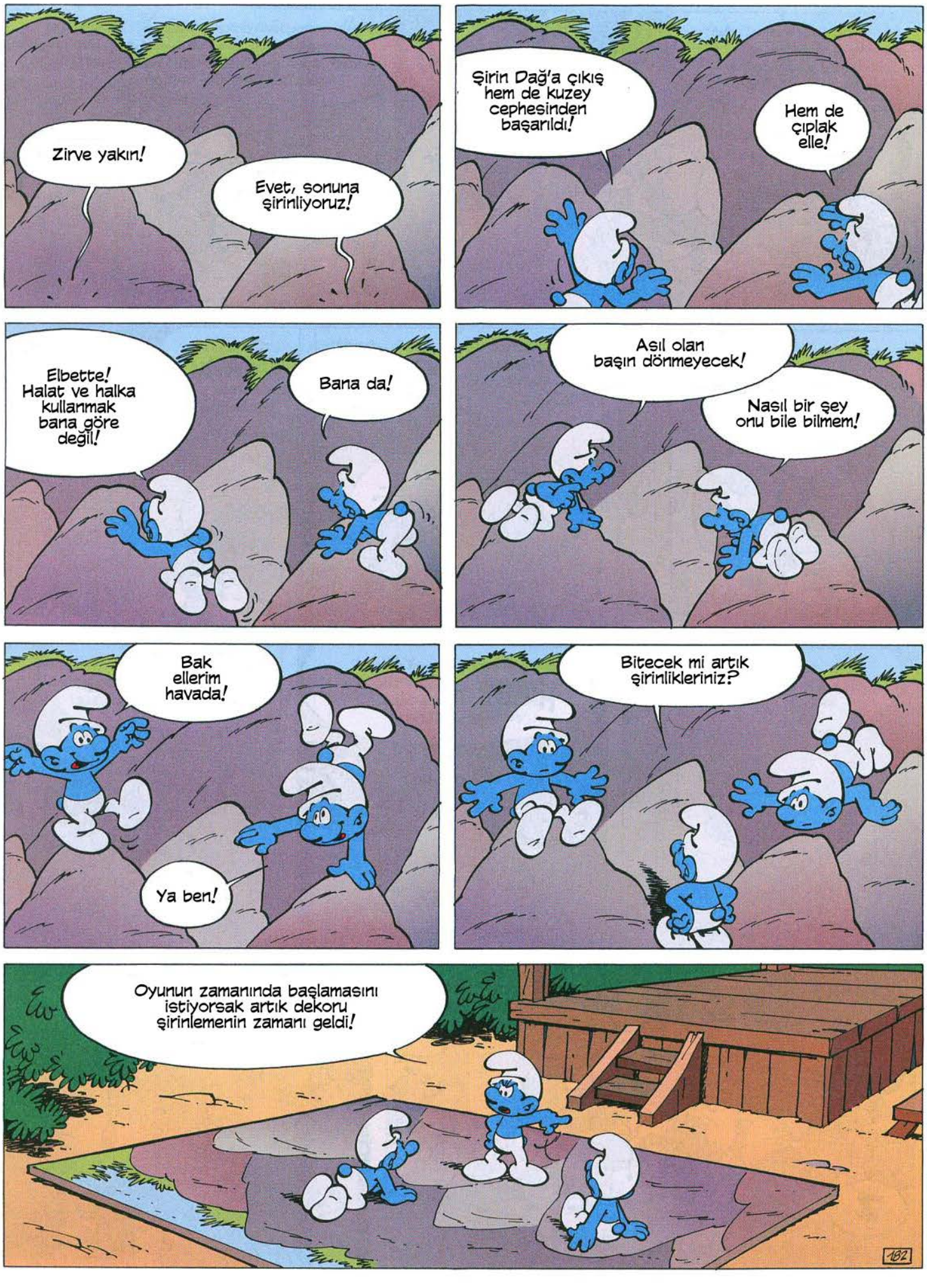
Zirve yakın!
Evet, sonuna şirinliyoruz!
Şirin Dağ'a çıkış hem de kuzey cephesinden başarıldı!
Hem de çıplak elle!
Elbette! Halat ve halka kullanmak bana göre değil!
Bana da!
Asıl olan başın dönmeyecek!
Nasıl bir şey onu bile bilmem!
Bak ellerim havada!
Ya ben!
Bitecek mi artık şirinlikleriniz?
Oyunun zamanında başlamasını istiyorsak artık dekoru şirinlemenin zamanı geldi!
182

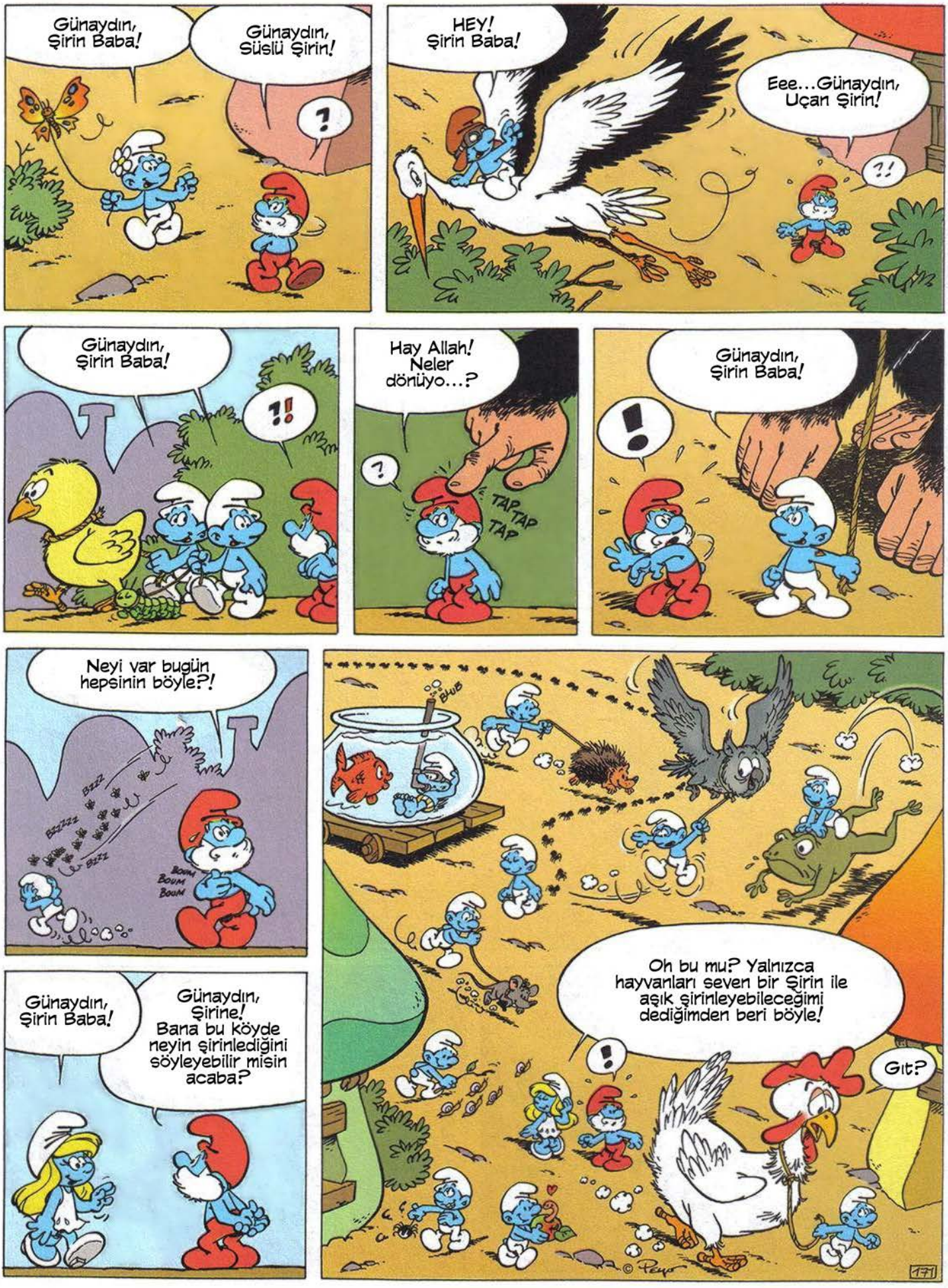
Günaydın, Şirin Baba!
Günaydın, Süslü Şirin!
?
HEY! Şirin Baba!
Eee...Günaydın, Uçan Şirin!
?!
Günaydın, Şirin Baba!
?!
Hay Allah! Neler dönüyo...?
?
TAP TAP TAP
Günaydın, Şirin Baba!
!
Neyi var bugün hepsinin böyle?!
BZZZ
BZZZZZ
BZZZ
BOUM BOUM BOUM
BLUP
Oh bu mu? Yalnızca hayvanları seven bir Şirin ile aşık şirinleyebileceğimi dediğimden beri böyle!
!
Git?
Günaydın, Şirin Baba!
Günaydın, Şirine! Bana bu köyde neyin şirinlediğini söyleyebilir misin acaba?
© Peyo
171

macerasına hazırlanmaktadır ve herşeyin mükemmel olmasını istemektedir. Dolayısıyla Derib üç ay boyunca para almadan alıştırma yapar çünkü sayfa başına para almaya anlaşmıştır ve yaptığı her sayfa Peyo'nun haklı ama sert tavsiyelerine maruz kalır ve çizim tekniği eleştirilir. "***Le Schtroumpfissime***" adlı bu öykü Spirou'da 1964 Eylül ayında yayımlanmaya başlar. Konusu temsilî demokrasinin bir eleştirisidir. Şirin Baba'nın yokluğunda Şirinler yerine bir temsilci seçer ancak o hiçbir sözünü tutmayarak bir diktatöre dönüşür. Yvan Delporte'un önerisi üzerine bu öyküden itibaren bazı Şirinler, Bilgiç Şirin, Şakacı Şirin gibi adlar almaya başlar. Dekorları ve çinilemeyi Derib yaparken, Yvan Delporte da senaryo için Peyo'ya yardım eder.

Üçüncü bir çizer de part-time olarak stüdyoya katılır. Hafta içi astsubay olarak çalışan Gos, haftasonlarında ve tatillerinde çizgi roman çizer tekniklerini kazanmakiçin stüdyoda dekorları çizmeye başlar. "*Le Schtroumpfissime*"den sonra Peyo asistanlarına *Küçük Prens* serisi üzerine alıştırma yapmaya başlatır çünkü "*Le Lutin du Bois aux Roches*" öyküsünü yeni baştan çizmeyi düşünmektedir. Bu önemli albümün artık eskimiş çizgileri nedeniyle *Şirinler*'in çizgisine alışmış olan okuyucuların hoşuna gitmeyeceğini düşünmektedir. Alıştırmalar sonuç vermeyince yalnızca kapağı kendisi yapmakla yetinr. Aynı dönemde reklam afişleri için de sürekli olarak aranan Peyo bunları kabul eder çünkü hayır demekte zorlanmaktadır. Ticari ürünlerle günde iki üç saat geçiren Peyo çizim masasına ancak öğleden sonraları dönüp bir sayfa çizebilmekte ve asistanları da bunu geceyarısına kadar çinilemektedir. Giderek çok az boş zamanı olan Peyo bunu bahçede asistanları ile petank oynayarak ya da ok atarak geçirmekte, arada sırada da ailesi ile bovling oynamaya gitmektedir.

Walthéry, 1964 Aralık ayında askerlik hizmetini yapmak için geçici olarak stüdyodan ayrılır ama anlayışlı komutanlarının sayesinde *Jacky ve Célestin*'i çizmeye devam eder. 1965 Temmuz'unda, Charles Dupuis'nin tavsiyesiyle Peyo öğleden sonraları çalışması için Lucien De Gieter'i işe alır. De Gieter, sabahları kendi serileri üzerine çalışır. Aynı sırada Gos ordudan ayrılır ve çizgi roman üzerinde profesyonelleşmek için tam zamanlı olarak stüdyoda çalışmaya başlar. İkisi birlikte "***L'Œuf et les Schtroumpfs***" (*Yumurta ve Şirinler*) mini-öyküsünü albüm formatına uyarlarlar. Görev dağılımı çok iyi yapılmıştır; Gos çizimleri yapar, Peyo düzeltir ve Lucien De Gieter de çinilemeyi yapar. Ama reklam işleri ile giderek daha çok uğraşmaya başlayan Peyo tatil dönüşü *Spirou*'da gelenekselleşmiş yeniliğini gösteremez. Ekim ayında, dergi de tekrar çıkabilmek için daha önce bir reklam dergisi olan Bonux Boy'da çıkmış olan "***Pierrot et la Lampe***" (*Pierrot ve Lamba*) öyküsünü yeniden sunar. Sonraki ay, *Poussy, Le Soir Jeunesse*'ten *Spirou*'ya geçer. 1965 yılının sonunda François Walthéry askerlikten döner ve Derib İsviçre'ye geri döner. Birkaç hafta sonra Peyo, *Benoît Brisefer*'in çizimini François Walthéry'ye verir. *Tif ve Tondu*'ye tekrar başlayan Will ile çalışmasını sonlandırmıştır. Sürekli olarak onun yanına gitmektense, stüdyosunda çalışan birinin seriye devam etmesini tercih eder. "***Les Douze Travaux de Benoît Brisefer***" (*Demirkıran'ın On İki Görevi*) adındaki bu öykü Yvan Delporte ile birlikte yazılmıştır ve *Şirinler* ile aynı yazım yöntemine sahiptir. Polisiye bir öykü olan bu bölüm *Spirou*'da 1965 Mart ayında yayımlanmaya başlar. İlk defa olarak François Walthéry ismi kapakta çıkar, halbuki o zamana kadar Peyo kendi adını bir çeşit marka gibi kullanmaktaydı.

Benoît Brisefer'in üçüncü öyküsünün yayımlandığı hafta *Şirinler* de geri döner. Adı "***La Schtroumpfette***" (*Şirine*) olan öyküde tamamen erkeklerden oluşan topluluğa bir kadın ekleyip ortaya çıkan sorunlar konu alınmıştır. Çok basmakalıp olan bu öykü nedeniyle Peyo kadın düşmanlığıyla suçlanmıştır. Şirine'nin öykü boyunca oluşan fiziksel değişikliği Peyo'ya öyle sorun olmuştur ki geceleri bu nedenle ağlamıştır çünkü bir kadın dergisine ilk olarak onlarda yaymlayacağına söz verdiği Şirine'nin yeni fiziğini bulamamaktadır. *Spirou*'da öykü yayımlanmaya başlamıştır ve Peyo Şirine'yi ortaya çıkarmak için senaryoya binbir takla attırmak zorunda kalmıştır. Bir çok denemeden sonra André Franquin'in tavsiyesiyle de istemeye istemeye eskizlerinden birini uygulamak zorunda kalır. 1966 Noel sayısı için birkaç yıl önce mini-öykü olarak çıkmış olan "***La Faim des Schtroumpfs***" (*Şirinlerin Açlığı*) öyküsünü uyarlamak zorunda kalır.

Zamanı olmayan çizer

1966 yılında Peyo artık Küçük Prens gibi bir aksiyon serisini yapmak için zamanı olmadığını kabul eder. Dövüş sahnelerini çizmek çok zamanını almaktadır ve diğer serilerle uğraşmaktan kendini tamamen buna verememektedir. Yanı dönemde Kellogg's Benelüks'te kahvaltı gevreği paketleri içinde Şirinlerin heykelciklerini vermek için sözleşme yapmak amacıyla Peyo ile temasa geçer. Bu iş için Peyo stüdyosu birkaç reklam esprisi hazırlar ve operasyon büyük başarı kazanır. Bu kampanyadan sonra heykelcikleri yapan üretici Peyo'dan üretime devam edip etmeyeceğini sorar. Dupuis'nin oyuncak satmayı reddetmesi üzerine Peyo kendi başına bu işe de atılır.

1967 Noel özel sayısında *Küçük Prens*, "***Le Sortilège de Maltrochu***" (*Maltrochu'nun Büyüsü*) ile geri döner ama Peyo hissettiği gibi bu ritme ayak uyduramaz. İlk yedi sayfayı tek başına yaptıktan sonra François Walthéry ve Gos'un yardımını ister. Hatta André Franquin bile Maltrochu Efendisi'nin şatosunu çizerek dostuna yardımcı olur. Öykü 1968 Mayıs'ında ilk bölümün sonu anons edilerek biter çünkü Peyo devamını getiremeyecek kadar meşguldür. Grafiksel açıdan bu öykü Peyo'nun çiziminin tamamen dönüştüğü noktadır, artık karakterleri genel olarak daha ufak ve yuvarlaktır.

Bu dönemde Gos yayım tarihini kaçırmamak için Peyo'yu Cumartesi sabahları zorlayarak çalıştırır. Neredeyse Yvan Delporte'un Peyo ile çalıştığı aynı yöntemi kullanır ve bu sayede, François Walthéry'nin çizdiği *Benoît Brisefer*'in yeni öyküsü "***Tonton Placide***" ortaya çıkar. Öykü o dönemde sinemada büyük ilgi gören casusluk filmlerinden esinlenilmiştir. Birlikte Şirin Baba'nın yanlışlıkla yarattığı uçan bir canavarı konu alan "***Les Schtroumpfs et le Cracoucass***" öyküsünü de yazarlar. Canavar kuşun adı da çizgileri de André Franquin tarafından yaratılmıştır. Buna karşılık olarak Peyo ve Gos, Franquin'e ilerlemekte zorluk çektiği "*Panade à Champignac*" öyküsü için yardım eder. Aynı yıl dost olduğu Morris'in Dargaud yayınevine geçişi Peyo'yu derinden etkiler. Yvan Delporte'un Spirou dergisinin yazı işleri müdürü görevinden alınması da aynı şekilde etkili olur ve hatta işten atılma sebeplerinden biri de Peyo ile doğrudan bağlantılıdır. Peyo, Dupuis yayınevine, okuyuculardan gelen bir mektupta *Küçük Prens*'in geri dönmesi isteğine Yvan Delporte'un alaycı bir cevap vermesini şikayet etmiştir. Kin tutmayan Yvan Delporte daha sonra Peyo'dan iş istediğinde Peyo ona bazı senaryoları sipariş eder. 1968 yılında ayrıca Peyo çok yakın olduğu annesini kaybeder.

1969 yılında ise bu sefer Nantes Bisküvileri reklam amacıyla Şirinler ile ilgilenir ve yeni bir albüm sipariş eder. Peyo bu öneriyi hem Fransa pazarını daha iyi etkileyebilmek için hem de sayfaları iki kere faturalayabileceği için kabul eder. Uzaya gitmek isteyen bir Şirin'in anlatıldığı "***Le Cosmoschtroumpf***" adlı öyküyü Peyo yazar. Diğer siparişlerin arasına giren bu albüm, Gos ve François Walthéry'nin de yardımıyla günde yarım sayfa ile bir sayfa hızında tamamlanır. Aynı sırada stüdyodan ayrılmasından bir yıl sonra Lucien De Gieter, Peyo tarafından yeniden *Poussy* serisini yapması için aranır. "*Le Cosmoschtroumpf*" albümünden sonra senaryodan hoşlanan Gos Şirinlerin yeni öyküsü "***Le Schtroumpfeur de pluie***" fikrini bulur ama adının albüm kapağında çizer olarak çıkmasını istediği için Peyo ile ilişkileri bozulmuştur. Peyo istemeye istemeye Gos'un adının kapakta değil, albüm içinde başlık sayfasında çıkmasını kabul eder ama buna sinirlenen Gos kısa bir süre sonra stüdyodan ayrılır.

Yine aynı yıl Peyo bir kalp krizi geçirir. Sebebi hem stres hem de günde üç paket içtiği sigaradır. Tam da "*Le Sortilège de Maltrochu*" öyküsünün ikinci bölümüne başlamışken altı hafta kesin istirahat etmesi doktorlar tarafından istenir. Peyo sigarayı bırakmasının gerekli olduğunun farkına varır ama sonrasında çok yemek yemeye başlar. *Spirou* dergisinde yeni yazı işleri müdürü Thierry Martens görevine başlar ve François Walthéry'nin *Natacha (Nataşa)* sayfalarını görünce de gelecek aylar için bu seriyi dergide ön plana çıkarır. Artık kendi serisine kavuşan François Walthéry stüdyodan ayrılma aşamasına gelir. Sağlık probleminden sonra Peyo haftada bir sayfa olmak üzere "*Le Sortilège de Maltrochu*" öyküsüne devam eder. Sayfaların çinilenmesini François Walthéry yapar. Yeni bir asistan aradığı için Charles Dupuis, Peyo'ya Marc Wasterlain'i gönderir. Wasterlain bir süredir bir gün yayınlanması umuduyla dergiye mini-öyküler gönderip durmaktadır. İlk işi "*Le*

Ne kadar şirinlersen şirinle...

POUSSY

her zaman yeni dostlarla tanışmaya hazırdır. Hayvanlarla çok ilgilenmesi hayvan olduğu için değildir.

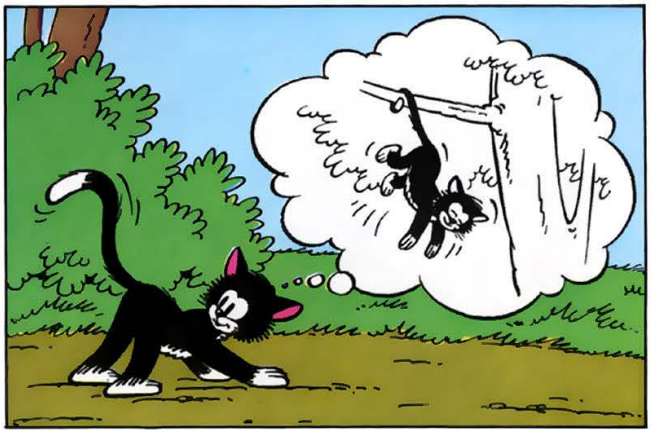

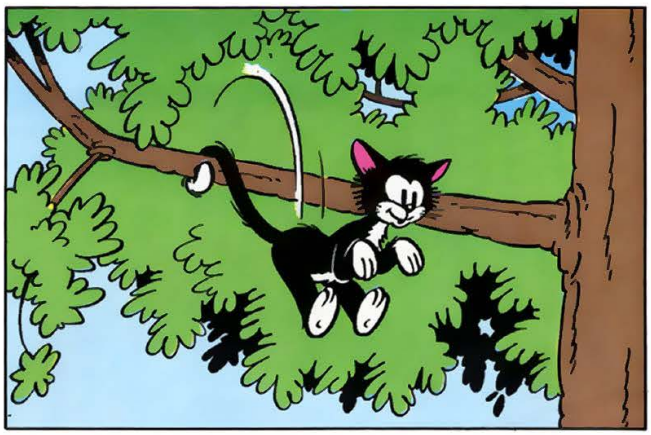

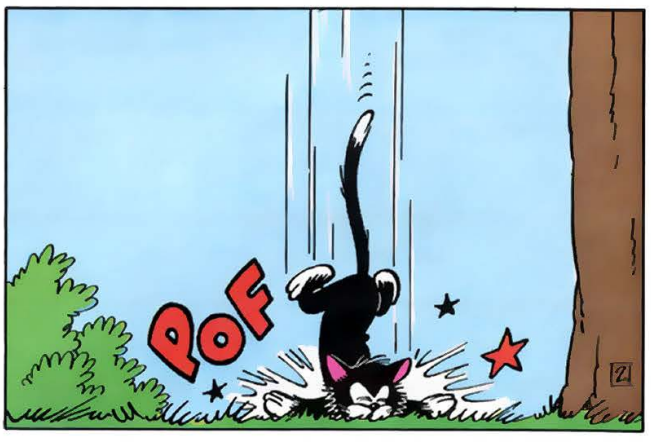

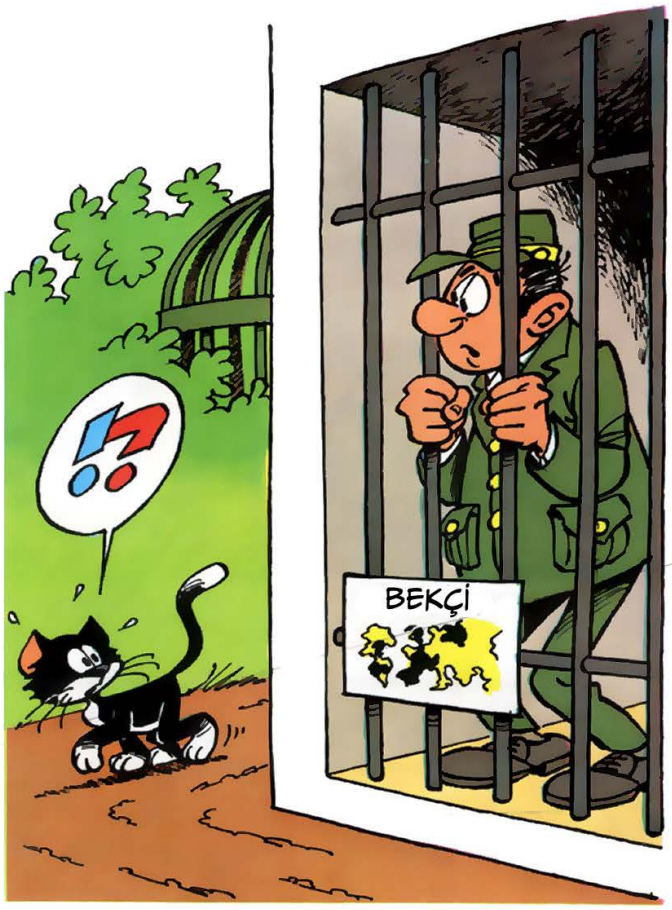

Sortilège de Maltrochu" öyküsünün dekorlarını çizmek olacaktır.

1969 Ekim ayında Peyo'nun iki asistanı, stüdyonun yakınına kurulmuş Bouglione Sirki'nden esinlenerek *Benoît Brisefer*'in yeni öyküsü "***Le Cirque Bodoni***"yi hazırlarlar. Sinopsis basittir, Benoît iflasın eşiğindeki bir küçük aile sirkine yardımcı olmaya kalkar. Peyo yeni karakterlerin çizimini bulması için François Walthéry'ye izin verir o da iş adamı Choesels karakterini Peyo'nun karikatürü olarak çizer. Bu öyküde geçen kötü adam Ange Retors karakteriyle Peyo yeniden Yahudi karşıtlığıyla suçlanır. Ange Retors karakteri, Peyo ile kısa süre birlikte çalışmış desinatör Michel Matagne'ın karikatürüdür. Eklem romatizmasından muzdarip Matagne biraz kambur yürümektedir ve kartal burnu ile küçük sakalıyla göçmen Yahudi klişesine benzemektedir. Bunun altında kalmak istemeyen Peyo *Spirou* dergisinde fotoğraflı bir röportajla fikirlerini nasıl aradığını göstererek karşılık verir. Aynı sırada Kwatta Çukulatalarından yeni bir sipariş gelir. "***L'Apprenti Schtroumpf***" albümünün senaryosu tamamen Peyo tarafından yazılır ama sekiz eşit karaden oluşan reklam formatı ile senaryonun çok iyi olmaması öyküde bütünlüğün sağlanamamasına neden olur.

Felemenkçe konuşan okuyucu kitlesi içinde karakterlerinin promosyonunu yapmak için bir Hollanda dergisinde tek sayfalık Şirinler şakası yayınlama teklifini kabul eder. Kariyerinde çok az yaptığı bu mizahi çalışmada kendini çok rahat hissetmez ve kısa sürede bu işten bunalır. 1970 yılının başında bu iş için, Hergé stüdyosundan gelen Roger Leloup'yu işe alır. Leloup, Peyo'nun yanında çalışmaya başlar ama Peyo'nun sayesinde tanıştığı Maurice Tillieux'nün kendisine yardım etmesiyle kendi serisini başlatmak için üç sayfadan sonra bu işi bırakır. Peyo onun yerine yirmi yaşıda bir genç olan Benn'i işe alır ama ona o kadar sert davranır ki birkaç hafta sonra Benn siniz krizi geçirir. İyileşince geri döner ve birkaç ay Şirinler şakaları ile uğraşır, sonrasında kendi başına çalışmak için stüdyodan ayrılır. Bundan sonra *Benoît Brisefer*'in "***Lady d'Olphine***" adlı yeni öyküsünde François Walthéry ve Marc Wasterlain çalışır.
Bu öyküden sonra babasının ölümünden çok etkilenen François Walthéry annesinin yanında yaşamak için köyüne geri döner.

1972 yılında çıkan Şirinlerin yeni öyküsü "***Schtroumpf vert et Vert Schtroumpf***" çok siyasi bir tonda yazılmıştır. Birkaç yıldır Belçika'da Fransızca ve Flamanca konuşan iki topluluk arasında oluşan gerilim ve gerginlikler nedeniyle üç yeni bölge yaratılmıştır. Peyo ülkesinin bölünmesinden duyduğu rahatsızlık sonucu Şirinler köyünde dil açısından bir bölünme yaratarak bu olayı karikatürize etmeye karar vermiştir. Bir yanda "*tire-bouschtroumpf*" partizanları ve diğer yanda da "*schtroumpfe-bouchon*" yandaşları vardır. Ulusal düzeni sağlamak için Belçika'nın ulusal mottosu "Güç birlikten doğar" ön plana çıkar ve anlaşmazlık gerçek hayatta olduğu gibi tamamen bitmiş olmasa da Şirinler ortak düşman Gargamel'e karşı birleşerek uzlaşma sağlarlar. Bu öykünün senaryosu Yvan Delporte ile birlikte yazılmıştır ve bu sefer tartışmalar çok hararetli geçmiştir. Marc Wasterlain öyküyü çinilemeye başlar ama iki sayfadan sonra çizgilerinin Peyo ile uyuşmadığı ortaya çıkar. Zaten *Tenten* dergisinde öykülerini yayımlamaya ve Peyo'dan uzaklaşmaya başlamıştır. Marc Wasterlain stüdyodan ayrılınca Peyo öyküyü bitirmek için acilen bir çizer bulmak zorunda kalır. *Spirou*'da eskiden çalışmış olan Eddy Paape sayesinde Daniel Desorgher stüdyoda çalışmaya başlar ve hemen Şirinlerin çinilemesine girişir. Peyo'nun *Spirou* dergisinin yazı işleri müdürü ile ilişkileri yavaş yavaş kötüleşir ve derginin haftalık yaşamına daha az katkıda bulunmaya başlarve hatta bir ara Thierry Martens'e karşı bir isyan da başlatır.

Çizgi film zamanı

1973 yılında Peyo tesadüfen Belvision'da prodüksiyon müdürü José Dutillieu ile tanışır. Belvision o dönemde Avrupa'da en önemli çizgi film stüdyolarından biridir. Lombard'ın patronu tarafından kurulan stüdyo Asteriks, Tenten ya da Red Kit gibi frankofon çizgi romanların uzun metrajlı çizgi film uyarlamaları üzerine uzmanlaşmıştır. José Dutillieu Şirinlerin uzun metraj çizgi film uyarlaması üzerine ilgisini gösterir. Peyo'da uzun süredir bir çizgi film uyarlamasını düşünmektedir ancak Dupuis'nin daha çok televizyon için kısa metraj çizgi film uyarlaması üzerine uzmanlaşmış TVA Dupuis stüdyosuna pek de

güvenememektedir. Dupuis ve Lombard yayınevleri arasında bir rekabet olsa da ortak yapım için bir sözleşme imzalanır.

Uzun süre yeni bir senaryo yazmak üzerine kararsız kalan Peyo, José Dutilleur tarafından Şirinlerin ortaya çıkmasını sağlayan "*La Flûte à six schtroumpfs*" öyküsünün uyarlaması konusunda ikna edilir. Johan ve Pirlouit karakterlerini tanımayacak olan izleyicilere bu karakterleri tanıtmak ve Şirinlerin öyküdeki rolünün önemini artırmak için senaryo Peyo tarafından yeniden ele alınır. Peyo tek başına çizgi filmin her sahnesini detaylandıran 1200 deseni tek başına yapar. Ses ortamı ile çok da rahat olmayan Peyo besteci olarak Michel Legrand'ın ve karakterlerini seslendirenlerin seçimine pek karışmaz. Şarkıların sözleri Yvan Delporte tarafından tek başına yazılmıştır. Buna karşın animasyon kısmı ile çok ilgilenir ve bir hareket hoşuna gitmediğinde çalışmaları baştan başlatır. Dekorları çizen Michel Leloup ve Michel Matagne'a ise büyük bir serbestlik tanır. Film çalışması iki yıl kadar sürer ve bu süre zarfında Peyo çizgi romanı tamamen bırakır. "*La Flûte à six schtroumpfs*" 1975 Noel'inde sinemalarda gösterime çıkar. Filmin yanı sıra, Yvan Delporte'un senaryosuyla bir haftasonunda François Walthéry ve Pierre Seron tarafından çizilmiş filmin albümü de yayımlanır. Yorgunluktan bitkin düşmüş ve çok meşgul olan Peyo bu albümün hazırlanmasına katılamaz ve hatta filmin afişinin çiziminde bile büyük dostu André Franquin'in yardımını alır.

Çizgi romana dönüş

Peyo stüdyosuna 1976 ilkbaharında döner. Yokluğu sırasında Daniel Desorgher çeşitli reklam siparişleri için Şirinleri çizmeye devam etmiştir. Dönüşünü göstermek için, bitirdiği çizgi filmin çizgisinde otuz sayfalık "***La Soupe aux Schtroumpfs***" öyküsünü önerir. Öykü Spirou dergisinin 2000 nolu sayısında yayımlanmaya başlar ama çizgi filmin çıkmasından sonra gelen çok sayıda siparişle yine yoğun bir döneme giren Peyo diğer seriler haftada dört sayfa yayımlanırken bu öyküyü yalnızca haftada bir sayfa olarak hazırlayabilmektedir. Öyküyü bitirmek için François Walthéry ve Marc Wasterlain'i çağırır ama iki eski asistanı artık kendi serilerini çizmektedir ve Peyo'nun stiline uyum sağlamaları çok daha zorlaşmıştır. Öykü 1977 yılının başında biter ve Peyo'nun dönüşü neredeyse başarısız olmuştur.

Tek bir asistanla çalışamayacağının bilincinde olan Peyo stüdyosu için yeni bir çizer aramaya başlar. Brötanya'da kaldığı sırada tesadüfen tanıştığı Albert Blesteau'ya Brüksel'e gelmesini teklif eder. Birkaç haftalığına oğlunun arkadaşı Frédéric Jannin'i de çalıştırır. Ama bu dönemde aynı zamanda ağır sağlık problemleriyle de baş etmek zorunda kalmıştır. Sigara içmeyi bıraktıktan sonra çok yemek yemeye başlayan Peyo ülser nedeniyel bir mide kanaması geçirir. Hastanede iken verilen kandan hepatit virüsü bulaşır ve şeker hastası olur. İşlerinin birikmesi ve sağlık sorunları nedeniyle frankofon çizgi romanının en seçkin isimlerini bir araya getiren *Trombone illustré* macerasına da katılamaz. Bir uzay adamı ile uzaylıların resmedildiği bir desen göndermekle yetinir. Yıllar sonra ilk defa kendi desenini kendisi çinilemiş ve alıştığı evrenden dışarı çıkmıştır. 1978 yılında elli yaşında, Fransız Senatosu Başkanı Alain Poher'in elinden, şiddete başvurmadan yıllarca çocukların ve büyüklerin eğlenmesi için çizgi romanı kullanması nedeniyle Altın Minerva madalyasını aldı. Aynı yıl "***Le Fétiche***" adında yeni *Benoît Brisefer* öyküsü de yayımlandı. Bu albüm ilk defa Albert Blesteau tarafından çizilmişti. Ama öyküyü yaptığı en kötü öykülerden biri olarak değerlendiren Peyo bu albümü bir başarısızlık olarak değerlendirdi. Birkaç ay sonra Albert Blesteau Spirou'da kendi serisi *Wofi*'yi yapmak için stüdyodan ayrılır.

1970'lerin sonunda reklamcılıkta çizgi roman karakterleri giderek daha fazla kullanılmaya başlar ve Peyo'da Şirinleri ile birlikte bundan faydalanır. Yine Dupuis'nin rakibi Lombard yayınevi ile çalışarak reklam işine girer. Lombard'ın patronu Raymond Leblanc Publiart adında ve çizgi roman karakterlerini kullanmayı hedefleyen bir reklam ajansı kurar. Ama ilginçtir ki Publiart daha çok Dupuis karakterleri ile reklam kampanyaları düzenleyecektir. Peyo ile okulların açılmasından önce Şirinler üzerine bir ürün yelpazesi hazırlaması için temas kurulur. 1979 yılında Belçika Olimpiyat Komitesi, 1980 Olimpiyat Oyumları için Şirinleri Belçikalı atletlerin resmî maskotu yapmak ister

POUSSY

cin gibi bir kediciktir
ve her zaman bir
numarası hazırdır.
Bu yüzden her zor durumdan
tereyağdan kıl çeker
gibi kurtulur.

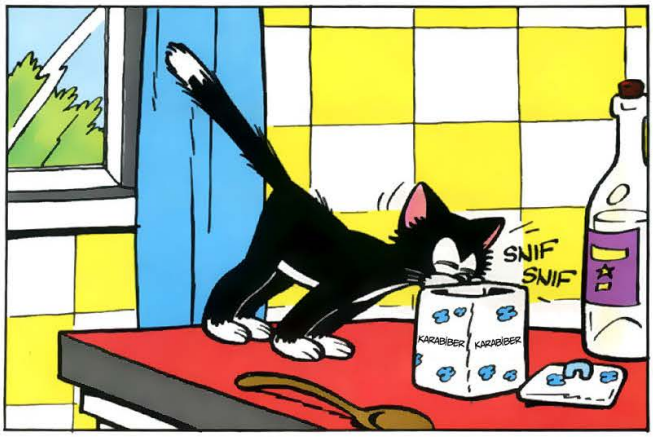

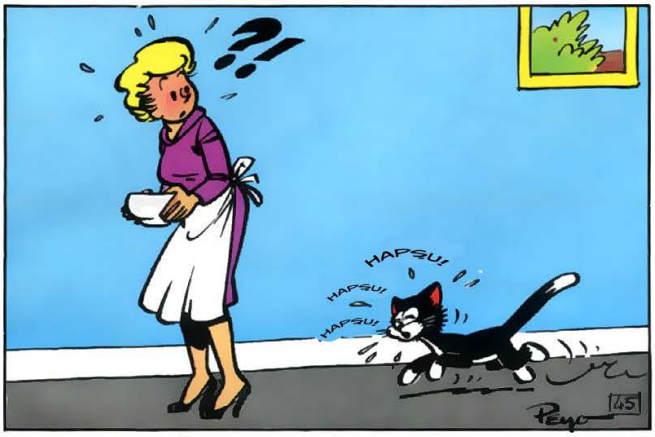

POUSSY

bazen ufak tefek
sakarlıklar da yapmaz değil.
Ama sonuçta o hep çalışır.
hiçbir şey yapmayan
hiçbir zaman saçmalamaz.

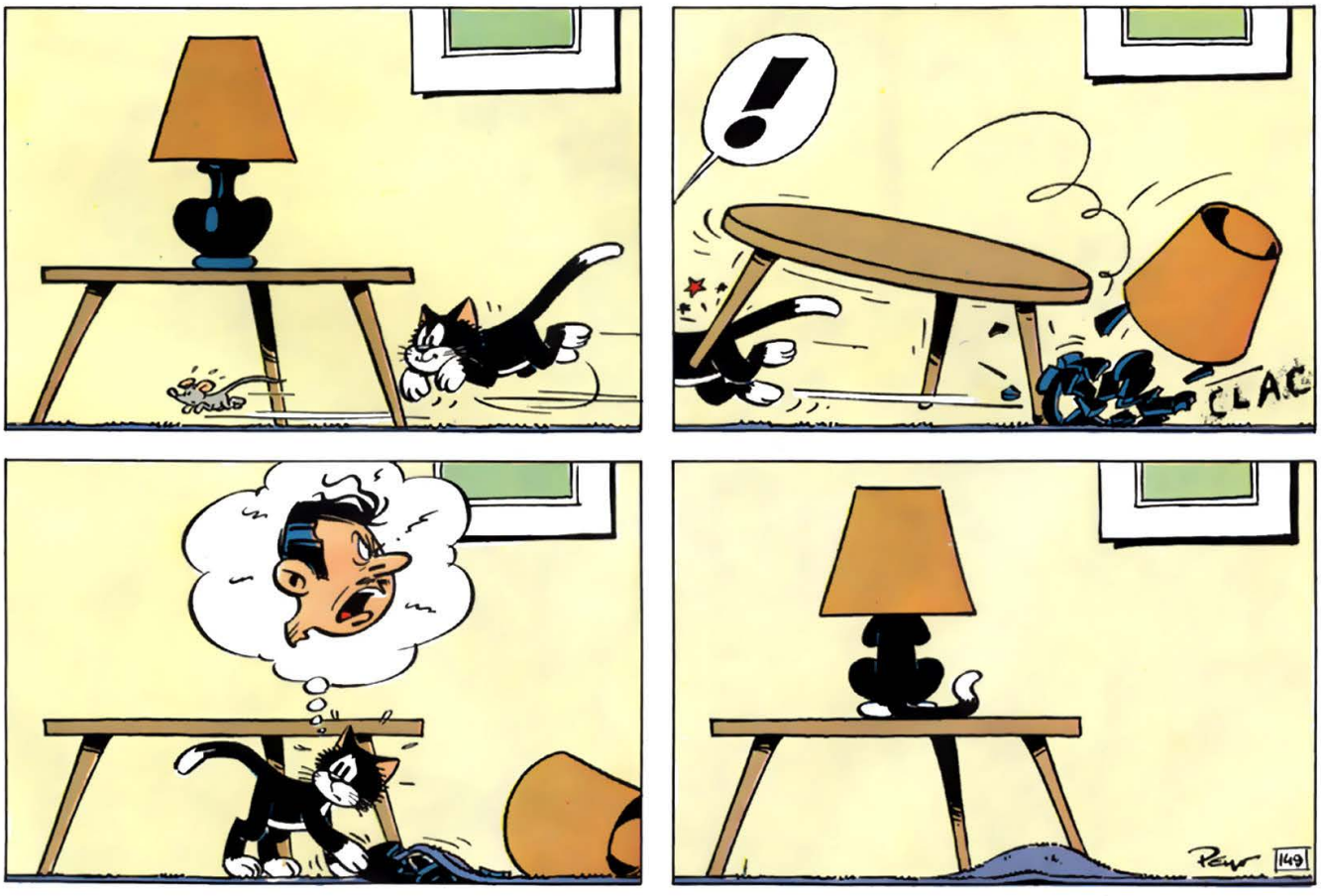

ve Olimpiyatların sponsoru Coca-Cola'da ürünlerinde Şirinleri kullanmak ister. Coca-Cola için "***Les Schtroumpfs olympiques***" adında bir albüm hazırlanır. Bu öykü *Tavşan ile Kaplumbağa* fablının modern bir versiyonudur. Başından beri bu isteği karşılayamayan Peyo'nun yardımına François Walthéry ile Jidéhem koşar. Sağlık sorunları nedeniyle Peyo bu albümün yapımını uzaktan seyretmek zorunda kalır ve son sayfa bittikten sonra yeniden hastaneye yatırılır.

Şirinler Amerika'da

1979 yılında Dupuis reklam şirketini yeniden başlatmak ister. İdaresi José Dutilieu ve Freddy Monnickendam'a verilir. 1980 yılında bu ikili Cannes'da TVA Dupuis'nin ürünlerini satmaya çaışırken Amerikan televizyon kanallarının temsilcileriyle karşılaşırlar ama Amerikalılar Avrupalı ürünlerin Amerikan izleyicisinin hoşuna gidip gitmeyeceği konusunda şüphelidirler. Aynı dönemde bir Amerikan oyuncak şirketinin bir temsilcisinin dikkatini İngiltere'ye yaptığı bir seyahat sırasında bir benzin istasyonunun verdiği Şirin oyuncağı çeker. Bu oyuncakları ABD'ye ithal etmeye ve pelüş oyuncak yapmaya karar verir. Kısa süre sonra, torununun bu Şirin pelüş oyuncağa hayran kaldığını gören NBC televizyonunun genel müdürü Fred Silbermann belki de bu küçük mavi cinlerden kanalı için faydalanabileceğini düşünür. Dupuis reklam şirketi Peyo için çok avantajlı bir sözleşme imzalar çünkü eğer çizgi film Amerika'da bir numara olursa otomatik olarak 13 yeni bölüm siparişi daha çekilecektir. Çizgi filmi yapması için Hanna-Barbera stüdyosu seçilir.

Sözleşmede aynı zamanda Hanna-Barbera'nın yapacağı her senaryoda Peyo'nun söz hakkı olduğu da yazılıdır. İlk çalışma toplantısı için Peyo Los Angeles'taki stüdyolara davet edilir. Yvan Delporte tercüme yapmak için ona eşlik eder. Peyo hemen isteklerini açık açık söyler. Karakterlerinin Amerikanlaşmasını istemez, ne ağızlarında bir sakız ne de dudaklarında bir Coca-Cola şişesi olacaktır. Peyo aynı zamanda her bir Şirin için ayrı bir kıyafet ile farklılaştırma önerisine de vetosunu koyacaktır. Gelen senaryolarda sistematik olarak para olan sahneleri reddeder çünkü Şirinlerin köyünde para yoktur. Aynı zamanda Amerikan otosansürünü de bu sırada keşfeder. Böylece Şirin Baba, uyuşturucu ile ilişkilendirilmemesi için laboratuvarını kullanamaz ya da Kara Şirinler ırkçılıkla suçlanmak korkusuyla Mor Şirin olurlar. Buna karşın Peyo dublaj sırasında seslendiricilerin karakterleri tamamen anladığını görmekten çok memnun olur.

İlk bölüm 12 Eylül 1981'de NBC'de yayımlanır ve sonuçlar beklentilerin oldukça üzerindedir. Şirinler kısa sürede Cumartesi sabahlarının bir numarası olur ve %42'lik bir reyting yakalarlar. Bu NBC'nin çocuklar için bir programda yirmi yıldır yakalayamadığı bir başarıdır. Yalnızca Bugs Bunny kendi zamanında Şirinler kadar büyük bir başarı yakalamıştır. Bu başarı sayesinde NBC, çizgi film serisini 47 ülkeye satabilmiştir. Peyo ise Amerikan stüdyolarının çalışma yöntemi ile başa çıkamamaktadır çünkü senaryolardaki düzeltmeleri artık dikkate alınmamaktadır. Düzeltmeler geldiğinde bölüm neredeyse bitirilmiş olmaktadır. Ayrıca ticari ürünlerdeki şirinler artık Peyo'nun çizgilerine değil Hanna-Barbera stüdyolarının çizgilerine sahiptir.

Hanna-Barbera ile Peyo arasındaki ilişkiler aylar boyunca giderek kötüleşecektir. Senaristlerin bağımlılık yaratan bir ışıklı küre soktukları ve uyuşturucu ile mücadele için yazılmış bir bölümden sonra bu ilişkiler tamamen kopacaktır. Peyo'nun bu bölümü tamamen reddetmesine rağmen Nancy Reagan'ın uyuşturucu ile mücadele kampanyasına katılmak için NBC yine de bu bölümü yayımlar. Peyo bu bölüm sayesinde çok sayıda çocuk hakları örgütünden, bir tanesi de ABD Başkanı Ronald Reagan'ın elinden olmak üzere ödül kazanmasına rağmen sonraki bölümleri prensip olarak reddeder. Hanna-Barbera stüdyosu çalışama duruma gelince NBC tarafından dava açılması söz konusu olur. Yvan Delporte prodüksiyonun devam edebilmesi için arabuluculuk yapar. Peyo aynı zamanda her sezon için yeni karakterler yaratmakla yükümlüdür. Serinin çizgisinde kalmak için doğal olarak Johan ve Pirlouit'i seriye ekler. Yine de stüdyo diğer senaristleri başka karakterler bulmaya yöneltir. Bulunan büyücü Hoggata karakteri Peyo'yu sinirlendirir. Yine Pixie adı verilen elfler de ikinci bir seri yaratır korkusuyla Peyo tarafından reddedilir. Joe Barbera uzun süre boyunca bir köpeğin seriye katılması konusunda ısrarcıdır. Uzun süre karşı çıkan Peyo

sonunda mavi değil ama normal bir köpeğin seriye katılmasına karşı çıkamaz. Son sezon sırasında artık gına gelmiş olan Peyo herşeyi bırakır ve senaristlerin Şirinleri dünyanın dört bir yanına gönderme fikrine karşı çıkmaz. Sekiz yıl sonra, Cumartesi sabah yayınlarını yenilemek isteyen NBC 250 bölüm sonrası Şirinler serisine son verir.

Fransa'da çizgi film serisinin başarısından yararlanmak için "***V'la les Schtroumpfs***" filmi sinemaya çıkar ama bu üç yeni bölümün birbirine eklenmesinden başka bir şey değildir. Küçük bir başarı kazanmasına rağmen bu inisiyatifi alan Claude Berda, 1984 Noel'i için "***Bébé Schtroumpf***" bölümünü ortaya çıkarır. Filmin promosyonunu yapmak için Peyo "***Le Bébé Schtroumpf***" adında bir albüm çıkarmayı kabul eder. Sağlık durumu giderek kötüleşen Peyo depresyona yaklaşan ruh hâliyle de bir kere daha François Walthéry ve Marc Wasterlain'i yardıma çağırmak zorunda kalır. İkili öykünün yirmi sayfasını altı günde yapar. Öykünün vasat olmasına rağmen, Spirou'da önceki senelerde yayımlanmış öykülerle tamamlanan bu albüm büyük bir başarı kazanır. Bu öyküden sonra Peyo yıllardır yaşadığı evinden ayrılarak vergi sorunları nedeniyle İsviçre'ye yerleşir. 1985 yılında eşiyle birlikte Lozan'da büyük bir apartman dairesine taşınır ve yan binada da bir stüdyo kurar. Peyo artık yalnızca çalışmak için yaşamaktadır. Oğlu Thierry stüdyoyu yönetmesi için ona katılır. Kızı Véronique Brüksel'de kalarak Şirinlerin yayın haklarını idare etmek üzere bir şirket kurar. Ailesinin yardımı sayesinde Peyo işlerini biraz da olsa delege edebilmeyi başarabilmiştir.

Kariyerinin sonu

1980'lerin ortasında Dupuis yayınevi satılır. Bu satışla birlikte yayınevinin ünlü çizerleri birer birer ayrılırlar. Peyo'da aynı şeyi yapmak istese de sözleşmesi Dupuis'nin yeni sahiplerine bir albüm daha teslim etmesini gerektirmektedir. Bir önceki albümde olduğu gibi Hanna-Barbera çizgi filmlerinin bölümlerinde toparlama bir filmin sinemaya çıkmasıyla denk getirerek bir albüm hazırlar. "***Les P'tits Schtroumpfs***" adındaki bu öykü yeni karakterlerin ortaya çıkışına dayanır. Albüm Spirou'da en son yayımlanmış "***Le Schtroumpf robot***" öyküsüyle tamamlanır. Bu albümle birlikte Peyo 35 yıldır çalıştığı Dupuis yayınevinden ayrılır. Artık eserlerini oğlu ile birlikte kurduğu Cartoon Creation yayınevi yayınlamaktadır. 1988 Ocak ayında Brüksel Büyük Meydan'da Şirinlerin otuzuncu yılını kutlamak için büyük bir festival düzenlenir. Peyo mutluluktan uçmaktadır çünkü Büyük Meydan kurulalı beri böyle bir kalabalık görmemiştir.

Yeni bir macera: *Schtroumpf!* dergisi

Dupuis ile bağlarından kurtulan Peyo, Şirinler üzerine bir çizgi roman dergisine ait eski bir projesini raflardan indirir. Bu dergi Şirinleri çizgi filmlerinden tanımış olan çok genç okuyucu kitlesi içindir. Artık kendi serisini yapan Daniel Desorgher'in yanı sıra Jean-Luc Van de Walle, José Grandmont, Philippe Delzenne, Alain Maury ve Bernard Swysen gibi çizerler işe alınır. Stüdyoda çalışanların sayısının artmasına rağmen Peyo, Brüksel'de evinde çalıştığı gibi bir aile ortamını sürdürmek istemektedir. Yaşının ilerlemesiyle birlikte çalışma yöntemi de değişmiştir. Eskiden yalnızca bu olmamış deyip ne bir düzeltme ne de bir değişiklik yaparken artık çizgileri düzeltmeye de başlamıştır. Derginin 1 nolu sayısındaki sekiz sayfalık "***L'Aéroschtroumpf***" öyküsünde Bernard Swysen ustasına yardımcı oldu. *Schtroumpf !* dergisinin ilk sayısı 1989 Ekim ayında çıktı. Dergi genel olarak olumsuz yönde eleştiri aldı. Üstüne üstlük artık çizgi roman albümlerinin çizgi roman dergilerini tahtından indirdiği bir kriz dönemine denk gelmişti. İlk sayı 75.000 baskıya ulaştıysa da aylar boyunca düşen satışlar bir yıl içinde 10 bin 12 bin sayısına geriledi. Kârlı olmak için çok düşük olan bu tiraj nedeniyle bu macera son buldu.

Çizim masasına dönüş

Après l'échec du journal Schtroumpf ! dergisinin başarısızlığından sonra Metz şehrinde Şirinler temalı bir oyun parkı açıldı. Parkı açan Sorepark şirketi kısa sürede kötü yönetim tarafından kapılarını kapamak zorunda kaldı ve Walibi şirketi tarafından satın alındı. Çizgi roman kısmında ise kısa süreli dergide çıkan öyküler toplanarak Cartoon Creation yayınevi tarafından iki albüm çıkarıldı ama yayınevi yönetimi hakkında ne Peyo'nun ne de ailesinin bilgisi olmadığı için dağıtım ve stok problemleri nedeniyle bu iş de battı.

Bu kötü maceradan sonra Peyo oğlu ile ciddi bir tartışma yaşadı ve

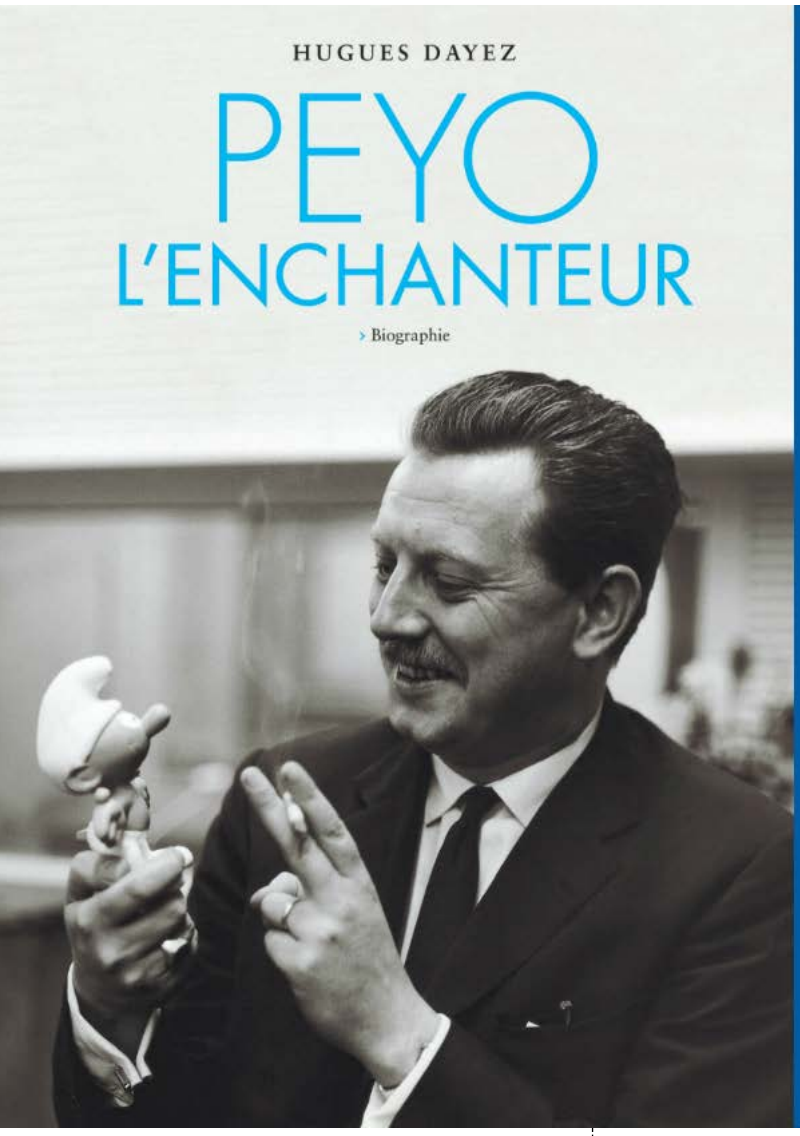

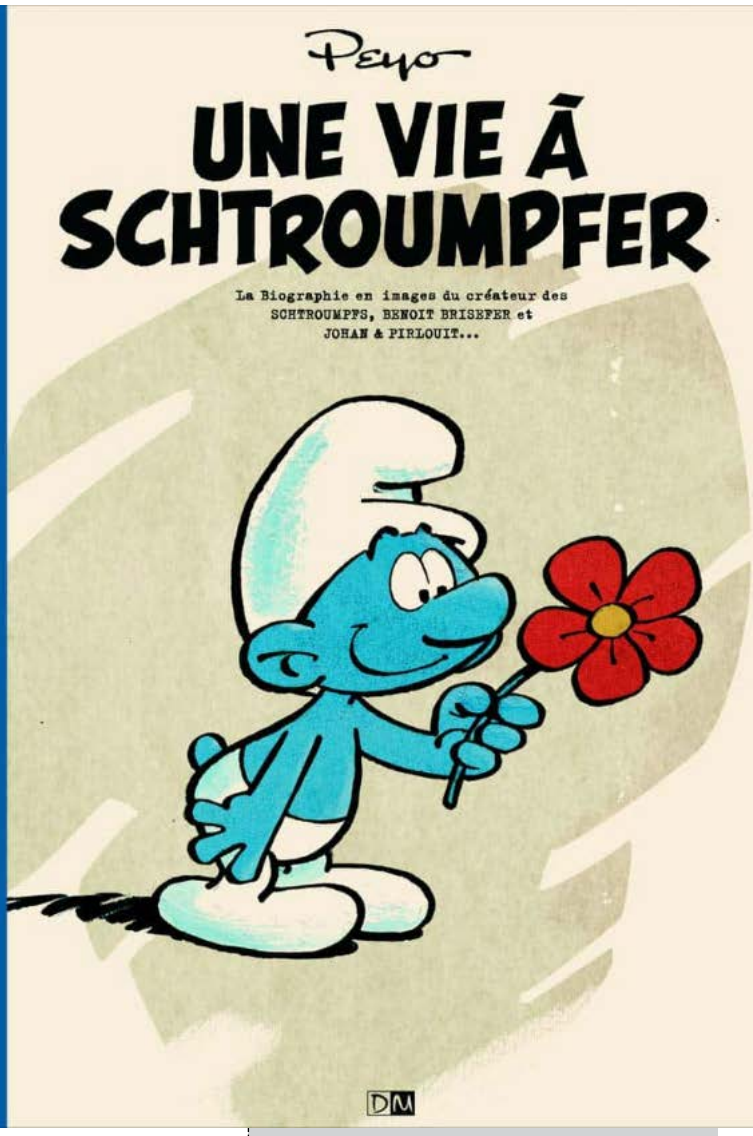

oğlu ondan yalnızca sanatsal işlerle ilgilenmesini ve işi yönetmeyi kendilerine bırakmasını söyledi. Peyo'nun sağlık durumu giderek daha da kötüleşiyordu ve üst üste başarısızlıklar da durumuna yardımcı olmuyordu.

Culliford Ailesi yeni bir yayınevi bulmak zorundaydı. Büyük çizgi roman yayınevlerininin çoğu ile görüştükten sonra Lombard yayınevi ile sözleşme imzalarlar. Sözleşmeye göre Peyo dört *Şirinler*, üç *Küçük Prens* ve iki *Benoît Brisefer* albümü yapmak zorundadır. Üstüne üstlük bu albümler 44 sayfalık tam bir öykü olmak zorunda ve küçük çocuklar için öykülerden toplama olmamalıdır. Peyo bundan faydalanarak uzun süre aklında olan bir konuyu işlemeyi ister. Şirinler köyüne parayı sokmak sonrasında gelen kıskançlık konularına eğilmek. Senaryoyu oğlu Thierry ile birlikte yazar ve çizimleri Alain Maury ile Luc Parthoens yapar.

"**Le Schtroumpf financier**" albümü 1992 Kasım ayında çıkar. Basında olumlu yankı bulan albümün çıkışı Şirinlerin dönüşünü kutlar. Yayınevi bu olay için çok sayıda gösteri düzenler ve aşırı yorgunluğuna rağmen Peyo bunlara katılmaya çalışır. Bir televizyon programına da katılır ama aşırı zayıflayan ve kanser olduğuna inanan Peyo'nun durumu dostlarını çok endişelendirir.

Noel arifesinden önce gittiği doktor bunun yalnızca bir tiroid sorunu olduğuna onu inandırır. Güveni yerine gelen Peyo yeni projelerine başlamayı ister ama ertesi sabah 24 Aralık 1992'de 65 yaşında kalp krizi sonucu gözlerini bu dünyaya kapatır.

Ölümünden beri yarattığı karakterlerin albüm kapağında yalnızca Peyo'nun imzası yer almaktadır. Walt Disney gibi Peyo adı da bir marka hâline gelmiştir artık.

(Kaynak:wikipedia.org)

Atilla Bilgen

NE İŞİM VAR BENİM VİETNAM'DA?

Mekong Deltası!

Vietnam'a geldiğimizden beri ilk defa zinde bir şekilde gözlerimi açtım. Kendimi hiç olmadığım kadar tazelenmiş ve güne hazır hissediyordum. Alışık olmadığım bu durum bünyeme aykırıydı, zira kendiliğimden uyanmış olmam yetmezmiş gibi, içimde beş dakika daha yatma isteği yoktu!

Vietnam'a geldiğimizden beri ilk defa zinde bir şekilde gözlerimi açtım. Kendimi hiç olmadığım kadar tazelenmiş ve güne hazır hissediyordum. Alışık olmadığım bu durum bünyeme aykırıydı, zira kendiliğimden uyanmış olmam yetmezmiş gibi, içimde beş dakika daha yatma isteği yoktu! Biraz düşününce, telefonun sesini duymayıp uyuyakaldığıma kanaat getirdim. Haklıysam, gurup çoktan yola çıkmıştı ve önümde, NeriMAN'ım süpermanımla baş başa geçireceğimiz, uyuyakaldığım için her dakikasında söyleneceği, uzun bir gün beni bekliyordu! Hayali bile tüylerimi ürperttiğinden panikle saate baktım; altı yirmiydi. Uyanmama daha on dakika vardı. Rahat bir nefes aldım ve "Oh ne güzel! Biraz daha keyif yapabilirim."diye mırıldanarak kafamı yastığa gömdüm, ancak uyuyamadım. Sabahın köründeki diriliğim iyiye alamet değildi! "Hastalanıyorum herhalde!" diye düşünerek elimi alnıma götürdüm, ateşim normaldi, yutkunup boğazımın şişip şişmediğini yokladım, gıdıklanma bile yoktu. Hareketsiz bir şekilde sırt üstü uzanıp normalleşmeyi bekledim, ne var ki her geçen saniye daha da dinçleştim! Güne keyifli ve enerjik başlamamız için erken yatmamızı öğütleyen İsviçreli bilim adamları galiba doğru söylüyordu! Erken yatmış ve canlı bir şekilde uyanmıştım. Kendi kendime "Günlük yaşamımızda bilimsel

yöntemlere kesinlikle uymalıyız!" diyerek doğruldum. Eşime baktım, üzeri açılmıştı. Otuz derece sıcaklıkta üşüyeceğinden(!) endişe ederek üstünü sıkıca örttüm. "Offff…" diye söylenerek pikeyi üzerinden attı. Eğilip yüzüne masum bir öpücük kondurdum, gözünü açmadan "Ne oluuur önce sen kalk." diye mırıldandı. "Telaş yapma hayatım, daha vakit erken." dedim. "O zaman neden kalktın? Uyusana!" diye söylenerek yatağın ters tarafına döndü.
On saniye sonra horluyordu. Çıplak omuzlarına parmağımla dokunup "Zinde olmak istiyorsan erken kalkmalısın!" dedim. Anlaşılmaz bir dille homurdandı. "NeriMAN'ım süpermanım yepyeni bir gün bizi bekliyor" dedim, yanıt bile vermedi. Üzerine eğilip "Uyumakla geçen ömrüne yazık!" diye fısıldadım, kulağına konan bir sineği kovalarcasına koluyla beni yanından uzaklaştırdı. Pikeyi bir kez daha üzerine sıkıca örtüp yatağın kenarına oturdum ve etrafıma bakındım. Yarı aralık perdeden pervasızca sızan güneşin aydınlattığı oda darmadağındı. Duvara gelişigüzel bir şekilde dayanmış ve içi eşyalarımızla dolu bavulun kapağı sonuna kadar açık, koltuğun üstü ise çıkardığımız giysilerle doluydu. Tişörtümü çıkartıp bavula doğru fırlattığımda telefon çaldı. Ahizeyi kapıp "Üsküdar'da çoktan sabah oldu, sen daha yeni mi arıyorsun?" dedim. "What?" dedi. "Good morning!" diyerek kapattım.

Uyuşuk adımlarla banyoya gittim, tuvaletimi yaptım, tras oldum, duş aldım. Giyinirken eşimi uyandırdım, hazırlanmasını beklerken de koltuğun üstündeki giysileri bavula tıkıştırıp kapağını kapattım.

İki kek bir fincan kahve eşliğinde yaptığımız klasik kahvaltının ardından, aşağıya indik. Toplanma saatimiz gelmesine karşın eksiklikler vardı. Zeynep Hanım'ın söylenmesine fırsat kalmadan, Rakısever Abi ve kankası; eşlerinin hastalandıklarını, Adıesintilerdengelen Hanım ise; oğlunun "İçim dışım Pho ve noodle oldu. Bugün tura katılmayıp dışarıda pizza yiyeceğim!" dediğini söyledi. "Bu çocuk kesinlikle adam olacak!" diye düşünerek otobüse bindim ve beş koltuğu birden işgal ederek kafama göre bir yere oturdum. Çoğunluk benim gibi davranmıştı, ama yine de otobüsün yarısı hala boştu. Hareket etmemizin ardından, Zeynep Hanım standart yerine geçip günün anlam önemini belirten standart konuşmasını yaptı

"Efendim öncelikle hepinize günaydın. Bugün Vietnam'ın başka bir doğa harikası olan Mekong Deltası'nı gezmek için, bir buçuk saatlik uzaklıktaki My Tho'ya gidiyoruz. Mekong Deltası; Güneydoğu Vietnam'da, Mekong Nehri'nin kollar halinde Güney Çin Denizi'ne döküldüğü yer olup, yaklaşık otuz dokuz bin kilometrelik yüzölçümüne sahiptir. Vietnamlılar bu bölgeye, nehrin deltada dokuz kola ayrılarak denize ulaşması nedeniyle Dokuz Ejder Deltası veya etrafı pirinç tarlaları ile çevrili olduğundan Pirinç Çanağı adını verirler. Ülkenin en bereketli toprak parçası olup, yüzölçümü mevsimden mevsime değişen bu bölge, aynı zamanda barındırdığı bitki ve hayvan çeşitliği ile dikkat çeker. Burada üretilen pirinç, Vietnam'ı beslemekle kalmıyor, aynı zamanda tüm dünyaya da ihraç ediliyor. Pirinç haricinde Hindistan cevizi, şeker kamışı ve çeşitli tropikal meyveler de üretilir. Milyonlarca insanın geçim kaynağı olduğundan, nehir burada yaşayanların her şeyidir. Banyo yaptıkları, çamaşırlarını, bulaşıklarını yıkadıkları, kazıklar üzerinde çakılı evlerinde veya teknelerinde kullandıkları suyun kaynağı, bu nehirdir. Şimdilik anlatacaklarım bu kadar, hepinize iyi istirahatlar."

Sözünü bitirmesiyle büyük bir çoğunluk başlarını pencereye dayayıp uyukladılar. Günün uykuyla harcanmaması, her saniyesinin değerlendirilmesi gerektiğine inanan aydın insanlar ise kitaplarını çantalarından çıkarttılar. Görebildiğim kadarıyla koca otobüste bu tanıma uyan bir tek ben(!) vardım! Okumaktan sıkıldığım anlarda göz ucuyla dışarıyı seyrediyordum. Güneşli güzel bir gündü ve baktığım her yerde çeltik ve ananas tarlaları, meyve bahçeleri, kazıklar üstüne çakılı evler vardı Yol boyunda

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

gördüğüm pirinç tarlalarının ortasında mezarlar görünce dayanamayıp rehberin yanına gittim ve sebebini sordum. Ölenlerin pirinç tarlalarına gömülmesi buralarda adetmiş. Bence bu gelenek arsalarına göz dikenlere verdikleri bir mesajdı: "Bu tarla atalarımdan bana kaldı. Şu an çalışıyorum, ölünce de buraya gömüleceğim. Akbabalar gibi etrafımda dolaşmayı bırakıp ikileyin…"

My Tho'ya varınca iskeleden yürüyerek teknemize bindik. Bölgede gezilecek dört ada varmış ve her birine kendilerince kutsal kabul edilen hayvanların adını vermişler. Ejderha; kralı, Phoenix; kraliçe, yani dişiyi, Unicorn; bilgeliği, Kaplumbağa ise uzun ve sağlıklı yaşamı simgeliyormuş.

Mekong Nehri'nin çamur renkli sularında ciddi bir tekne trafiği vardı ve bu trafiğin içinde yaklaşık kırk beş dakika süren bir yolculuğun sonunda arı yetiştiriciliği ile ünlü Unicorn, yani Tek Boynuzlu At Adasına vardık. Tekneden inerken kıyıda zıplamakla yüzmek arası bir harekette bulunan bir hayvan gözüme çarptı. Balık desem balık değildi, sürüngen desem ona da benzemiyordu. Zeynep Hanım balık olduğunu iddia etse de, bence bu hilkat garibesinin balık annesi, babasını bir kertenkeleyle aldatmıştı!

İlk ziyaret noktamız derme çatma bir barakadan ibaret alışverişmerkezciğiydi! Tahta masaların üstünde içi kurutulmuş muz, zencefil, şekerlemeler, polen ve bal dolu tabaklar vardı. Şekerlemelerin tadına bakarken genç kızlar minik bardaklara bir çay kaşığı bal, polen ve bir dilim lime limon koyarak hazırladıkları yasemin çayını ikram ettiler. Ardından polenin, karaciğer ve diyabet için, merhem olarak da kullanılan arı sütünün ise, insan cildinin güzelleşmesindeki inanılmaz etkilerini anlattılar. Yasemin çayının rehaveti ve eşimin ısrarıyla her birinden üçer beşer paket aldık. Dışarı çıktığımızda cüzdanım hafiflemiş, kollarımdaki yük artmıştı! Muz ağaçlarının arasından yürürken eşim "Bu kadar polen üretmeleri olanaksız. Sence aldatıldık mı?" diye sordu. Başımı iki yana sallayarak "Yanılıyorsun NeriMAN'ım süpermanım! Bence gerçek. Baksana ballı çayı içer içmez zihnin açıldı! Sen de etkisini biraz geç gösterdi, hepsi o kadar!" dedim.

Ada tropikal meyvelerle süslü botanik bahçesi gibiydi. Yürüdüğüm her nokta da daha önce adlarını bile duymadığım tropikal meyveleri dallarında görüyordum. Top şeklindeki devasa pomelo(ağaç kavunu) meyvesini, incecik dalların nasıl taşıdığını düşünürken, ekmek ağacının top büyüklüğünde, pütürlü yeşil kabukla kaplı meyvenin gördüm ve donakaldım. Bu gariban dallar resmen hamaldı! "En büyük hamal ekmek ağacı başka hamal yok!" diye bir slogan tutturmuştum ki, karşıma ağırlığı otuz kiloyu bulan ve dünyanın en büyük tropikal meyvesi Jackfruit çıktı. Yutkunarak "Eşhedüüü!" dedim ve birinciliği açık farkla Jackfruit ağacına verdim.

Midilli boyutunda ufak sıska atların çektiği arabalarla yaptığımız tur; halleri içler acısı atlar için tam bir işkenceydi. Allahtan kısa sürdü. Bu sayede bizler vicdan azabından, atlar da eziyetten kurtuldu. At arabalarıyla ulaştığımız köyde; hediyelik eşya satanlar, etrafı tropikal ağaçlarla çevrili, bulanık kahverengi kanallarda kürek çekenler hep kadındı. Bu görüntü bana yabancı gelmemişti. Din, dil, ırk ne olursa olsun dünya düzeninde bazı şeyler hiç değişmiyordu!

Yürüyüşümüz derme çatma bir iskelede sona erdi. İskelenin iki tarafındaki barakalarda, yöresel ürünlerin satıldığı sergiler vardı ve çalışanlar yine kadınlardı. Kimileri barakalarının önünde ayakta duruyor, kimileri ise astıkları hamağa kedileriyle uzanmışlardı. Satılan ürünlerin içinde en ilginci; içinde ölü yılan ve akrep bulunan, doğal afrodizyak olduğu iddia edilen şaraplardı. Şişesine bakmak bile insanı ürkütüyordu. Ancak içenin güçlendiği(!) varsayımına güvenerek tadına baktım. Damağımdaki buruk tat haricinde vücudumda bir değişiklik olmayınca haliyle almaktan vazgeçtim. İskeledeki merdivenlerden inince, üç dört kişinin arka arkaya tek sıra

halinde oturabildiği ve adına sapman denilen kayıklarla karşılaştık. Buruşuk yüzlerinden gülümsemelerini eksik etmeyen ufak tefek teyzeler kullanıyordu ve hepsinin başlarında geleneksel Vietnam şapkaları vardı. Rehberimizin "Aman dikkatli binin." uyarısı eşliğinde üçerli gruplar halinde kayıklara binildi. Sıra bize geldiğinde, tura dâhil olmayan ekstra macera yaşadık! NeriMAN'ım süpermanım binmeye çalışırken iki, selfi yaparken de üç defa kayığın dengesini bozdu ve bu sayede suyla ufaktan temas etme şansını yakaladık! Dağıtılan Vietnam şapkalarımızı başlarımıza geçirmemizin ardından, her iki tarafı Hindistan cevizi, palmiye ağaçları ve bitkilerle kaplı dar kanalın bulanık kahverengi suyunda gezintiye çıktık. Kanalın etrafındaki yoğun bitki örtüsünden gökyüzünü görmek imkânsızdı. Onlarca kayık aynı anda yola çıkmıştı, bazen karşıdan gelen yol vermek için duruyor ve bazen de birbirimize sürtünerek geçiyordu. Küreğini sakin, huzurlu bir şekilde kullanan teyze sayesinde kazasız belasız iskeleye ulaştığımızda, görsel zenginliği muhteşem olan gezinin çabuk bitmesine üzülmüştük.

Kalbimizi kayıklarla yaptığımız gezide bırakıp, Hindistan cevizinden üretilen şekerlemelerin yapımını göreceğimiz, tatlarına bakacağımız imalathaneye gittik. Aklınıza sakın fabrika gibi bir yer gelmesin. Açık alanda bahçe gibi yerdi ve sadece üstü bir çatı ile kaplanmıştı, hepsi o kadar. Hindistan cevizinin, altmış yetmiş derece eğimli bir demir çubuğa takılan bıçak ve pala ile soyulup parçalanmasını, içindeki meyvenin preslenmesini, çıkan sütün mikser gibi bir alette karıştırılıp pişirilmesini ve bundan elde edilen şekerlerin paketlenmesini izledik. Kâğıda yapışmasın diye şekerleri pirinçten elde ettikleri kâğıda sarıyorlardı. Bildiğimiz yağlı kâğıt gibi bir görünümü vardı, tek farkı kâğıdın sekerle birlikte yenmesiydi! Katkı maddesi alacak paraları olmadığından her şey doğaldı. Hindistan cevizinden elde edilen şekerlemelerin tadına bakarken bir yandan da görevliyi dinliyorduk. Sadece sütü ve yağından faydalanmıyorlarmış. Liflerinden sepet, hasır örmeye yarayan ip elde ediyor, sert kabuğunu ise dekoratif amaçlı kap kaçak yapımında ve ısınmada kullanıyorlarmış. Ardından "Her Hindistan cevizinde bir maymun yüzü vardır!" diye söze başlayıp elde edilen yağın faydasında bitirdi. Oradan ayrıldığımızda kollarımdaki ağırlık daha da artmıştı!

Acıkmış, yorulmuş ve susamıştık. Öğle yemeği için sahil kenarında lokantaya gidince vakit kaybetmeden artık müdavimi olduğumuz Saigon birası istedik. Yerel kıyafetler içindeki garson kızlar arı gibiydiler. Önce Pho çorbası getirdiler, yüzüne bile bakmayıp ananasın içindeki pilavın tadına baktım. Daha ilk kaşığımı almıştım ki, ürkütücü bir balık masaya teşrif etti! "Amanın bu da ne?" diye haykırmamla rehberimizden yanıt geldi: Filkulağı balığı. Filin kulağıyla balığın nasıl bir ilişki içinde olduğunu kafamda tartmaya çalışırken, genç kızlar pirinç yufkasını ıslatıp tabaklarımıza serdiler, üzerine erişte, marul, ananas ve balıktan bir parça koyup dürüm yapıp sosa buladılar ve bizlere sundular. Tadı yavan olsa da görünümü ve sunumu ilginçti. Balıkla ilişkimi kesince görünümü büyük bir elmaya benzeyen bir nesne(!) masaya geldi. "Bu nedir, nasıl yenir?" diye düşünürken genç kız parçalayıp her birimize birer dilim uzattı. Kıtır kıtırdı ve tadı katmere benziyordu. Sunulan yasemin çayı eşliğinde keyifle yerken "Şimdi meyve ikramı için başka bir yere gidiyoruz." dedi Zeynep Hanım.

Gittiğimiz bahçenin dört bir yanı Hindistan cevizi ve muz ağaçlarıyla kaplıydı. İkram edilen tropik meyvelerimizi yerken, biri gitara benzeyen dört müzik aleti eşliğinde bir kız ve bir adam ülke sevgisini anlatan şarkılar söylediler, ardından dört genç kız müzik eşliğinde geleneksel danslarından örnekler verdiler.

Sıra geri dönmeye gelmişti. Bizimle aynı istikamete doğru giden büyüklü küçüklü onlarca rengârenk tekne eşliğinde Hindistan cevizi sularımızı keyifle

içerken, Zeynep Hanım "Buradaki evlerde evcil hayvan niyetine yılan beslendiğini biliyor muydunuz?" diye sordu. Sessizliğimiz üzerine yanıtını yine kendisi verdi: "Eğer evde yılan varsa dışarıdaki yılanlar o eve girmezmiş!"

My Tho'ya vardığımızda vakit kaybetmeden bizi bekleyen otobüsümüze bindik. Yola çıkmamızın üzerinden henüz on beş dakika geçmişti ki, bira, yasemin çayı ve Hindistan cevizi suyu etkisini gösterdi ve çişim geldi! Durup dururken millete rezil olmamak için sesimi çıkartmadım. Bu arada sürekli tabelaları takip ediyor, ne kadar yol kaldığını kestirmeye çalışıyordum. Otobüs her fren yaptığında, viraja girdiğinde sancılarım dayanılmaz hale geliyordu. Oturduğum yerde sürekli sağa sola dönüyor, zihnimi meşgul edecek konular bulmaya çalışıyordum, ama bunların hiçbiri derdime derman olmuyordu. Son bir umut olarak bacaklarımı iki yana açıp kemerimi gevşettim; işe yaramadı, uyumaya çalıştım; olmadı. Saigon'a yaklaştığımızda artık ter içindeydim. Bacak bacak üstüne atıp başımı önümdeki koltuğa dayadım ve "Alt tarafı beş dakikalık yolumuz kaldı. Dayan Oğlum!" diyerek kendimi yatıştırmaya çalıştım. Şehre ulaştığımızda otobüsümüz otelin bulunduğu yöne sapmadı. Kendi kendime "Ne oluyoooor ülen?" diye söylenirken Zeynep Hanım olaya açıklık getirdi: "Efendim şimdi direk olarak Yeniden Birleşme Sarayı, eski adıyla Bağımsızlık Sarayı'na gidiyoruz. Dört katlı bu saray, Vietnam Savaşı süresince Güney Vietnam başkanlarının ikametgâhıydı. Otuz Nisan bin dokuz yüz yetmiş beş yılında Saigon'un düşüşüyle savaş sona erdi ve saray müze olarak kullanılmaya başlandı."

Zeynep Hanım'ın sözleriyle şoke olmuştum. Ne yapacağımı bilememenin sıkıntısıyla kıvranırken Sadem ayağa fırladı ve "Bu ne baba? Bırakın şimdi sarayı da en yakın tuvalete gidelim. Patlıyorum baba!" dedi. İki koltuk arkasında oturan Fularsızhıncal Abi de Sadem'e arka çıkınca, alkışla destek verdim. Zeynep Hanım damdan düşmediğinden damdan düşenin halini bilmiyordu! "Meraklanmayın gideceğimiz yerde tuvalet var. İhtiyacınızı orada giderirsiniz." dedi ve konuyu kapattı. Saray şehrin merkezindeydi ve trafik bize inat yaparcasına kilitti. Mecburen başımı öne eğip idrar torbama "Buraya kadar kendini iyi tuttun koçum! Ne olur birazcık daha dayan. Bak görüyorsun neredeyse vardık. Şimdi su koyuverip beni ele güne rezil etme!" diye fısıldadım.

Zeynep Hanım'ın sesi otobüsün dar koridorunda yeniden yankılandığında aradan ne kadar süre geçtiğini bilmiyorum, zira dünyayla bağlantım tamamen kopmuştu!

"Karşıda gördüğünüz bina başkanlık sarayı."

Bakışlarımı bacak aramdan alıp işaret ettiği yere baktım. Saraçhane'deki belediye binasına benziyordu! Bunca eziyeti bunun için mi çekmiştim? Elimin tersiyle kafamın içindeki aykırı soruları kovalayıp kendime moral verdim: "Önemli olan kazasız belasız varmamızdı. Gerisini düşünme!"

"Şimdi eşyalarımız topluyor, az ilerdeki otobüse bırakıyor ve yürüyerek saraya gidiyoruz. Lütfen bir şey unutmadığınızdan emin olun, zira araç havaalanına gidip başka bir kafileyi alacak."diye devam etti Zeynep Hanım.

"Hacetimizi hallettikten sonra havaalanına gitse ne olacak?" diye söylenmemin bir anlamı olmadığından, sesimi çıkartmadım. Eşyalarımızı yeni otobüsümüze bırakıp aşağıya indiğimde yerel rehberle Zeynep Hanım kendi aralarında konuşuyorlardı. "Ülen bu pek hayra alamet değil!" diye düşünürken Zeynep Hanım bize doğru dönüp "Plan değişti arkadaşlar. Yeniden otobüse biniyoruz. Aracımız bizi sarayın önüne kadar götürecek." dedi.

Altıma kaçırmayacağımı bilsem o an öne fırlayıp "Sarayla aramızda toplam beş yüz metre var, yürüsek daha çabuk gideriz."diye itiraz ederdim, ama sesimi çıkaracak halim yoktu! Yerimize oturunca otobüsümüz hareket etti, iki yüz metre ilerledi ve sarayın dar bahçe kapısının önünde yeniden durdu. Yerel rehber aşağıya atlayıp görevliyle adeta kavga edercesine konuştu. İkna edemeyince yardım istercesine

başını kaldırıp Zeynep Hanım'a baktı. Ağır hareketlerle yerinden doğrulup aşağıya indi. Kapıdan otobüsün geçip geçemeyeceklerini tartışıyor olmalıydılar. Önümüzde toplam yüz metre yol kalmıştı. İnseydik çoktan rahatlamıştım! Alnımda biriken boncuk boncuk terler eşliğinde sabırla bekledim. Neler olduğunu ancak beş dakika sonra öğrenebildik. Biletlerimiz yokmuş! Yerel rehber, otobüs bahçeye girene kadar ben bir koşu alıp gelirim demesine karşın görevliyi ikna edememiş. Sonuçta önde görevli, fonda iki rehber bilet gişesine doğru ağır aksak yola çıktılar. On dakika sonra birlikte geri döndüler, rehberler otobüse bindi ve kalan yüz metrelik yol için yeniden hareket ettik. Kapısının önünde durunca, İstanbul'u fethetmeye çalışan yeniçeriler misali yerimizden fırlayıp koşarak saraya daldık, karşımıza çıkan ilk görevliye tuvaletin yerini sorduk. Bir kat aşağıdaymış! "Ne biçim saray burası? İnsan her kata neden tuvalet koymaz?" diye söylenerek koşarak merdivenlerden inip tuvalete ulaştık.

İşemek güzel şey be kardeşim!

Rahatlamamızın ardından sarayı gezmeye başladık. Yetmişli yıllardaki devlet dairelerinden bir farkı yoktu! Başkanın odası fena değildi, ama günümüzde ne saraylar, ne makam odaları vardı…

Gördüğüherşeyialan Abla ile Ofsıkıldımburalardan Abla, her zamanki gibi söylenerek dolanıyorlardı. Bu sefer onlara hak verdim, gerçekten sıkıcı bir yerdi. Tur bitince, biz aşağıya inmek için merdivenlere doğru yönelirken, onlar engelli asansörünün yanına gittiler ve Türk olduklarını belli etmenin haklı gururuyla beklediler! "Sussam olmuyor, susmasan olmaz. Dil dursa hâkim bey, tende can durmaz." diye mırıldanarak o yöne gittim ve "Bu asansör galiba özürlüler için!" diye ortaya bir laf attım! Onca kalabalık arasında nedense bu sözüme sadece ikisi alındı ve bana ters ters bakarak "Ne münasebet!" dediler. Şartlar ne olursa olsun Türklüklerinden taviz vermediklerinden onlarla gurur duydum!

Otele vardığımızda yorulmuştuk. Terasın o güzel manzarası eşliğinde bir kadeh şarap içmenin iyi geleceğini düşünerek markete gidip bir şişe şarap aldık. Dönerken şişeyi açtırmadığım aklıma geldi. Oteldekiler haklı olarak ilgilenmezlerdi. Markete geri döneceğim sırada NeriMAN'ım süpermanım şarabı kaptığı gibi ilk gördüğü bara daldı. İçimden "Kesin şimdi kapı dışarı edilir!"diye geçirirken muzaffer bir edayla dışarı çıktı! Terasa çıkınca Adıesintilerdengelen Hanım'a telefon açtık ve "Sigara var, şarap var, bir sen yoksun! Haydi gel." diyerek partimize(!) çağırdık.

Güneşi şarap eşliğinde batırınca odaya inip hazırlandık ve birlikte alacağımız son akşam yemeği için yola çıktık. Lokantada Adıesintilerdengelen Hanım'ın oğlu, öğle yemeğinde yediği pizzayı ballandıra ballandıra anlatınca, önümüze konan yemekler her zamankinden daha yavan geldi! O kederle biramı söylediğim sırada Rakısever Abi kimseye koklatmadığı rakısını bardağına doldurdu. Anason kokusu masaya dalga dalga yayılırken sırıtarak "Son akşam yemeğimizdeki kutsal kadeh; içinde rakı olan bu kadehtir." dedi. Dayanamayıp araya girdim ve garsonun getirdiği bira dolu bardağımı havaya kaldırıp "Pho çorbası ve nooodla ile rakı mı içilir a dostlar? Asıl kutsal kadeh biralarımızı taşıyan bardaklardır! Haydi biracılar sağlığınıza." dedim. Eşim aldığı ufak bir yudumun ardından kulağıma "Biraz ağır oldu ama beğendim!" diye fısıldayınca "Seviyorum seni be NeriMAN'ım! Hiç değilse aynı dili konuşuyoruz!" dedim.

Lokantadan çıkınca Zeynep Hanım "İsteyenler benimle otele dönebilir, isteyenler de gece pazarına gidebilir."dedi. Eşimi hiç hesaba katmadan "Kamboçya'da gece pazarına gitmiştik. Bu yüzden sizinle geliyoruz." dedim.

"Aaaaa olur mu hiç? Buraya kadar gelmişken mutlaka orayı görmeliyiz." dedi eşim.

"Alt tarafı çarşı bir tanem! Hepsi aynıdır."

"Olsun yine de bir bakalım. Hem bu saatte otele gidip ne yapacağız?"

"Valla terasta iki kadeh içebilirdik, ama madem gitmek istiyorsun gidelim."

Gece Pazarı, ya da onların deyişiyle Ben Thanh Pazarı, Mahmutpaşa'nın Saigon şubesi gibiydi. Tek katlı, üzeri kapalı, bir büyük ambardı ve içinde giyim kuşamdan hediyelik eşyalara, baharattan sebzeye kadar akla gelecek her şey vardı. Akşam saatlerine kadar kapalı alanda hizmet veren mağazalar, havanın kararmasıyla birlikte çarşının dış kısmında hizmet verdiklerinden, gece pazarı olarak da anılıyordu. Oraya gittiğimizde tezgâhları dışarı taşımışlardı. Ortalıkta çok şey vardı ama bence bir şey yoktu! Bu gerçeği yarım saat sonra eşim de anladı ve "Ne işimiz var burada? Neden adam gibi bir teklifle gelmiyorsun yanıma?" diye sitemkâr bir şekilde söylendi. Yanıt vermediğimi görünce "Mesela otelimizin terasına gidelim diyebilirdin."dedi. Sevdiğim kadar galiba biraz da sinir oluyordum NeriMAN'ım süpermanıma!

Saate baktım dokuza geliyordu, dün akşamki yalanımın ortaya çıkmasından endişelenerek "Keşke Zeynep Hanım'la dönseydik. Şimdi yolu bulana kadar gecikiriz. Biliyorsun erken kapanıyor." dedim.

"Saçmalama! Otel buraya çok yakın. Rehber, tepesinde Copella yazan binayı bulun, otel hemen onun arkasında demedi mi? Bak Copella yazısı buradan bile gözüküyor."dedi.

Önde NeriMAN'ım süpermanım, arkada ben, fonda Copella binası daldık yola. Saigon caddelerinde dolaşa dolaşa artık tam bir Vietnamlı olmuştum! Karşıdan karşıya geçerken ışık yanar yanmaz kendimi caddeye atıyor, kollarımı iki yana açarak "Stop öküüüz stop! Red line lan red line!" diye bağırarak araçları durduruyordum. Bu arada hayatında yön duygusu olmayan eşimin radarları birden açılmıştı. On dakikalık kısa bir yürüyüşün ardından eliyle koymuş gibi oteli buldu.

Ben markete giderken o yukarıya çıktı. Yanına gittiğimde NeriMAN'ım süpermanımı evdiğime bir kez daha karar verdim! Saigon'da içki içilecek en güzel yer gerçekten otelimizin terasıydı. Manzara her zamanki gibi muhteşemdi ve mekânda bizden başka kimse yoktu. Saat ona yaklaştığında huzursuzca yerimden kımıldadım ve "İstersen kalkalım. Nerdeyse kovmaya gelirler." dedim. Umduğumun aksine umursamadı. Gülümseyerek "Gelirse gelsinler. Rahatına bak." dedi.

"Biliyorsun adamlar nazikler. Belki gelmeye çekinirler. Onları da zor durumda bırakmasak…"

"Bu gece son gecemiz hayatım. Gerileceğine tadını çıkart manzaranın."

Bu denli rahat olması garibime gitse de üstüne gitmedim. On buçuğa doğru biralarımız bitti. Boş kutularla oynarken "Galiba bizi unuttular. Keşke daha çok alsaydım." dedim.

"Bırak artık saf ayaklarını! Sen yat kalk manzaraya şükret. Bu denli güzel olmasaydı bilirdim yapacağımı."

"Nasıl yani?"

"Gelmeni beklerken garsonlarla konuştum. Bil bakalım ne dediler?"

"…"

"İstediğimiz kadar oturabilirmişiz! Belli saaten sonra sadece servis yapmıyorlarmış!"

"Haydi ya…"

"Bak hala saf ayaklarına yatıyorsun."

"…"

"Affetmemi istiyorsan kap şimdi iki bira."

Markete gitmek için ayaklandığımda Fularsızhıncal Abi ve eşi yanımıza geldi. Kadının eli kolu paketlerle doluydu. Pazardan yok pahasına aldığı çantaları ve eşarpları ballandırarak anlatırken, eşimin gözleri giderek daha çok parlamaya başladı. Yanlarından ayrıldığımda yarın sabah nereye gideceğimizi artık biliyordum. Rota Ben Thanh Pazar'ı.

Devam edecek...

Melih Ekener'in
Yeni kitabı
YARASANIN GÜNLÜĞÜ
ÇIKTI!
Ünlü tiyatro oyuncusu Melih Ekener, ilk kitabı **Başka Dünyanın Nimetleri**'nden sonra ikinci kitabı **Yarasanın Günlüğü**'nde sıradışı hikâyeleriyle ve Mesut Ekener'in muhteşem çizimleriyle bizleri keyifli bir yolculuğa çıkarıyor.
yazan MELİH EKENER
çizen MESUT EKENER
Yarasanın Günlüğü
edebiyat
Satın almak için: www.kitapkoala.com

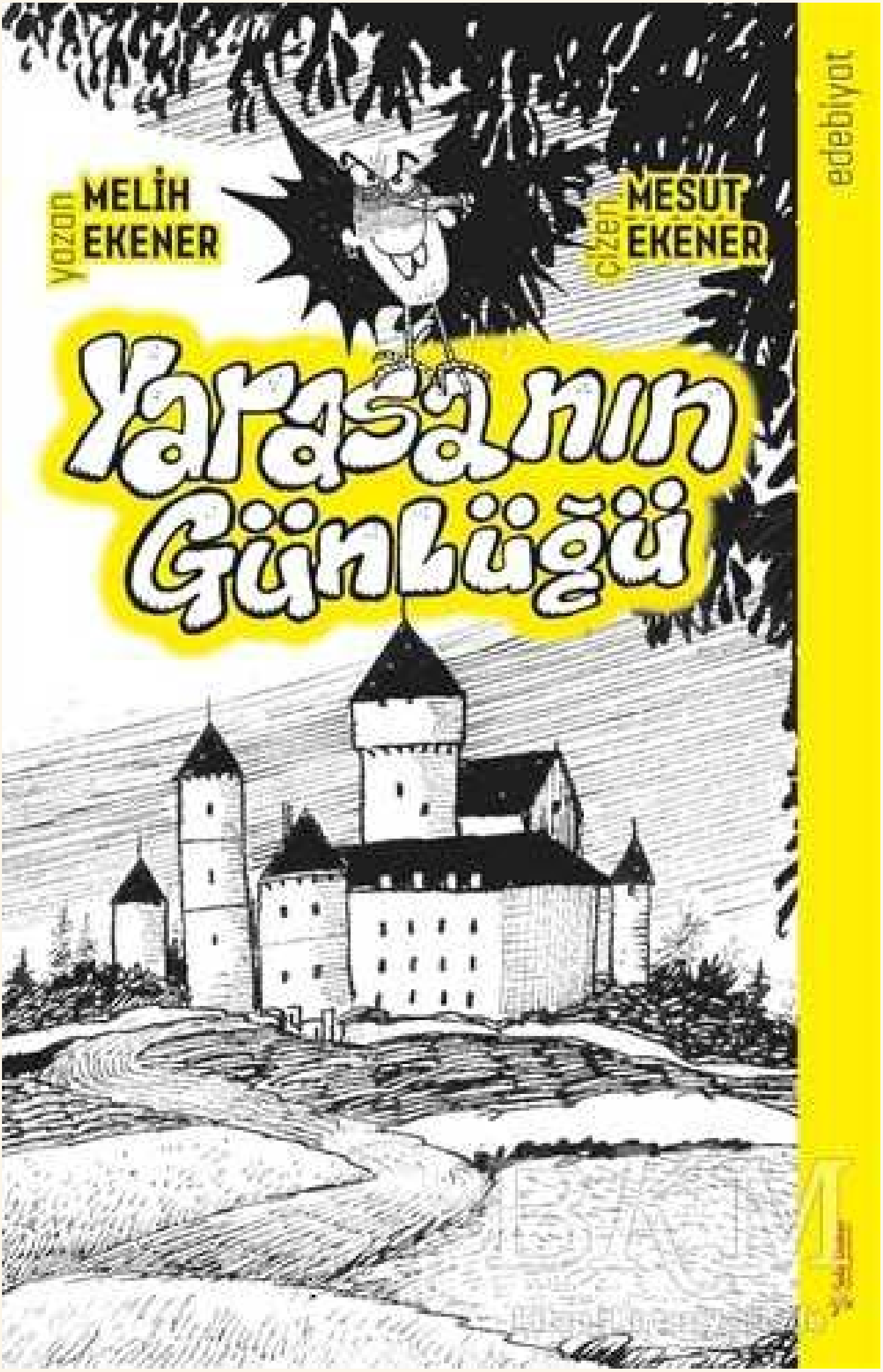
Yazan
MELİH
EKENER
Çizen
MESUT
EKENER
Yarasanın
Günlüğü
edebiyat

Bünyamin Tan

Höyüklü, üç tepenin ortasında yer alan şirin bir Anadolu köyüydü. Adını kuzeyinde yer alan höyükten alıyordu. Etrafı tepelerle çevrili olduğundan dünyadan yalıtılmış gibiydi. Köyün dış dünyayla tek bağlantısı güney kısmındaki, bağlı olduğu ilçeye kadar uzanan yoldu. Bitki örtüsü zengin ve toprağı verimliydi. İlkbaharda yeşilin bin bir tonuna bürünür, sonbaharda da sarıdan kızıla dönen ağaçlarıyla masallar diyarından bir yer gibi görünürdü.

GEÇMİŞTEN GELEN KÂBUS– 1

Höyüklü, üç tepenin ortasında yer alan şirin bir Anadolu köyüydü. Adını kuzeyinde yer alan höyükten alıyordu. Etrafı tepelerle çevrili olduğundan dünyadan yalıtılmış gibiydi. Köyün dış dünyayla tek bağlantısı güney kısmındaki, bağlı olduğu ilçeye kadar uzanan yoldu. Bitki örtüsü zengin ve toprağı verimliydi. İlkbaharda yeşilin bin bir tonuna bürünür, sonbaharda da sarıdan kızıla dönen ağaçlarıyla masallar diyarından bir yer gibi görünürdü. Ancak hayatta bazen görünen güzelliklerin arkasında ölümcül yüzler de vardır. Kimi yerlerin korkunç bir geçmişe sahiptir. Höyüklü Köyü'nün de ölümcül bir yüzü ve korkunç, saklı bir geçmişi vardı. Bu geçmiş, o yıl köye unuttuğu bir kâbusu tekrar yaşatacaktı. Her şey ilkbaharın gelişiyle başlamıştı.

Yetmiş hanelik bir köydü ve insanlar bağcılık ve bostan işlerinin yanı sıra küçükbaş hayvancılıkla da yaşamlarını sürdürürlerdi. Hem hayvanları otlatmak hem de bağ ve bostan işleriyle uğraşmak köylüye zor geldiğinden her yıl köyden birine yüklüce para verilir ve hayvanları gütmesi istenirdi. Bu işi üstlenen daha çok köyün orta yaşlıları arasından çıkardı. Bağ ve bostan işleri oldukça beden gücü gerektirdiğinden güçten düşen orta yaşlı birileri olursa bu iş hemen kendisine verilirdi. Ancak o yıl işi köyün delikanlılarından İhsan üstlenmişti. Geçimini zar zor sağlayan bir ailedendi ve sevdiği kızı, Halise'yi ailesinden isteyebilmek için çokça paraya ihtiyacı vardı. Köyün muhtarı Mehmet Çavuş, o yılki çobanlık görevini kimin üstleneceğini sorup soruşturmaya başlayınca derhal yanına gitmiş ve bu işe talip olduğunu söylemişti. Ona bu lakabı askerde çavuş olarak görev yaptığından dolayı takmışlardı. Muhtar, başta işi İhsan'a vermeye pek gönüllü değildi. Fakat delikanlı ısrar edince sebebini sordu. İhsan, durumunu anlatınca bir müddet düşündü, taşındı. Gönlü onu geri çevirmeye el vermedi, kararından vazgeçti ve bu yılki çobanlık işini ona verdi.

İhsan, uzunca boylu, yapılı, hafif buğday tenli ve yakışıklı bir delikanlıydı. Köydeki kızların çoğu içten içe onu beğenirlerdi. Halise'ye olan düşmanlıklarının kaynağı oydu. Onunsa gözü sevdiğinden başkasını görmezdi. Çocukluğundan beri âşıktı ona. Babasından onu isteyebilmenin tek yolu daha çok para kazanabilmekti. Sonunda muhtarı ikna edebilmenin sevinciyle eve mutlu dönmüştü. Ailesi, eve girecek fazladan paranın sevinci ve nihayet oğullarını evlendirebilme umudunun belirivermesiyle o günün akşamında sofrayı güzelce donatmışlardı. İhsan'ın babası Ali Rıza, hafif kambur ve kır saçlı, yüzü yılların verdiği yorgunlukla kırış kırış olmuş bir adamdı. Annesi Ayşe, eşi Ali Rıza'dan hallice sayılırdı. Henüz güçten kuvvetten düşmemişti ve evin, bahçenin işlerini neredeyse tek başına yapıyordu.

İhsan, sabah erkenden sürüyü toplayıp höyüğe çıkacaktı. O sebeple erkenden yatıp uykunun kollarına bıraktı kendini. Hayvanları otlatacağı mera, köyün kuzeyindeki höyüğün yamacında bulunuyordu. Höyük, civarda Çobanyutan adı verilen bir mağarayla meşhurdu. Her ne kadar kârlı olduğu için talep edilen bir iş olsa da aslında köylüler çobanlık işini üstlenmekten ürkmüyor değildi. On yıl kadar önce Ali adındaki köyün çobanının başından geçenler unutulmuş olsa da ara sıra köy halkı olayları anımsar, birbirine olanları birse beş katarak anlatır ve korkmalarına rağmen bu hikâyeyi anlatmaktan yine de kendilerini alamazlardı. Ali, kırklı yaşlarında bir çobandı. Anlatılanlara göre güttüğü sürüye bir canavar dadanmıştı ve hayvanları kaçırıp bu mağaraya götürüyordu. Başlarda Ali, hayvanlara neler olup bittiğini anlayamamıştı, ancak bir süre sonra onları kaçıran canavarın varlığından haberdar olmuştu. Etrafta keşif yaparken sonunda bu yaratığa tesadüf etmiş ve onu mağaraya kadar takip etmişti. Mağaraya girdikten sonra ondan bir daha haber alan olmamıştı.

Aradan bir yıl geçtikten sonra meranın biraz yukarısında bir insan iskeleti bulunmuştu. Herkes onun Ali olduğunu düşünmüş ve alıp köye getirerek mezarlığa defnetmişlerdi. Kimileri de bu işi yapanın bir canavar değil de cinler olduğunu iddia ediyordu. Çok daha önce de cinlerin yine köyün sürüsündeki hayvanları kaçırıp mağaraya götürdüğünü, sonra da onları takip eden çobanları ele geçirip etleriyle ve kanlarıyla beslendiklerini anlatıyorlardı. Bu sebeple mağaranın etrafında çokça insan kemiğine rastlanıyordu. Bu olanları jandarmasından kaymakamına kadar herkese anlatmışlardı. Ancak kimse dediklerine inanmamıştı. Olaylara kurtların ya da sürüyü çalmak isteyen başıbozuk tiplerin sebep oldukları düşünülmüştü. Geniş çaplı aramalar yapılmış, olay her yönüyle tahkik edilmiş; fakat hiçbir şey bulunamamıştı. Dosya takipsizlikle sonuçlanmış ve kapatılmıştı.

***

Sabah ezanının sesiyle

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

yatağında irkilen İhsan, önce mahmur gözlerle odasını baştan başa süzdü. Ortalık henüz karanlıktı ve bir süre gözlerini ovuşturarak kendine gelmeye çalıştı. Yatağının içinde gerilerek açılmaya çalıştı. Bir iki esnemeden sonra yatağından çıktı. Lavaboda abdestini aldı. Sabah namazını eda edip odasını topladı. Annesi, sofrayı hazırlayıp kümesteki hayvanlara bakmak için bahçeye çıkmıştı. İhsan, hızlıca kahvaltısını yaptı. Sabahın erken saatleri olduğu için hava henüz soğuktu. Üstünü sıkıca giydi. Çıkmadan evvel içini ısıtmak için bir bardak çay daha içti. Sonra evden çıkıp köy meydanının yolunu tuttu. Sessizliği bölen onun ayak sesleriyle horozların ötüşüydü. Biraz sonra kulağına meydanda toplanan ahalinin homurtuları, köpeklerin havlamaları, koyunların çanları ve birkaç meleme sesi çalındı. Köylüler, meydanda sürüyü toplamışlar ve onu bekliyorlardı. En önde muhtar Mehmet Çavuş vardı.

- Hoş geldin İhsan oğlum, nerede kaldın yahu? Bütün köylü ağaç olduk burada.

Köylülerden de muhtarı onaylayan homurtular yükselmişti.

- Kusura bakma Mehmet Emmi, anca gelebildim.

- İyi bakalım, al bu çıkını. İçindeki azık gün boyu sana yeter. Bu asayı da al eline ki sürüyü güderken sana lazım olur. Şimdi beni iyi dinle. Sürüye gözün gibi bakacaksın. Akşam hepsini eksiksiz getirmeye dikkat edeceksin. Ne olursa olsun sürüyü bırakıp köye inmeyesin. Bir şey olursa telefonla arayıp haber vereceksin bize. Biz yanına gelir işini görürüz. Bak bu köpekler de zaten yanında olacak. Şunu da al. İçinde birkaç tane etli kemik var. Bir ara köpeklere verirsin. Aç kalmasın onlar da günahtır.

- Anladım muhtar emmi, başka diyeceğin yoksa ben gideyim artık.

- Yok, oğlum tamamdır, hadi kolay gele. Kendine de hayvanlara da dikkat et. Hayırlı olsun, yüzümü kara çıkartma yeter.

- Çıkartmam muhtar emmi, merak etme. Haydi Allahaısmarladık.

İhsan, kendine emanet edilen koyunları iki çoban köpeğiyle birlikte önüne katıp höyüğün yolunu tuttu. Delikanlı, bu işi alabilmenin sevinci ve gururuyla hayallere dalıyor, sevdiği kızı babasından isteyeceği günün gelip çatması için sabırsızlanıyordu. Yol boyunca Halise'yle yapacakları düğünün hayalini kurup durdu. Baba evinden çıkarırken kurnazın biri çeyiz sandığına oturacak veya gelini odaya hapsedecekti. İkna etmek için bolca bahşiş verip gelinini oradan çıkaracaktı. Sonra at üstünde düğünün yapılacağı meydana getirecekti. Geç saatlere kadar oyunlar oynanacak, yemekler yenecek, köyün gençleri zifaf odasına kadar onu kovalayacak ve sırtını yumruk yağmuruna tutacaklardı. Halise, gelin geldiği evin önünde uğursuzluk ve geçimsizlik olmasın diye bardak kıracak, dili tatlı olsun diye kaşık kaşık bal yiyecekti. Kendisi de yiyeceği dayaktan odaya nefes nefese girip hemen kapıyı kapamak zorunda kalacak ve Halise'yle bu olup bitenlere katıla katıla güleceklerdi. Bu hayallerle yoluna devam etti.

Bir süre sonra köyün yukarısından geçen nehrin üzerine kurulmuş olan eski taş köprüye varmıştı. Sürüyü önüne katıp her birinin geçtiğinden emin olduktan sonra o da karşıya geçti ve höyüğe doğru yöneldi. Köpeklerden biri gelip yanında yürümeye başlamıştı. Bu iri yarı köpek onu ürkütmüyor değildi. Kendisine saldırmayacağını bildiğinden de içi rahattı, ama yine de temkinliydi. Küçükken köpek saldırısına uğrayıp kuduz aşısı olduğundan beri ne kadar uysal olursa olsun gördüğü her köpeğe temkinli yaklaşırdı.
Bir buçuk saat sonra meraya varmıştı. Hayvanlar yeşilliği görür görmez hemen otlamaya koyuldu. İhsan, yanına verdikleri köpeklerin sürünün çevresinde gezinmesinden dolayı içi rahattı. Ama yine de tetikteydi. Etrafta bir kurt sürüsü olabilirdi. Tedbiri elden bırakmıyor, ara sıra kalkıp sürüyü kontrol ettikten sonra tekrar yerine oturuyordu.

Buradan köyün manzarası bir başka güzeldi. Köy evlerinin taş duvarları ve kırmızı kiremitleri, yeşil bir atlasın ortasında bitmiş beyaz benekli kırmızı mantarlara benziyordu. Meranın başından

ta köyün yoluna kadar olan kısımda açan çiçekler sanki köye masallar diyarından bir yer havası veriyordu. İhsan, manzaraya bakarken buraya ne kadar bağlı olduğunu ve çocukluk arkadaşları şehre taşınsalar da kendisinin buradan kopamayacağını anladı. O buranın insanıydı ve burada kalmalıydı.

Saat öğleyi bulmuş, güneş en tepedeydi. Mera iyiden iyiye ısınmıştı. Üstünü kat kat giyindiğinden biraz terlemişti. O sebeple üzerindeki fazla giysilerini çıkardı ve biraz olsun ferahladı. Karnının acıktığını hissedince muhtarın eline tutuşturduğu çıkını açtı. İçinde küçük bakır tencere içinde börülce, biraz pilav ve bir kâse de ayran vardı. İştahla yemeye koyuldu. Yemeğini bitirdikten sonra kullandığı malzemeleri tekrardan toplayıp çıkının içine yerleştirdi. Ayağa kalkıp iyice gerindi. Sürekli oturmaktan her yanı uyuşmuştu. Vücudunu iyice esnettikten sonra gözleri sürünün köpeklerine takıldı. Aklına muhtarın verdiği kemikler geldi. Hemen bulundukları küçük çuvalın içinden çıkarıp köpeklere bir ıslık çaldı ve iki koca hayvan dillerini sarkıtarak yanına doğru koştular. Acıktıkları her hallerinden belliydi. Ağızlarından salyaları akıyordu, ama yine de kendilerini güden çoban onlara kemiklerini uzatmadan uzanıp almaya teşebbüs etmediler. Sahipleri ne zaman verirse o zaman yiyeceklerdi.

İhsan, bir süre elinde kemikleri bir o yana bir öbür yana sallayarak onları oynattıktan sonra ikisine kemikleri bölüştürdü ve dişlerini gıcırdatarak kemirişlerini izledi. Sonra da sürünün içinde dolaşarak saymaya başladı. Hepsi tamamdı. Sürü de eksik yoktu. Biraz sonra iki köpek kemiklerle işlerini bitirip yanına geldiler. Ellerini yalayıp başlarını avuç içlerine sürerek oyun oynamak istediklerini belli ediyorlardı. O ise hem yolun verdiği yorgunluk hem de temiz havanın verdiği rahatlama hissiyle ağırlaşmıştı. Ağacın dibinde oturup biraz kestirmeyi düşündü. Kurt gelirse köpekler ona haber verirler ve zaten o yanlarına gidene kadar işlerini bitirirlerdi. Ağacın yanına evden getirdiği eski bir bezi serdi ve uzandı. Çok geçmeden uykuya daldı.

***

İhsan, uykudan bir koyunun acı acı melemesiyle uyandı. Hemen yerinden fırladı. Uykudan yeni kalktığından sersem gibiydi. Kendine gelmesi birkaç saniye sürdü. Sonra aklı başına gelince gözleri iki çoban köpeğini aradı; ama onları göremedi. Tekrar aynı meleme seslerini duyunca sesin geldiği yere doğru koşmaya başladı. Diğer hayvanlar da korkuyla sağa sola kaçışıyor, bağırıyorlardı. Boyunlarındaki çıngırakların sesi çevredeki dehşet manzarasını bir kat daha derinleştiriyordu. Biraz ileride paramparça edilmiş iki koyun görmüştü. Göğüs kafesini nefesini kesen bir dehşet duygusu kapladı. Etrafa bakındı ama ne bir kurt ne de herhangi bir yırtıcı hayvan göremedi.

Yaşadığı dehşet duygusuyla nefes alıp vermesi hızlanmıştı. Telefonunu eline alıp hemen muhtarı aramak istedi, ama telefon çekmiyordu. Birkaç kez daha denedi. Ama nafileydi. Sürüdeki diğer hayvanlar meranın aşağısında bir ağacın etrafında toplanmışlardı. O sırada onları oraya toplayan iki köpeği gördü. Islık çalmasıyla köpekler yanına koşmaya başladılar. Yanına geldiklerinde kuyruklarını eğdiklerini ve bacaklarının aralarına aldıklarını fark etti. Sabahki o dik duruşları, özgüvenleri gitmişti. Bir şeyden çok korktukları belliydi. Delikanlının yüzüne gözlerini büyüterek af diler gibi bakıyorlardı. Sanki yaramazlık yapmış küçük çocuklar gibiydiler. Koca cüsselerine rağmen böyle bir beden diline bürünmeleri İhsan'ı daha da sinir harbine sürüklemişti. Bir yandan görevlerini yapamadıkları için onlara kızıyor bir yandan da bu iki kocaman köpeği neyin böyle ürküttüğünü düşünüyordu. Zira bu iki köpeğin geçen yıl kendilerinden sayıca fazla bir kurt sürüsünü alt ettiklerini biliyordu. Kurtlar olamazdı. Acaba bilmediği başka bir yırtıcı hayvan mı saldırmıştı sürüye? Bunun cevabını bilmiyordu, ama bildiği tek şey akşamleyin koyunların sahibine ne cevap verirse versin sıkı bir kavga edeceklerdi. Hemen sürüyü toparladı ve iki köpeği de yanına alarak köyün yolunu tuttu.

Köyün meydanına vardığında kahvehane ahalisi onları fark

edince hemen dışarı çıktı. İhsan'ın yüzünden bir şeylerin ters gittiğini anlamışlardı. Söze giren muhtar oldu:

- Hayırdır İhsan, bir şey mi oldu?

- Şey muhtar emmi, nasıl desem ki…

- Hayvanlara bir şey mi oldu?

- İkisi öldü, muhtar emmi. Ya kurt saldırdı ya da onun gibi bir şey sanırım.

O sırada kahvenin önünde bir homurdanma oldu.

- Nasıl sanırım, sen görmedin mi, hayvanların yanında değil miydin?

- Bi' ara dalmışım, bi' uyandım ki meleme sesleri geliyor. Koştum baktım ikisi telef olmuş, yerde öyle yatıyorlar. Paramparçaydılar.

- Ya köpekler, onlar havlamadılar mı?

- Yok, hiç sesleri çıkmadı. Zaten yanıma geldiklerinde korkmuşlardı ikisi de.

- Kurttan korkmaz bu hayvanlar, acep ne ola ki bunu yapan?

- Etrafa bakındım ama görmedim bir şey.

- Kimin hayvanları telef oldu, de hele.

- Hasan Emmi'nin koyunlarından ikisi…

- Yapacak bir şey yok oğlum, yalnız daha dikkatli ol. Hasan burada değil. Ben şimdi gider lisanımünasiple derim olanları tek tek. Hadi sen de git dinlen, yarına hazır ol. Bi' dahakine de dikkat kesil ki köylüyle aran bozulmasın.

- Sağ ol muhtar emmi, Allah razı olsun.

- Amin oğul, hepimizden. Yarın gitmeden de uğra bana. Yanına emanet almadan gitme. Bakarsın lazım olur. Sana benim çifteyi veririm. Gerektiğinde kullanırsın.

İhsan, köy meydanından ayrılıp hemen eve yollandı. Kendine güvenen bu insanları hayal kırıklığına uğrattığı için değildi üzüntüsü. Eğer Halise duyarsa hakkında ne düşünür diye tasalanıyordu. Onu beceriksiz bulur da ya bir daha yüzüne bakmazsa? Dalgın dalgın yürüyerek eve vardı. Bahçe kapısından içeri girip eve yöneldi. Kapıyı gelişini pencereden gören annesi açtı.

- Hoş geldin oğlum, iyi misin? Yoruldun mu bugün çok?

- Yok, ana iyiyim.

- Sanki biraz durgunsun, bi' şey mi oldu anlat hele?

- Bugün sürüden iki koyuna bi' hayvan saldırdı. İkisi de telef oldu.

- Ne hayvanı, kurt mu daldı sürüye? Ee köpekler yok muydu yanında?

- Vardı ama hiç sesleri çıkmadı. Çok da korkmuşlardı. Ben de anlamadım. Kurt değildi ana, olsa köpekler mani olurlardı illaki. Bu başka bi' şey belli ki.

- E sen nasıl görmedin?

- Ben uyuyordum ana, görmedim. Seslere uyandım.

- Ne ola ki acep? Hele içeri geç elini yüzünü yıka. Yemeğini ye. Konuşuruz sonra.

- Yok, ana aç değilim, yatayım ben. Çok yoruldum bugün.

Babası Ali Rıza, annesiyle konuştukları mevzuyu iç odadan duymuş ama ses etmemişti. Oğlunun odasına girdiğini duyunca odadan çıkıp karısına seslendi:

- Hayırdır, ne saldırmış hayvanlara?

- Bilmiyorum ki, görmemiş İhsan bi' şey. Kurt da değilmiş öyle diyor. Köpekler çok korkmuş zar. Kurt olsa korkmazlardı diyor.

Ali Rıza, sakalını sıvazlayarak bir süre duraksadı:

- Allah Allah. Yoksa gene mi oluyor dersin?

- Ne gene mi oluyor?

- Hani canım, olduydu ya daha önceleri. Bizim Ali'nin başına gelenleri diyorum.

- Aman herif sen de. Başlama ahali gibi canavar da canavar diye. Onun sebebi o zamanlar köyde yaşayan Cinci Osman dediler ya. Onun yaptığı büyülerden cin dadandıydı köye de ondan hayvanlar telef olduydu hep. Hem büyüyü bozdular hem de herifi sürdüler ya buradan. Kurttur o, bizim oğlan anlamamıştır. Çok korkmuş belli ki ondan öyle gelmiştir ona.

- İnşallah öyledir.

***

Ertesi gün İhsan yine erkenden kalkıp sürüyü teslim alarak meranın yolunu tuttu. Gitmeden evvel de muhtardan çiftesini aldı. Omzuna astı. Meraya

varır varmaz elindeki çıkınları önceki gün altında uyuduğu ağacın dibine bıraktı. Etrafta biraz keşif yapmayı düşündü. Eğer dünkü olayda koyunlara saldıran hayvansa mutlaka buralarda iz bırakmıştır diye düşündü.

Koyunların öldürüldüğü yerden yüz metre ileriye kadar kan izleri gördü. Ama sonra izler ağaçların dibinde bitiyordu. Koruluk bir yerdi burası. Biraz içine girip etrafı incelese fena olmaz diye düşündü. Dikkatli bakışlarla süzdü her yeri. Ama kayda değer bir şey göremedi. Sürüyü daha fazla yalnız bırakmak olmazdı. Dünkü olayda köpeklerin de pusup kaldıkları aklına gelince en iyisi geri dönmekti. Biraz sonra tekrar sürünün yanındaydı. Hava güneşliydi ve her şey yolunda görünüyordu. Gönül rahatlığıyla artık oturup manzaranın tadını çıkarabilirdi. Yine öğlen, muhtarın sabahtan eline verdiği çıkındaki yemeği afiyetle yemiş ve köpekleri beslemeyi de ihmal etmemişti. Bugün uyumamaya gayret etmişti. Ne zaman ağırlık çökse hemen kalkıyor ve etrafta geziniyordu. Hem böylece sürüyü de sürekli kontrol etmiş oluyordu. Yanında gelen iki köpekle ara sıra oyun oynuyor ve böylece zaman geçiriyordu.

Saat akşamüzeri olmuştu. Artık yavaştan güneş batmaya başlamıştı. Bugün daha temkinli davranmış ve uyumamak için epey gayret sarf etmişti. Neyse ki herhangi bir olumsuzluk da yaşamamıştı. Güneşin ufka vuran ışınlarının oluşturduğu kızıllığın atmosferde yarattığı yansıma, höyüğü ve merayı başka bir âleme ait bir yere dönüştürmüştü. Sanki biraz sonra gerçekleşecek kanlı bir vahşetin habercisi gibiydi.

Sürüyü topladı ve saymaya koyuldu. İçlerinden birinin eksik olduğunu fark edince etrafa bakınmaya başladı. İçinde birden kötü bir şeylerin olacağına dair beliren o kötü hissin belirmesiyle gayriihtiyari arkasına baktı. Otuz metre ilerisinde aradığı koyunu pençeleri arasına alan o yaratığı gördü. Ön kısmı arka kısmına göre daha iriydi. Büyük bir köpeği andırıyordu. Yaklaşık bir buçuk metre yüksekliğinde ve en az iki buçuk metre uzunluğundaydı. Kocaman yemyeşil gözleriyle bakışı İhsan'ın ruhunu asit gibi delip geçmişti. Pençelerinde dörder parmağı vardı ve bacakları oldukça kaslıydı. Başı gövdesinin üçte biri kadardı ve ağzının iki yanında çok büyük, kesin birer diş vardı. Bu iki dişin arasında da jilet gibi keskin üçgen şeklinde dişleri bulunuyordu. Omuriliğinin üstünde dikene benzeyen çıkıntılar vardı ve sürekli renk değiştiriyordu.

İhsan, olduğu yerde donup kalmıştı. Burnuna kesif bir sülfür kokusu geliyordu ve hayvanın bakışlarında onu rahatsız eden bir etkinin olduğunu hissediyordu. Yavaş yavaş gücünün vücudundan çekildiğini ve gözlerinin kararmaya başladığını fark etti. Omzundaki tüfeği kullanmaya fırsat bulamamıştı. Sonra aniden yere düşüp bayıldı. Sürüdeki hayvanlar can havliyle kaçışırken içlerinden biri yine bu yaratığın kurbanı olmuştu. Köpekler ise sürüden önlerine kattıkları hayvanları köye doğru yönlendirip kaçmaya başlamışlardı.

Kahvehane ahalisi meleyerek yukarıdan aşağı koşuşturan sürüyü ve havlayarak gelen köpekleri görür görmez hemen fırladılar. Dışarı çıkıp hayvanların önünü kesmeye çabaladılar ve iki kişi köpekleri sakinleştirmeye çalıştı. Hayvanları meydanın ortasındaki ağacın çevresinde durdurmayı başardılar. Köpekler henüz sakinleşmemişti. Gözleriyle etrafta İhsan'ı aradılar. Fakat delikanlı yoktu ortalarda. Durumu fark eden muhtar:

- Hayırdır inşallah.

Kahvehanedekilerden biri:

- Pek hayra alamet değil ya bu muhtar.

- Ben hemen jandarmaya haber veriyorum. Siz de silahlanın kuşanın. Gidip bulalım İhsan'ı. Belli ki başına bir iş gelmiş oğlanın, yoksa sürü nasıl tek gelir bunca yolu? Ortalığa bırakacak hali yok ya? Hazırlanın haydi!

Muhtar, telefonunu çıkarıp hemen jandarmayı aradı ve durumu bildirdi. Diğerleri de evlerinden tüfeklerini alıp fişeklerini de kuşanarak tekrar meydana döndüler. Kendi aralarında konuşup dururlarken jandarma aracı da çıkageldi. Yüzbaşı Cengiz Türk'tü araçtan ilk inen. Köylüyle tokalaşarak muhtarın yanına kadar geldi:

- Selamünaleyküm muhtar, hayırdır ne oldu?

- Aleykümselam komutan. Hoş geldin. Biz kahvede oturuyorduk. Birden sürü aha şu yukarı giden yoldan aşağı koşa koşa indi. Arkasında da şu iki köpek... Hallerinden belliydi korktukları. Biz sürüyü Ali Rıza'nın oğlu İhsan'a emanet ettiydik. Bu sene köyün çobanlık işi onda… Amma baktık ki İhsan yok ortada. Sürüyü öyle bırakıp gidecek hali yok ya. Sürüdeki hayvanların hali de ortada. Başına bir iş gelmiş olmalı, yoksa niye yalnız bıraksın sürüyü.

- Anladım, peki bu adamların omuzlarındaki tüfek, kuşandıkları fişekler neyin nesi?

- Köycek aramalara biz de katılalım dedik. Müsaaden olursa?

- Olmaz muhtar, biz varken eli silahlı adamları sağa sola salmak olmaz. Herkes evine gitsin. Tahkikatı tamamlayınca haber veririm ben size.

- Ama komutan…

- Aması maması yok muhtar. Herkes işini bilecek. Burada asayiş benden ve askerlerimden sorumlu… Eli silahlı bir sürü adamı oraya buraya salarsam olacaklardan benim başım yanar. Hem ciddi bir tehlikede bir sivil ölürse yine sorumlusu ben olurum. Hesap vermek zorunda kalırım. Siz gidin evlerinize. Ben size haber yollarım.

- Peki, komutan, sen nasıl dersen... Hadi ahali dağılın evlerinize. Ben, bir şey olursa size haber ederim. Hem gideyim de Ali Rıza'yla Ayşe kadına da durumu diyeyim.

- Tamam, ama söyle evde kalsınlar, yok yere karakola gelmesinler. Şimdi gidip aramaya başlarız. Bir şey bulursak da hemen haber veririz zaten. Köylüye de mukayyet ol kendi başlarına iş yapmasınlar. Kimseyi görmeyeyim etrafta elinde silahla.

- Peki, komutan peki... Celallenme, ben şimdi tembihlerim hepsini.

Komutan dönüp aracına atladı ve emir erine höyüğe doğru aracı sürmesini emretti. Taşlı yollardan sallanarak geçen araç otuz dakikaya meranın aşağısına varmıştı. Hava iyice kararmıştı ve karanlık çökmüştü. Mecburen aramayı el fenerleriyle yapacaklardı. Aracın kapısı açılır açılmaz askerler sıraya girdi. En son, yüzbaşı araçtan indi.

- Şimdi beni iyi dinle asker. Aradığımız genç arkadaş en son buradaymış. Başına bir şey geldiğinden şüpheleniliyor. El birliğiyle etrafı didik didik arayacağız. Şimdi herkes bagajdaki fenerlerden birer tane alıp yerine dönsün.

- Emredersiniz komutanım!

Sırayla fenerlerini alıp tekrardan sıra oldular. Komutan yine söze başladı:

- Sağ baştan üçünüz. Siz meranın sağ kısmını arayacaksınız. Sol baştan ikiniz. Siz de çavuşla birlikte sol kısmını. Ortadaki iki er de benimle birlikte orta kısmı arayacak. Anlaşıldı mı?

- Emredersiniz komutanım!

Askerler grup halinde merayı üç noktadan aramaya başladılar. Her yeri iyiden iyiye arıyor ve kayıp şahıstan bir iz bulmaya çalışıyorlardı. Aradan on dakika geçmişti ki meranın sağ tarafını arayan erlerden biri:

- Komutanım! Burada yatan biri var.

Komutan, yanındaki iki erle hemen bağıran erin yanına koştu. Biraz sonra sol cenahtaki başçavuş ve emrindeki erler de gelmişti olay yerine. Yerde baygın yatan İhsan'ı görmüşlerdi. Derhal yerinden kaldırıp araca taşıdılar. Bir süre kendine getirmeye çalıştılar. Yüzüne su serptiklerinde İhsan çırpınarak kendine gelmişti. Komutan:

- Merhaba delikanlı, iyi misin?

- Başım çatlıyor, kendimi kötü hissediyorum.

- O kadarı normal. Baygın yatarken bulduk seni. Kaç zamandır buradasın?

- Bilmiyorum, hem siz…

- Benim İhsan, Yüzbaşı Cengiz.

- Kusura bakma komutan, tanıyamadım seni.

- Önemli değil. Söyle bakalım ne oldu, başına ne geldi? Niye baygından biz geldiğimizde?

- Bir canavar vardı komutan kocaman, çok korkunçtu. Görünce bacaklarımın feri kesildi. En son hatırladığım bana baktığıydı. Sonrasını

hatırlamıyorum.

- Ne canavarı oğlum? Saçmalama, daha neler. Koca adamsın, bu yaşta canavar, manavar. Olsa olsa kurt görmüşsündür. Biraz iriceyse korkutmuştur seni.

- Vallaha diyorum komutan, kurt değildi.

- Hadi uzan sen uzan, şoktan ne gördüğünü, ne dediğini bilmiyorsun. Belli ki aklın oyun oynamış sana. Dinlen kendine gelirsin.

Geldikleri taşlı yoldan geri dönmüşlerdi. Karanlık iyiden iyiye çökmüştü. Yolda İhsan'ı konuşturmaya ve kendisine gelmesini sağlamaya çalıştılar. Yarım saat sonra İhsan'ın evinin önüne gelmişlerdi. Komutan:

- Daha iyi misin?

- İyiyim komutan, sağ ol.

- İstersen bir doktora gösterelim seni?

- Yok, komutanım, zahmet vermeyeyim size.

- Ne zahmeti be oğlum, belki düşünce başını vurmuşsundur bi' yere. Allah muhafaza beyin kanaması falan olur.

- İstemez komutan, iyiyim ben. Dinleneyim geçer. Eve gidip yatayım, bi' şeyciğim kalmaz.

- Peki, bakalım delikanlı, hadi geçmiş olsun, hayırlı geceler.

- Hayırlı geceler komutan.

İhsan, jandarma aracından inip bahçe kapısını aralayarak içeri girdi. Jandarma aracını fark eden annesi ve babası çoktan bahçeye çıkmış onun içeri girmesini bekliyorlardı. Annesi görür görmez boynuna atıldı:

- Oğlummm, kurban olduğum. İyisin ya, bi' şeyciğin yok ya?

- İyiyim ana.

- Korkuttun be oğlum bizi.

- İyiyim baba, korkmayın artık.

- De bakalım ne oldu neredeydin?

- Nerede olayım, meradaydım.

- Muhtar geldi olanları anlattı bize. İçeride seni bekliyor. De bakalım, ne oldu, başına bi' şey mi geldi?

- Anlatsam kimse inanmaz ki... Az önce komutana da anlattım. Eğlendi benle, inanmadı.

- Sen de hele, neymiş o komutanın inanmadığı?

- Bugün akşamüzeri dün o koyunları yiyen canavarı gördüm.

- Ne canavarı oğlum?

- Böyle iricene, gözleri yemyeşil, kocaman pençeleri var. Bi' de pis kokuyor ki sormayın. Dişleri kocaman. Başı da büyükçene. Sırtında diken gibi şeyler vardı, rengârenk. Sanırsın ışık topu gibi şeylerdi. Renk değiştirip duruyorlardı.

- Daha neler oğlum, öyle hayvan mı olur hiç?

- Hayvan değildi sanki baba, dedim ya canavardı. Şaşıp kaldım. Bi' de öyle bana bakarken birden ferim kesildi. Yığılıp kalmışım orada.

- Çok şükür sana bi' zarar vermemiş.

Hep beraber içeri girdiklerinde muhtar olduğu yerden kalkıp delikanlının yanına geldi:

- İhsan, hoş geldin oğul. İyi misin? Otur şöyle hele.

İhsan, muhtarın oturduğu çekyatta yanına oturmuştu.

- Anlat bakalım, ne oldu?

Muhtar, olup biteni İhsan'ın ağzından dinledikten sonra:

- Belli ki sana görünmüşler oğlum. O gördüğün kurt değil, belli ki üç harflilerden. Zamanında Cinci Osman diye biri vardı. Sen küçüktün o zamanlar, pek de hatırlamazsın. Köye cinleri musallat ettiydi de çoğu hayvanı telef ettiydi, Çoban Ali'yi öldürdüydü. Belli ki onu buradan sürmek çok da işe yaramamış. Baksana neler gördüm diyorsun. Belli ki hâlâ tesir ediyor yaptığı büyü.

- Peki, o zaman ben ne yapabilirim? Nasıl mücadele ederim ki bunla?

- Orasını merak etme sen, yarın sürüyü meraya çıkarmayacaksın. Sabahtan ben gelip alacağım seni. Bu işi nasıl halledeceğimizi biliyorum. Şimdilik bana müsaade. Benden habersiz sakın ola iş yapmaya kalkışma, tamam mı oğul.

- Tamam, muhtar emmi, sen nasıl dersen...

Ali Rıza, muhtarı yolcu edip bir süre arkasından baktı. Köyün loş sokaklarında gözden kaybolunca kadar onu izledi. Sonra derin bir iç çekip evine girdi.

Devam edecek...

KILIÇLI KAHRAMANLARIN USTA ÇİZERİ, ÇİZGİ ROMANIN BÜYÜK USTASI

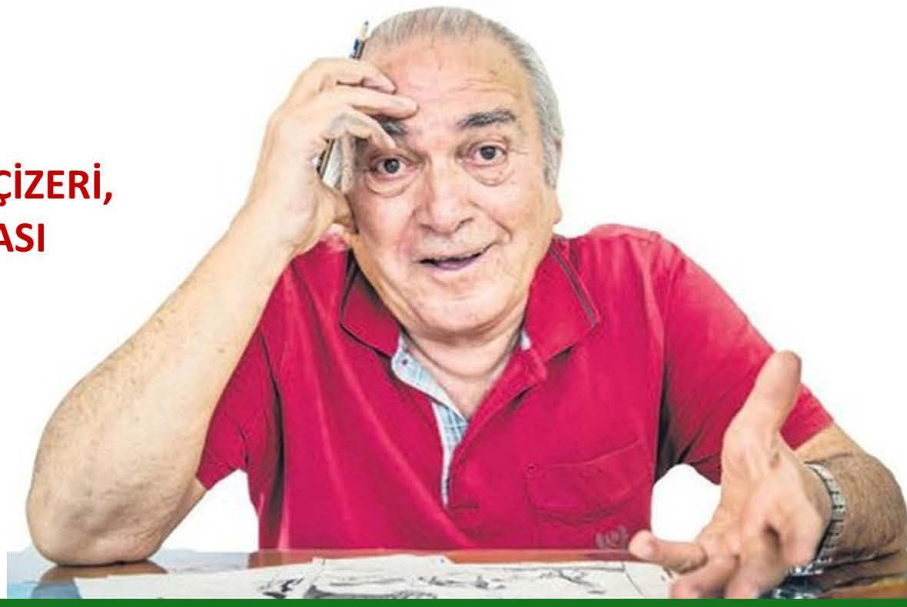

Türk çizgi romanına adını altın harflerle yazdıran usta çizer Abdullah TURHAN'ı kısa süre önce, 2 Mart 2020 tarihinde kaybettik. Denizi, futbolu, arkadaşlarını, ailesini seven, hayatı, değerini bilerek yaşayan bu güzel insan, çocukluğundan itibaren çizgilerle nefes aldı, çizgilerden hiç kopmadı. Kendi ifadesi ile; O'nun hayatı, çizgi romandı.

Elvan
ADIGÜZEL

Abdullah TURHAN, 1 Ocak 1933'te Trabzon'un Akçaabat İlçesi'nde doğdu. Pazarkapı Mahallesi'nde, Islahhane Çıkmaz Sokak'ta bir gecekonduda geçen zorlu çocukluk yılları, aksi bir adam olan babası Kalaycı Süleyman'ın kendilerini bırakıp gitmesi üzerine daha da zorlaştı. Annesi Asiye Hanım, çocuklarının geçimini çamaşır yıkayarak temin etti. Evlerinin önündeki ayva ağacının altında, bir meyve kasasının üzerinde ya da yemek sinisinde, çocukluğu ve gençliği boyunca her fırsatta çizdi. Trabzon Gazetesi'nde çizim, sayfa düzeni ve makinistlik yaparak 5 yıl çalıştı. Bu beş yılda çizdiği sayfaları kalın bir cilt yaptırdı ve iş bulmak umuduyla İstanbul'a gitti. Trabzon Talebe Yurdu'nda kaldığı bu dönemde, Babıali'de her gün iş aradı ama muvaffak olamadı. Geçinebilmek için bir süre, Ressam Cahit Matbaası'nda çalıştı.

1954 yılında, Yeni Sabah gazetesinin çizer arandığına dair ilanı üzerine, çizimlerini koltuğunun altına alarak gazeteye gitti. Çizimlerini beğenen Ratip Tahir BURAK'ın onayı üzerine Yeni Sabah'ta işe başladı.

1956'da, Şen Çocuk dergisinde çizdi. Kazandığı para geçimini sağlamaya yeterli olmadığı için, ek iş olarak gece ressamlığı yaptı, Nebioğlu Yayınevi'nde yarım günlük bir işte çalıştı.

Polatlı Topçu Okulu ve ardından Dörtyol'da askerliğini tamamlayıp İstanbul'a döndü ama çalıştığı gazete, kadronun değiştiğini söyleyerek kibarca reddetti TURHAN'ı. Bunun üzerine, Safa KILIÇOĞLU'nun Pazar dergisinde iş buldu. Bu dergide Altan ERBULAK, Oğuz ARAL, Kadri YURDATAP, Çetin ÖZKIRIM, Aysan TÜMER, Sade YALÇIN, Etem ÇALIŞKAN, Öktemer KÖKSAL ve Vural SÖZER gibi isimlerle çalıştı. TURAN soyadını kullandığı bu dönemde, Aşk ve Vazife, Tehlikeli Oyun, Şeytanın Elçisi, Seni Terketmeyeceğim, Honolulu'da Aşk, Arzu Toprağı adlarını taşıyan hikayeler resimledi. 1960'da yayınlanan polisiye konulu Cani Peşinde adlı hikaye, 1957'de kadrosuna dahil olduğu bu dergideki son çalışması oldu. 1959'da Çocuk Haftası dergisine çizimler yaptı.

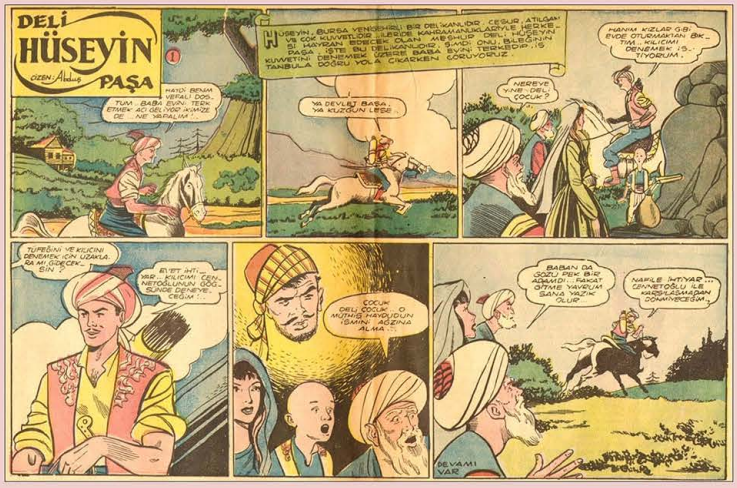

Solda üstte: 1956 tarihli Nebioğlu Yayınevi arkadaş Haftalık Çocuk Gazetesi'nde, Deniz Kurtları adlı çizgi roman çalışması. Solda altta: 1958 tarihli Pazar dergisindeki bir hikayeye hazırlamış olduğu çizim. Üstte: 1956 tarihli Şen Çocuk dergisinden örnekler. Örnekleri aldığım sayıdaki çizim ve vinyetlerin çoğu Abduş müstear adını kullanan Abdullah TURHAN'ın kaleminden çıkmış. Sağda: Çocuk Haftası dergisine yapmış olduğu bir çizim.

1964'te kapanan Yeni İstanbul gazetesi, yayınını sonlandırmadan evvel, Abdullah TURHAN, Aktolga adında bir kahraman yarattı ve iki macerasını tefrika etti. Aktolga, hikayenin akışı ve çizimleriyle, Karaoğlan'ın ilk maceralarının kaba bir kopyasıydı adeta. Zaten Karaoğlan'ın ilk maceralarına ait çizimler Kaan'dan kotarılmaydı, ki Kaan'ın çizimleri de Prince Valiant'a uza-

nıyordu. Bu bağlamda Aktolga, tavşanın suyunun suyu bir çizgi romandı denilebilir. 80'lerin sonlarında, Türkiye Çocuk dergisinde, daha yetkin çizimlerle iki maceralık bir Aktolga denemesi daha yapacaktır TURHAN.

Aktolga ile yapılmaya çalışılan bu cılız Karaoğlan rekabeti, 1964'te TURHAN'ın, Suat YALAZ'la çalışmaya başlaması ve Karaoğlan çizimlerinde yer alan ekibe dahil olmasıyla noktalandı. YALAZ'ın, Karaoğlan filmleri çekmek için kolları sıvadığı bu dönemde, Karaoğlan çizimleri büyük oranda Abdullah TURHAN'a emanet edilmişti. 1964-1967 aralığında 24 adet Karaoğlan macerasında, TURHAN'ın adı künyede yer aldı. 1964'te Yavru Düşman, Ölüm Yoldaşı; 1965'te Bizanslı Zorba, Şeytanın Çakalları, Ergenekon, Kızıl Kule; 1966'da Çayır Korsanları, Kılıçların Gölgesinde, Ölüm Süvarileri, Uygur Güzeli, Sarı Büyü, Camoka'nın İntikamı, Alamut Kalesi, Tibet Fedaisi, Ölüm Geçidi, Yeşil Gözlü Dilber, Kanlı Tuzak; 1967'de Kudüs İlahesi, Kırbaç Altında, Gök-Han'ın Mirası, Kafkas Çiçeği, Kaplanın Adaleti, Ulla Han'ın Gazabı, Üç Gözlü Mabud adlı Karaoğlan maceralarında hep Abdullah TURHAN vardı. YALAZ'ın yaşadığı bazı mali sorunlar nedeniyle çizerlere yapılan ödemeler aksamaya başlayınca, Abdullah TURHAN Karaoğlan'dan ayrılmak durumunda kaldı. Bu dönemde TURHAN, YALAZ'ın çıkardığı Kansas Kid, Deyvi Kroket gibi dergilere kapaklar da çizmişti.

Milliyet gazetesinde tefrika edilen ve Ahmet KOZANOĞLU'nun yazdığı, hikayeleri Kanuni Sultan Süleyman'ın Viyana Seferi döneminde geçen Alptekin adlı kahramanın 1967-1968'de Viyana Delisi, 1968'de de Sasanka Büyücüsü adlı iki macerasının çizimlerini yaptı. Alptekin hikayeleri, 1968 yılı Kasımında başlayan ve 1969 Mart ayına kadar devam eden kısa süreli bir haf-

Soldan sağa: 1; Aktolga'dan bir örnek sayfa. 2; Karaoğlan'ın Kızıl Kule macerasının ilk sayfasında künyede Suat YALAZ'la birlikte Aptullah TURHAN adı da yer almakta. Karaoğlan'ın tüm serilerindeki maceralarda yaptığım taramalar neticesinde, toplam 24 maceranın künyesinde Abdullah TURHAN adını tespit ettim. Şahsi kanaatime göre, bu rakam muhtemelen daha fazla ama künyede TURHAN adının yer almadığı maceraları, ihtimal dahilinde değerlendirmenin sağlıklı bir tespit olmayacağını düşündüm. 3 ve 4; YALAZ'ın 60'lı yıllarda çıkardığı iki farklı derginin Abdullah TURHAN tarafından hazırlanmış kapaklarına ait örnekler.

talık dergi olarak Bilge Şakrak tarafından basıldı. Bu fasiküllerin iadeleri de, 1969'da Nil Yayınevi'nce bir araya getirilerek, cilt halinde tekrar piyasaya sürüldü. Alptekin, yüz anatomisi açısından Kara Murat'ın öncülü, Kelle Bekir ise, TURHAN'ın 90 larda Sabah gazetesinde çizeceği Burakbey tefrikalarındaki önemli bir yan karaktere, hem kişilik özelliklerinin hem de fiziki özelliklerinin aktarıldığı bir şablon olmuştur.

Milliyet'e Alptekin'i çizmeye başladığı günlerde, Simavi'nin Yeni 1001 Roman dergisine de, senaryolarını kendi yazdığı TOLGA'yı çizmeye başladı. O ana dek kapağında Tarzan başlığıyla çıkan dergi, 4 Kasım 1968 tarihli ilk Tolga macerasıyla ve TOLGA başlığıyla kapaktan başladı yayınına. İlk maceranın bir adı yoktu ama ileriki yıllarda tekrarları yeniden yayınlanacak olan bu serüvenin, Fırtına Adam ve Naymanlar olarak iki farklı adı olacaktı. Asya Şeytanı, Abaka'nın Öcü, Siyah Yele ve Urungu'nun Oğlu adlı hikayeler, 1971 Nisanında yayın hayatı son bulan Yeni 1001 Roman dergisinde ortaya çıkan Tolga maceraları oldu.

Üstteki ilk resim, Alptekin'in Viyana Delisi macerasına ait, Milliyet gazetesindeki tanıtım bandı. İkinci resim, Bilge Şakrak'ın yayınladığı fasiküllere ait örnek bir kapak. Üçüncü resim ise, fasikülden alınmış bir sayfa. Sağdaki resme gelecek olursak; Yeni 1001 Roman dergisine ait bir kapak örneği. Dergi, maceraya ait ilk kare ya da kareleri kapak olarak kullanıyordu. Yani macera daha kapakta iken başlıyordu. Yeni 1001 Roman'da 5 adet Tolga macerası yayın imkanı buldu. İlk üç macera, kapakta renkli ve diğer sayfalarda siyah-beyazdı. Son iki macera ise, derginin diğer sayfalarının da renklenmeye başlamasıyla birlikte, tamamen renkli yayınlandı. Bundan sonra Tolga'nın renkli maceralarını ancak, 80'lerin ikinci yarısında Kara Murat dergisindeki dolgu döneminde ve 90'lı yıllarda Tan gazetesi tefrika döneminde görebilmek mümkün olacaktır.

1969’da, Suat YALAZ’ın ayrılması üzerine Karaoğlan’sız kalan Akşam gazetesi, tarihi kılıçlı kahraman ihtiyacını Abdullah TURHAN’la anlaşarak çözdü. TURHAN, yıllar önce bir macerasını çizdiği Uzun Kılıçlı Kahraman karakterini kullanarak Kaan’ı yarattı ve çizdi. Kaan başlığı altında, senaryolarını kendi yazdığı Kerayit Güzeli, Tung-Hay’ın Öcü, Bizans’taki Yabancı, Dişi Panter ve Dehşet Ülkesi (Dövme Kılıç) adlı maceralar ortaya çıktı bu süreçte. Bu maceralar ileriki yıllarda Tolga’ya uyarlanacaktır.

İlk iki resim, Kaan Akşam gazetesi tefrikasına ait aynı gazetenin iki adet tanıtım bandına ait. Sağdaki resim ise, Kaan’ın Bizans’taki Yabancı adlı macerasından bir tefrika örneği.

1970 yılında Yeni İstanbul gazetesine geçti Abdullah TURHAN. Burada, Kafkas halkının Rusya ile mücadelesini konu alan serüvenleriyle, Karabatur adında yeni bir kahraman yarattı. İlki Kafkasya Kaplanı, sonraki Petersburg’daki Hain adını taşıyan iki adet Karabatur macerası yazıp çizdi. Karabatur’un Kafkasya Kaplanı macerası, ileriki yıllarda Tolga’ya uyarlandı ve maceranın adı Kafkas Kaplanı olarak düzenlendi.

1960'ların sonlarında yeniden elden geçirilen Uzun Kılıçlı Kahraman, Yeni 1001 Roman dergisinde Tolga’ya dönüştürülmüştü. Yeni 1001 Roman’daki popülaritesi TURHAN’ı cesaretlendirdi ve TOLGA’yı, 14 Haziran 1971 tarihinde bağımsız bir dergi olarak yayınladı. Çizgi roman severlerin, Turalı Fasikül Serisi olarak adlandırdığı bu seri, 100 kuruş fiyatla başlayıp, sonrasında 125 kuruşla devam eden ve 40 sayı süren ilk Tolga dergisi denemesiydi. Nezih DEMİRKENT, Hürriyet gazetesinde, Tolga’nın reklamlarını ücretsiz yayınladı. Bu seride, daha önce gazetelerde tefrika edilen Kaan maceraları Tolga’ya dönüştürüldü. Devamında, Yeni 1001 romandaki Tolga maceraları yayınlandı. Bu serinin Abdullah TURHAN’a önemli maddi katkısı oldu. Kendi ifadesine göre, İlk dergi 50 bin basılmış, 30 bin satmıştı. O dönem Kara Murat çizimlerinden ayda 1.500 lira ücret alıyordu ama Tolga’dan, bir ayda 60.000 lira kazanmıştı. Böylesine yüksek kazanca ulaşmasına karşın, devede kulak denebilecek bir para karşılığında Kara Murat çizmesi ve bu işi

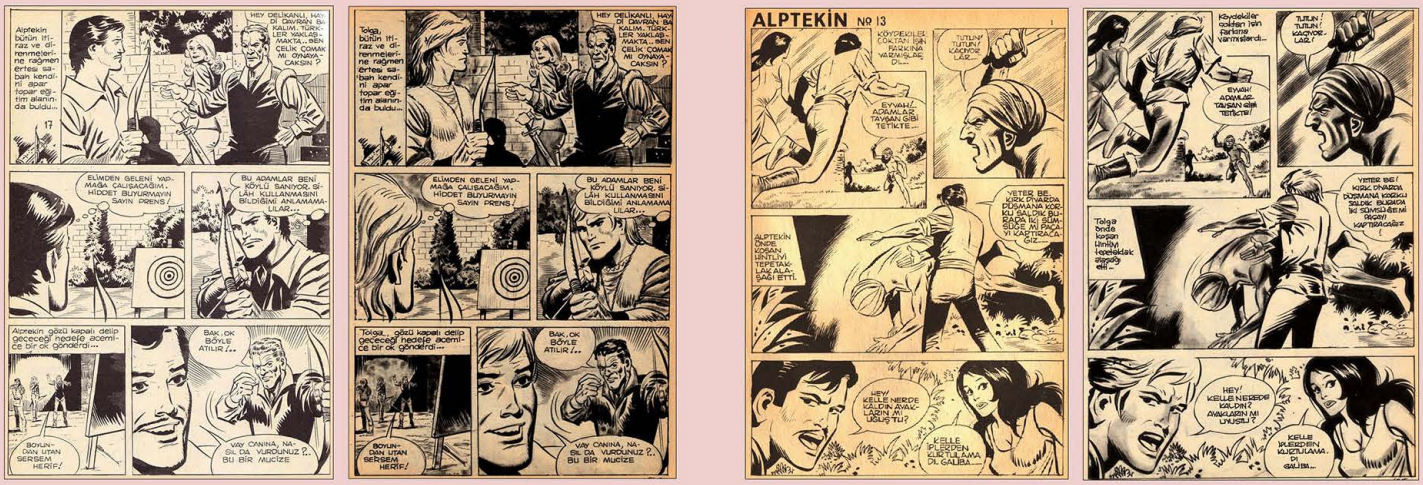

Birinci ve ikinci resimde, Alptekin'in Viyana Delisi macerasının, Üçüncü ve dördüncü resimde ise yine Alptekin'in Sasanka Büyücüsü macerasının Tolga'ya dönüştürülmüş hallerine dair örnekler paylaştım. Viyana Delisi, Kara Şövalye adıyla; Sasanka Büyücüsü ise, Dehşet Beldesi adıyla Tolga'ya uyarlandı.

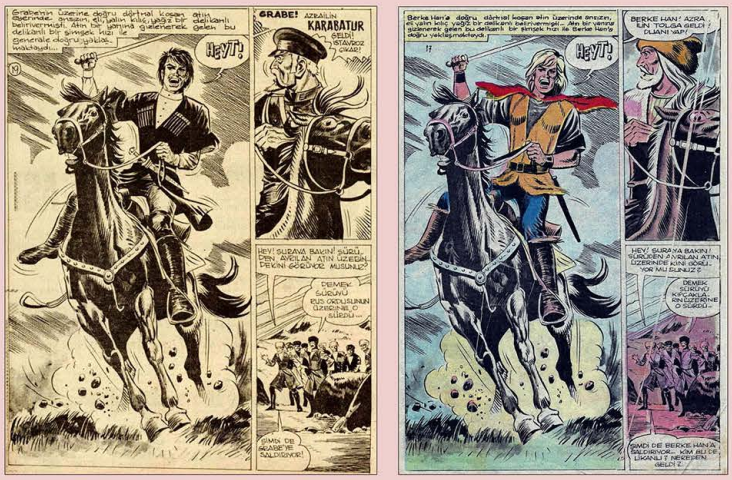

Karabatur'un Kafkasya Kaplanı macerası, Tolga'ya Kafkas Kaplanı adıyla uyarlandı. Karabatur'daki General Grabe, Tolga'da Berke Han'a dönüşürken, Karabatur'daki ahşap saplı tüfekler, Tolga'da mızrak olarak resmedildi haliyle. İşin ilginç yanı, Tolga dergilerinde Tolga üst başlığıyla yaşanan değişim, Kara Murat dergilerindeki dolgu döneminde, Uzun Kılıçlı Kahraman üst başlığı altında yaşandı.

Gazete tefrikası Kaan macerası Azraili Arayan Adam, Tolga'da Ölüm Tuzağı adıyla yer aldı. Birinci resimde "Adım Kaan, Türküm" diye haykıran kahramanımız, ikinci resimde "Adım Tolga, Türküm" şeklinde tanıtıyor kendini.

uzun yıllar kesintisiz devam ettirecek olması, TURHAN'ın, çizgilerle olan aşkına da güzel bir örnek aslında. Abdullah TURHAN bu döneminde birkaç dergi ve gazetede aynı anda çizimler yapıyordu. Aynı kaynaktan gelmesine ve hatta aynı kahraman olmasına rağmen, farklı yayın organlarında Tolga ve Kaan adlı tefrika ve yayınlar gerçekleştirdi. İlerleyen yıllarda Uzun Kılıçlı Kahraman, Kaan, Karabatur ve Alptekin'in maceralarını ustalıkla Tolga'ya uyarlayacak, böylelikle bir yandan Tolga külliyatının zenginleşmesini sağlarken, diğer taraftan da çizdiği farklı kahramanlara ait hikayeleri, Tolga başlığı altında derleyip toparlamış olacaktı. Bilinçli bir tercih midir, ekonomik bir kaygının sonucu mudur yoksa koşullar mı böyle gerektirmiştir, tartışılır. Tolga'nın tefrika olarak ilk kez 1971'de, Yeni İstanbul gazetesinde, Dövme Yılan adlı macerasıyla yayınlandığını ve daha sonra Son Havadis gazetesinde tekrar Kaan başlığı altında yayınlandığını da satırlarımıza ekleyelim.

Tolga'nın bağımsız bir dergi olarak çıkarılması hikayesi, aslında Sebat MAT'ın, TURHAN'ı yüreklendirmesi ile başlamıştır. Abdullah TURHAN, MAT'ın desteğiyle Cağaloğlu'nda bir büro açmış ve Tolga'yı yayınlamıştır. Bu büroda, sabahın erken saatlerinde gelip akşam geç vakitlere kadar sekiz yıl boyunca aralıksız çizdi, Tolga'nın satışları düşmeye başlayınca da büroyu kapattı. Cağaloğlu'ndaki bu dönemde Süleyman TURAN, Cemal DÜNDAR ve Hikmet YAMANSAVAŞÇILAR ile birlikte çalışmalar da yaptı.

Daha önce, çocuk yaşta iken kısa süre asistanlığını yapan Hikmet YAMANSAVAŞÇILAR, 1974'te TURHAN'ın çağrısı üzerine Tolga ve Kara Murat çizimlerine ciddi katkılar yaptı. Birkaç Tolga macerasının künyesinde Hikmet YAMAN adıyla yer aldı ama Kara Murat maceralarında ve kişisel kanaatime göre çizgilerinin bulunduğu bir kısım Tolga macerasında adı geçmedi bu başarılı genç çizerin.

Tolga, Kaan ve Karabatur sarmalında geçirdiği bu dönemde, Günaydın gazetesinden bir teklif aldı Abdullah TURHAN. Gazetenin patronu, Rahmi TURAN'dan, her macerası farklı kahramanlara ait olan bir tarihi maceralar dizisi istedi. Rahmi TURAN, hikayeleri çizmesi için Abdullah TURHAN'ı düşündü ve ilk Kara Murat macerasını tefrika ettiler. Eserin beğenilmesi üzerine, farklı kahramanlar fikrinden vazgeçildi ve Kara Murat maceraları böylelikle devam etti. Kara Murat karakterinin okurda karşılık bulması, 30 Ocak 1974'te bağımsız bir Kara Murat dergisinin yayına başlamasını da beraberinde getirdi. Abdullah TURHAN ve dergi künyesinde Rahmi MURATOĞLU müstear adını kullanan Rahmi TURAN, uzun yıllar birlikte hazırladılar dergiyi. 946 sayı süren Kara Murat yayın süreci, ilerleyen sayılarda maceraların tekrar yayınlarıyla birlikte, 1992'ye değin, 18 yıl devam etti, ortaya tekrarları hariç, 20 maceralık bir Kara Murat külliyatı çıktı. Kara Murat o kadar popüler oldu ki, Cüneyt ARKIN'ın başrolünü oynadığı bir dizi sinema filmini de beraberinde getirdi. 70'li yıllar, Kara Murat filmleriyle geçti ve sinemaya jön olarak başlayan ARKIN, Kara Murat adıyla anılır oldu.

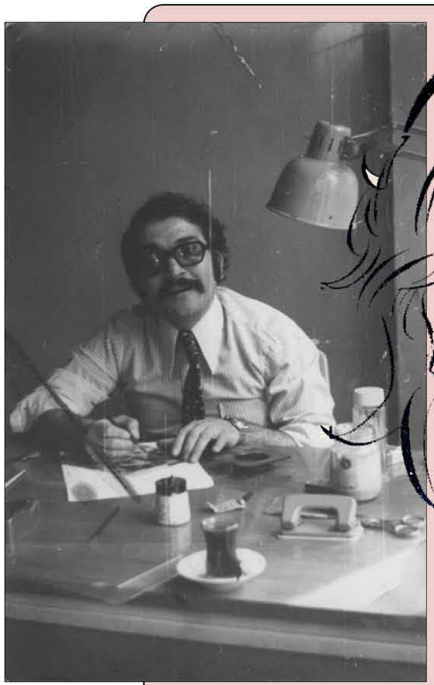

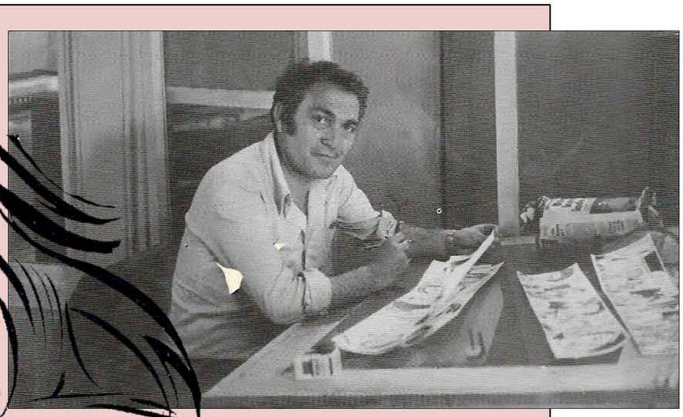

Yeşil renkle belirttiğim maceraların çizimleri Abdullah TURHAN'a aittir

KARA MURAT MACERA LİSTESİ

Aşk ve Kan
Vahşi ve Güzel
Ölümün Gölgesinde
Ölüm Emri
Kardeş Kanı
Kızlar Manastırı
Cenneti Satan Adam
Pekin Celladı
Radenpur Bakiresi
Deniz Aslanı
Kanlı Akın
İntikam Kılıcı *(Kanlı Akın'ın devamı)*
Ölüm Yolu
Türk Kılıcı Yunanistan'da
Kralın Gözdesi
Aşkım Kılıcımdır
Roma'daki Şeytan
Çöl Kartalı
İntikam Günü
Korsan Aşkı
Prensesin Aşkı *(Vahşi ve Güzel ile Ölümün Gölgesinde maceralarının yeniden düzenlenip birleştirilmiş hali ama aynısı değil.)*
Kralın Sevgilisi *(Ölüm Emri'nin tekrarı. Abdullah TURHAN başladı, devamını, TURHAN'ın çizdiği ilk versiyonun karelerini kullanarak Ertan TANK çizdi.)*
Kanlı Aşk *(Pekin Celladı'nın tekrarı. Ertan TANK yeniden çizdi.)*
Kanlı Prenses *(Kardeş Kanı'nın tekrarı. TURHAN'ın çizdiği ilk versiyonun karelerini kullanarak Süleyman GÖK çizdi.)*
Dişi Şeytan *(Süleyman GÖK tarafından çizilen ve 1. bölüm sonu ibaresinden sonra yarım kalan, devamı gelmeyen macera.)*
Sonsuz Kin *(Cenneti Satan Adam'ın tekrarı.)*

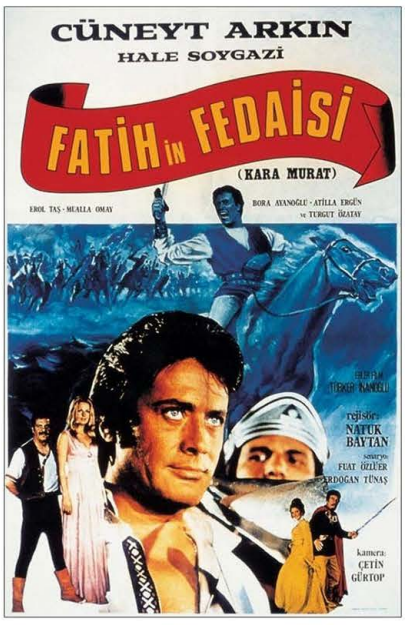

1972-1976 aralığında seriyal filmleri yapılan Kara Murat'ın bıyıksız olması, senaryoları, hareketleri ve hatta kılık kıyafetinin bile çizgi romandaki Kara Murat'a benzememesi, Abdullah TURHAN'ı hiç mutlu etmemişti. Yıllar sonra verdiği bir röportajda bunu dile getirecek, ilaveten, 1972 yapımı Fatih'in Fedaisi Kara Murat filminin galasına çağrılmadığını da belirtecek, bu olayın, 45 yıldır içinde kalan bir ukde olduğunu söyleyecek, üzüntüsünü Türk çizgi roman okuruyla paylaşacaktı.

Solda, Ölüm Emri, sağda ise Ertan TANK tarafından çizilen Kralın Sevgilisi macerası.

Solda, Pekin Celladı, sağda ise Ertan TANK tarafından çizilen Kanlı Aşk maceralsı.

Solda, Kardeş Kanı, sağda ise Süleyman GÖK tarafından çizilen Kanlı Prenses macerası.

Solda, Radenpur Bakiresi, sağda ise Ergin ASYALI tarafından çizilen aynı adlı macera.

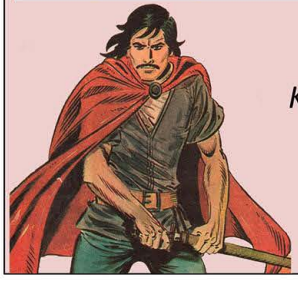

Süleyman GÖK'ün çizdiği Dişi Şeytan macerası, Abdullah TURHAN'ın resimlemediği tek Kara Murat macerasıdır. Ki, Dişi Şeytan'ın da zaten devamı gelmemiş, yarım kalmıştır. 90 sonları, 2000 başlarında, Gözcü gazetesinde, bazı eski Kara Murat maceraları, Abdullah TURHAN'ın çizimleri kullanılarak Ergin ASYALI tarafından tekrar hazırlandı ve tefrika edildi. Bu dönemin Kara Murat'ı, maalesef çizgi roman adına tam bir fiyaskoydu.

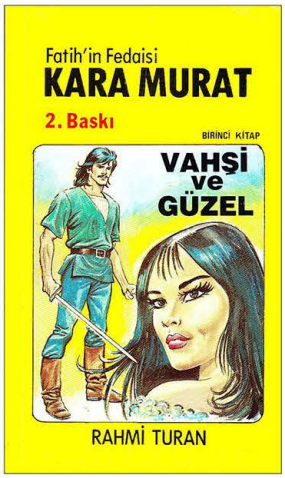

1988-2002 aralığında Toker Yayınları, Abdullah TURHAN çizimlerinin kullanıldığı beş eski Kara Murat macerasını roman formatında kitaplaştırdı. Vahşi ve Güzel, Ölüm Yolu, Aşk ve Kan, Kardeş Kanı ve son olarak Kızlar Manastırı maceralarının yer aldığı ve sadece Vahşi ve Güzel albümünün resimsiz yayınlandığı bu serideki çizimler siyah beyaz hazırlandı. Kitaplarda Abdullah TURHAN adı yer almadı.

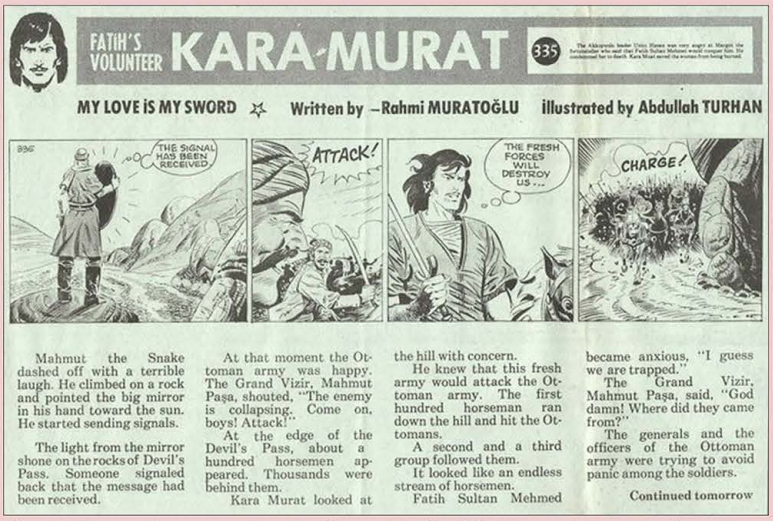

Solda, Günaydın gazetesinden, Haftalık Kara Murat dergisine dair 1974 tarihli bir tanıtım resmi. Sağda ise, Günaydın gazetesinin English ekinde yer alan İngilizce bir Kara Murat bandı.

1971'deki Tolga Turalı fasiküller daha sonra sekiz adet cilt içerisinde toplanarak yeniden satışa sunuldu. 36 sayfalık siyah beyaz Turalı seriden sonra, 1973 yılının hemen başında yeni bir haftalık Tolga serisine başladı Abdullah TURHAN. 77'lik Seri olarak bilinen bu seri, büyük boy, 16 sayfadan oluşuyordu ve üç renkliydi. 77. sayıda Kerayit Güzeli adlı macera ile sonlandı seri ama hiç ara verilmeden 32 siyah beyaz sayfadan oluşan yeni bir seri başladı. 313'lük Fasikül Serisi olarak adlandırılan bu en uzun soluklu Tolga serisi 6 yıl sürdü. Bu serinin son sayılarında, dolgu çizgi roman olarak, Abdullah TURHAN'ın önceki yıllarda Yeni Asır gazetesine hazırlamış olduğu Deryalar Delisi Umur Bey adlı çizgi karakter de yayın şansı buldu. Umur Bey daha sonra, 1981'de, Kara Murat dergisinin 411. sayısından başlayarak bir kez daha dolgu çizgi roman şeklinde yayınlandı. Fakat bu kez adı Umur Bey değil, Sarıcabey olacaktı ve maceranın adı da, Ege İncisi olarak düzenlenecekti. Umur Bey & Sarıcabey'in bu macerası, hiçbir zaman Tolga'ya uyarlanmadı.

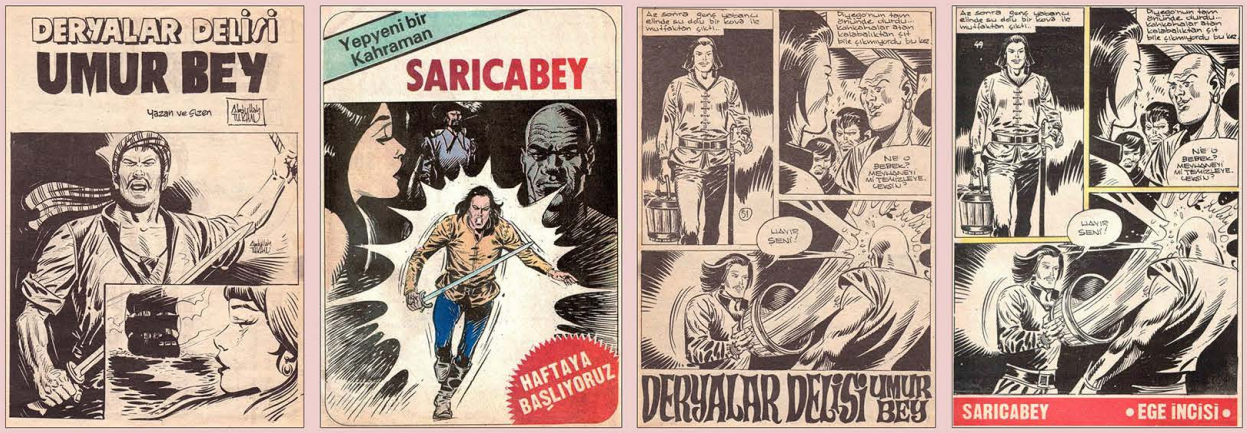

Umur Bey ve Sarıcabey adlarıyla yayınlanan bu kahramanın tek bir macerası bulunuyor. İlk iki resim, maceranın giriş sayfalarına ait. İlk sayfadan sonra sadece kahramanın adı değişecek, maceranın kalan kısmı, noktası virgülüne kadar aynı kalacaktır.

TOLGA MACERA LİSTESİ

Fırtına Adam & Naymanlar
Asya Şeytanı
Abaka'nın Öcü & Abaka'nın Kini
Siyah Yele
Urungunun Oğlu & Cehennem Yolu
Kerayit Güzeli *(Kaan uyarlaması)*
Bizanstaki Yabancı *(Kaan uyarlaması)*
Dişi Panter *(Kaan uyarlaması)*
Tung-Hay'ın Öcü *(Kaan uyarlaması)*
Racanın Kızı & Brahma'nın Gözleri
Yakut Göz *(Aynı konu, iki farklı çizim mevcut)*
Karçar'ın Baltası
Alka'nın Hazinesi
Jakarta Büyücüsü
Zindandaki Tutsak & Bizans'taki Tutsak
Kafkas Kaplanı *(Karabatur uyarlaması)*
Kubilay'ın Oğlu & Öldüren Takip
Dehşet Beldesi *(Alptekin ve Kaan uyarlaması)*
Kara Şövalye *(Alptekin uyarlaması)*
Aykutluğ'un Oğlu
İorga Öç Alıyor *(Aykutluğ'un Oğlu'nun devamı)*
Şeyh'in Kızı
Azraili Arayan Adam & Ölüm Tuzağı *(Kaan uyarlaması)*
Kuğular Sarayı
Can Bedeli
Büyük Yemin
Asya Çiçeği
Kızgın Güneş
Sarı Beniz
Korsan Kanı & Deniz Kızı
Alamut Kalesi
Kuzeyden Gelenler
Dövme yılan
Dövme kılıç & Dehşet Ülkesi *(Kaan uyarlaması)*
Lanet Alevi
Şeyhin Gözdesi & Bitmeyen Kin

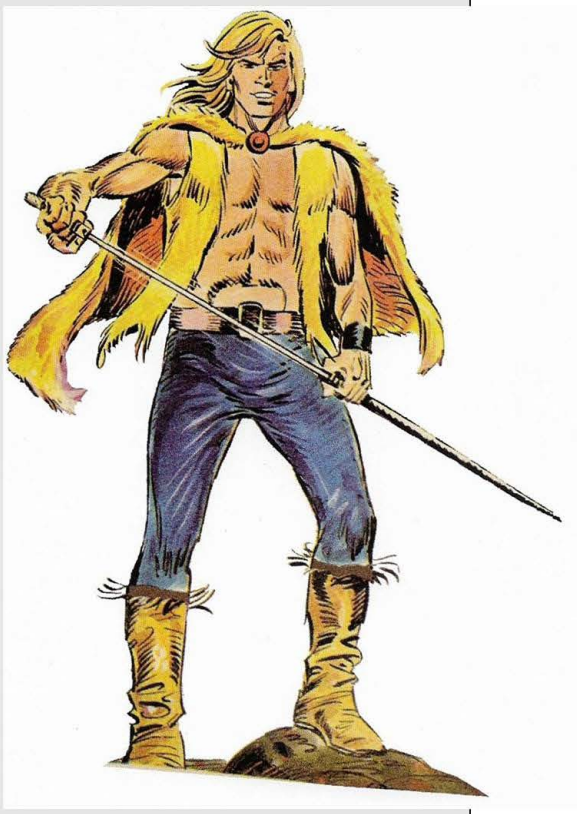

** Yeşil renkle belirttiğim maceralar, haftalık Kara Murat dergisinde de yayınlanmış olan maceralardır.*

Tolga serilerine dalmışken, 77'lik serinin 1974 yılına ait 53. sayısında başlayıp, derginin arka sayfalarında dolgu olarak verilen ve 16 sayı boyunca devam eden 49 Şaban'ı da unutmayalım. Abdullah TURHAN'a ait olan tipleme, Star Trek, Zagor ve Çiko, Red Kit ve Daltonlar, Kalamiti Ceyn, Tommiks gibi tanınmış çizgi karakterlerin de yer aldığı mizahi bir parodiydi. 49 Şaban, 77'lik seriyle sınırlı kaldı ve bu serinin devamı olan 313'lük seriye taşınmadı.

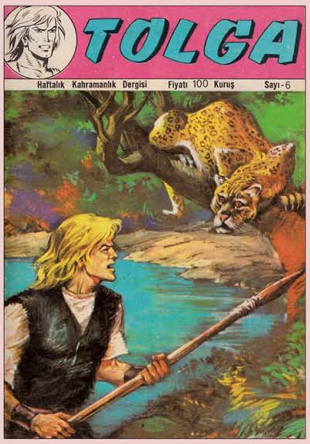

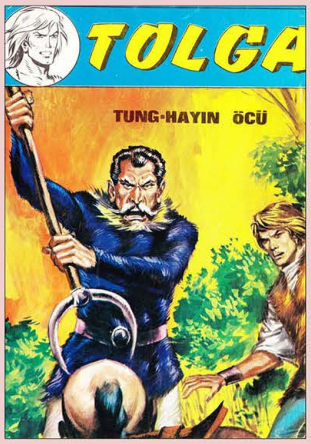

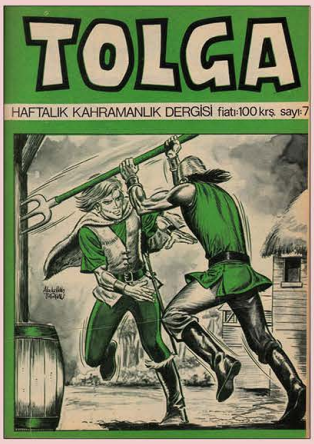

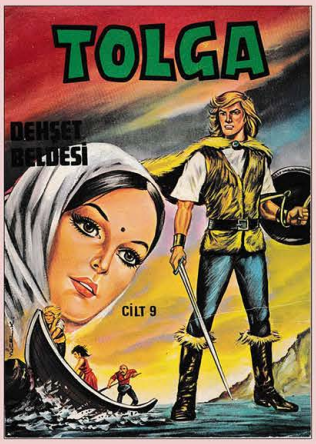

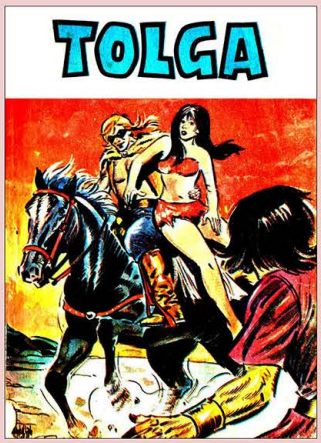

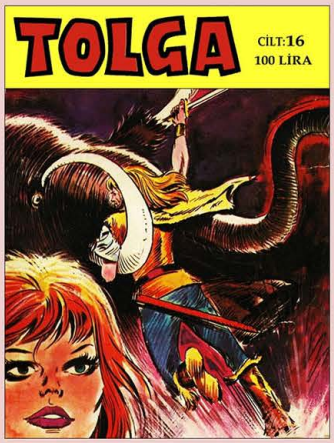

Sırasıyla Tolga Serileri:

Turalı Fasikül,
Turalı Cilt,
77'lik Seri,
77'lik Cilt,
313'lük Seri,
313'lük Cilt,
Şilliler Cilt.

70'li yıllar boyunca, 77'lik ve 313'lük serilere ait bol miktarda Tolga cildi piyasaya sürüldü. Son Tolga serisi ise 1983-1984 yılları arasında Şilliler Yayınevi'nin 100 Lira fiyatla çıkardığı, 62 sayı süren Tolga Cilt serisi oldu. 1985 yılında Tan gazetesinde, 1997-1998 yıllarında da Günaydın gazetesinde yeniden tefrika dönemleri yaşadı Tolga.

Soldaki renkli resim: 1985 tarihli Tan gazetesinde, Şeyhin Gözdesi adlı maceraya ait Tolga tanıtım bandı. Sağdaki resimler ise: 1985 tarihli Tan gazetesinde Şeyhin Gözdesi adlı macera, 1998 yılında Günaydın'da, Bitmeyen Kin ismiyle tefrika edildi. Abdullah TURHAN bu dönem Günaydın'da, Selçuk TURAN müstear adını kullandı.

1983-1984 yıllarında, Günaydın'ın günlük ilavesi Günaydın arkadaş'ta, başarı merdivenlerini tırmanan genç bir futbolcunun, kötü alışkanlıklar yüzün-

den tepetaklak olan yaşamını konu alan Ağlara Takılan Umut adlı çizgi romanı yazıp çizdi TURHAN. İleriki yıllarda, yine bir futbol öyküsü olan Gol Kralı'nı da, Fotomaç dergisi için hazırladı.

Gol Kralı ve Ağlara Takılan Umut çizgi romanlarından birer panel.

1985 yılında Zafer ERGİN ve Selahattin DUMAN'ın daveti üzerine Günaydın'dan ayrıldı, Sabah gazetesine geçti. Kendi ifadesiyle, çok iyi para vermişlerdi. Önce, Hilmo adında bir çizgi romanın çizimlerine başladı. Ama Hilmo'nun çizimleri ilerleyen süreçte Ragıp DERİN'e devredildi. Daha önce Selahattin DUMAN'la birlikte, 1972'de, bir Osmanlı ordusu keşif kolunun hikayelerini konu alan Burak Bey adındaki çalışmaya imza atmışlardı. Selahattin DUMAN, 1986'da Burak Bey'i yeniden ele alarak Kılıçoğlu Burakbey başlığı altında yazmaya, Abdullah TURHAN da çizmeye başladı. DUMAN'ın, Nizamettin VEZİROĞLU takma adını kullanarak yazdığı alt yazılı Burakbey maceraları, tamamı Sabah gazetesinde olmak üzere 2000 yılına dek günlük tefrika edildi ve ortaya azımsanmayacak, ciddi bir külliyat çıktı. Yaklaşık 5000 sayfaya karşılık gelen Burakbey külliyatı, Kara Murat'ın da bu rakama tekabül eden külliyatına hemen hemen eşittir. Hal böyleyken, Kara Murat'ın yayınlandığı yıllarda tozu dumana katmasına rağmen, Burakbey'in, gazetelerin tozlu sayfalarında kalmasının nedeni, çizildikleri dönemlere dair toplumsal ve sosyo-kültürel farklılıklara bağlanabilir ancak. 1980 sonları ve 90'lı yıllar, çizgi romanın ülkemizde maalesef son demlerini yaşadığı yıllardır. 90'ların sonunda komaya girecek, 2010'lardan itibaren yeniden kıpırdamaya başlayacaktır çizgi roman ülkemizde. Tabii bu konu, başka bir yazı başlığıyla alakalı. O yüzden paragrafı kapatıyorum.

Suat YALAZ'ın, Sabah gazetesindeki Karaoğlan tefrikalarında ortaya koyduğu olağanüstü yetkinliği, Abdullah TURHAN, Burakbey çizimlerinde gerçekleştirdi. Abdullah TURHAN, Selahattin DUMAN'ın yazdıklarını biraz tu-

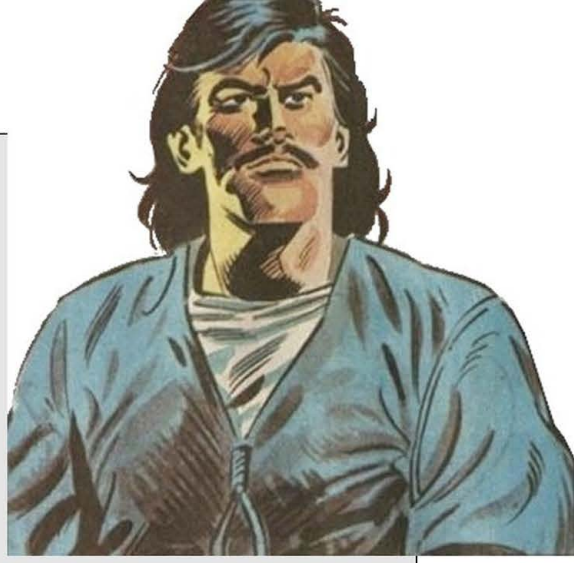

BURAKBEY MACERA LİSTESİ

Budin Celladı
Affetmeyen Kin
Asona Canavarı
Hancının Kızı Kanlı Katina
Ölümün Gözleri
Haydutlara Karşı
Rodos'un Fethi
Rodos Kuşatması *(Rodos'un Fethi macerasının devamı)*
Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz
İskenderiye Sarayındaki Hain
Papa'nın Katilleri
Malta Şovalyeleri
Balkanlardaki Zorba
Denizin Kılıcı
Mostar Kalesi
Karanlıklar Kontu Doga
Affetmeyen Kin *(tekrar macera, yeni çizim)*
(Adı olmayan bir Burakbey macerası mevcut)
Bana Canbirdi Gazali'nin Kellesini Getirin
Canbirdi Gazali'nin Sonu *(Bana Canbirdi Gazali'nin Kellesini Getirin macerasının devamı)*
Kasabanın Üzerindeki Lanet
Kanlı Adalet
Sultan Süleyman'ın Yüzüğü
Kardeş'e Kanlı Tuzak *(Sultan Süleyman'ın Yüzüğü macerasının devamı)*

** Liste, çizer Dorukhan ÖZCAN'a ait. Altın Madalyon Sitesi'nden faydalandım.*

tarsız buluyordu ve hazırladığı o güzel çizimlere yazık olmuştu. Turhan'a göre, Kara Murat daha oturaklı hikayelere sahipti. Bu ifadelerin, üstadın öznel yorumu olduğunu düşünüyorum ve altında yatan sebebi, Kara Murat'ın çizildiği dönemde kazandığı popülariteye bağlıyorum. Sanıyorum TURHAN, Kara Muratlı yıllarda yaşadığı keyfi, Burakbey döneminde bulamamıştı. 90'lı yıllar çizerlere, verdikleri emeğin karşılığında almaları gereken manevi hazzı yaşatacak koşulları ihtiva etmiyordu.

Burakbey, 15 yıl boyunca kimi zaman renkli, kimi zaman siyah beyaz yayınlandı. Bu yakışıklı kahramanın bir talihsizliği de, asla kendine ait bir dergi ya da albüme kavuşamaması oldu. Oysa çizimleri, şahsi kanaatime göre dünya ölçeğindeydi.

Burakbey, fizik ve tip olarak Kara Murat'ın aynısıydı. Zaten Kara Murat da, Karabatur'u, öncesindeki Alptekin'i okşuyordu. Aynı fiziği, tipi ve yüz ifadesini, Ağlara Takılan Umut hikayesindeki Turgut'ta, Türkiye Çocuk'taki Aktolga'da görmek mümkün. Abdullah TURHAN çizgi romanlarında kahra-

manlar, ilginçtir, sadece iki tanedir. Birisi Kara Murat, Burakbey, Alptekin ve Aktolga'nın yer aldığı gruptaki bıyıklı, siyah, gür saçlı, yakışıklı adam, diğeri de Uzun Kılıçlı Kahraman, Kaan ve Tolga'nın bulunduğu gruptaki sarı, uzun saçlı, sert bakışlı ve yine tabii ki yakışıklı adam. Her tür portreyi ve yüz ifadesini çizebilen Abdullah TURHAN'ın, yarattığı ve çizdiği kahramanlarda farklılıklara gitmeyip, bu iki karakter üzerinde özellikle ısrar etmesi, literatüre not düşülmeli.

Soldaki resimler, Burakbey tanıtım bantları. Sağdakiler ise, renkli ve siyah beyaz Burakbey tefrikalarına ait birer örnek sayfa.

Abdullah TURHAN, 1988-1989 yılları arasında Türkiye Çocuk dergisine, Aktolga'nın iki adet macerasını hazırladı. Bu derginin toplam 26 sayısında yayınlanan iki maceradan ilki, Midilli'de Bir Türk adını taşıyordu ve 72 sayfalık bir hikayeydi. İkinci macera olan Kamar'ın Hazineleri ise daha kısa sürdü, 34 sayfada tamamlandı. 60'lı yıllarda yazıp çizdiği Aktolga ile alakası yoktu bu kahramanın. Türkiye Çocuk'taki Aktolga, Çaka Bey zamanında yaşayan bir kahramandı. Aktolga'nın ilk sayfalarında Umur Bey & Sarıcabey adlı kahramanının yüz hatlarını resmeden TURHAN, kısa süre sonra esas oğlanı, Kara Murat/Burakbey tipine çeviriverdi. Derginin başat çizgi roman karakterleri ve Talat GÜRELİ, Muammer ERKUL, Ogan KANDEMİROĞLU, Ömer MUZ gibi neredeyse sürekli çizen, oturmuş bir kadrosu vardı. Aktolga bu nedenlerden dolayı uzun ömürlü olamazdı ve olamadı da. Kim bilir, belki de o dönemde Abdullah TURHAN'ın, hazırladığı diğer çizgi romanlarından dolayı Aktolga'ya ayıracak zamanı olmadı ve bıraktı, emin değilim. Ama ikinci Aktolga

macerasının, ilkine nazaran daha özensiz, sanki bir an önce bitirilmek istenirmiş gibi çizildiğini belirtmek isterim. Yine de bu kısa yolculukta, Türkiye Çocuk kapaklarından birini kapabildi Aktolga.

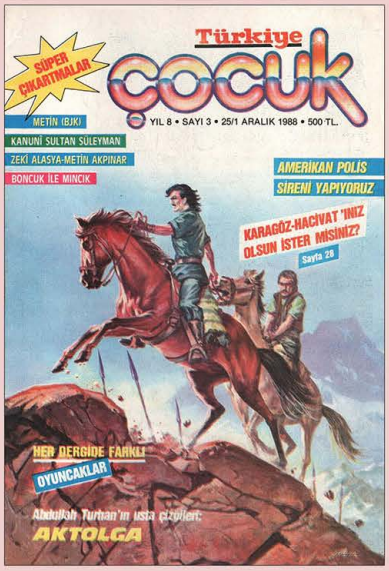

İlk sayfalarında Sarıcabey'in yüz hatlarına sahipken, birkaç sayı sonra Kara Murat yüz hatlarına döndürüldü Aktolga. Yukarıya, her iki durumu da yansıtan birer resim ve ilaveten, Aktolga'nın yer aldığı ve Yalçın DAĞLI'nın çizmiş olduğu Türkiye Çocuk kapağını ekledim.

2010 yılında, Çizgi Düşler, Tolga'yı yeniden yayınlamaya başladı. Beş yıllık süreçte, her biri 200 sayfa civarında, toplam 10 albüm bastı. Bu albümlerde, eski Tolga maceralarından 15 tanesi yayın imkanı buldu, yeni macera çizilmedi. Kağıt kalitesi iyiydi ama büyük ihtimal, orijinalleri bulunmadığından olsa gerek, çizimler, eski Tolga mecmualarından taranmış ve bu suretle basılmıştı. Ki gösterilen özene rağmen bu durum, sayfalarda belli oluyordu. Bu albüm serisinde, Tolga külliyatının yarıya yakını yayınlandı ama yayınevi devamını getirmedi.

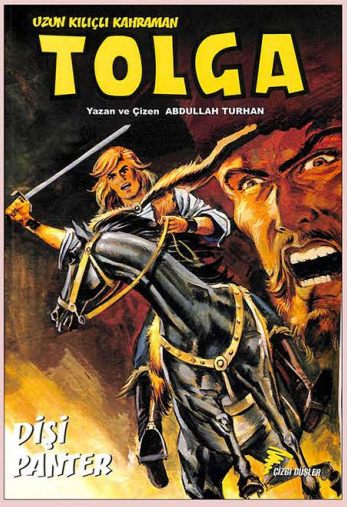

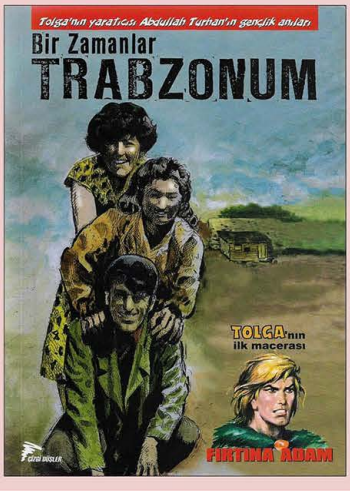

Tolga albümlerinin yanı sıra Çizgi Düşler, Aralık 2013'te, Abdullah TURHAN'ın kendi çocukluğunu çizgi roman tadında anlattığı, Bir Zamanlar Trabzon'um adlı albümü de yayınladı. Albümün 80 sayfalık kısmı, TURHAN'ın çocukluk ve gençlik yıllarını kendi kaleminden, kendi çizgileriyle anlatıyordu. Kalan 80 sayfada ise Tolga'nın Fırtına Adam & Naymanlar macerası yer aldı.

2014 Şubatında, Çizgi Düşler & Büyülü Dükkan organizasyonuyla, Usta'ya bir imza günü düzenlendi.

2015'te, Meltem ERİNÇMEN KANOĞLU'nun yazdığı, Acemi Kaşifler Hattuşa'nın Güneşi adlı çocuk kitabını resimledi TURHAN. Her ne kadar adı çocuk kitabı olarak geçse de, çizimler harikaydı. KANOĞLU, kitabı Abdullah TURHAN'a ithaf etti. Kitap, Çikolata Yayınevi'nden çıktı. Aynı yayınevi 2016'da, TURHAN'ın otobiyografik çizgi romanı ve bazı çizimlerinin yer aldığı, 150 sayfadan oluşan Hayatım Çizgi Roman adlı kitabı da yayınladı.

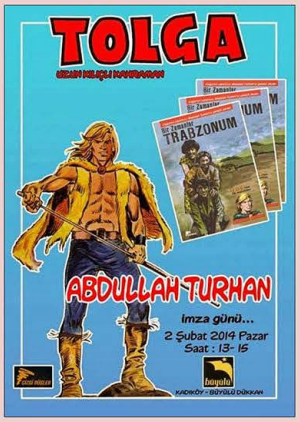

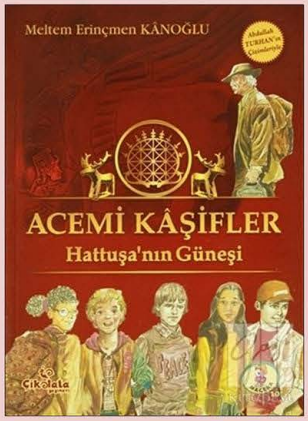

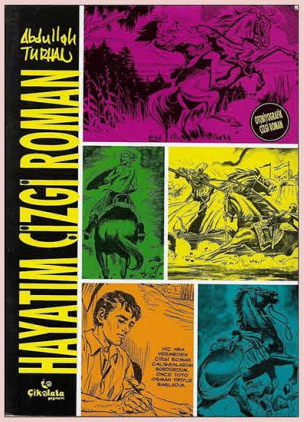

Soldaki resim, 2014 Abdullah TURHAN imza günü afişi. Diğer resimler ise, Çikolata Yayınevi'nin bastığı ve Abdullah TURHAN'ın son çizimlerinin yer aldığı kitaplar a ait.

Son yıllarını, Datça'daki evinde sulu boya çalışmalar yaparak geçirdi. 1950'lerden itibaren onlarca kahramana çizgileriyle hayat veren, binlerce sayfa çizen bu büyük usta, 2 Mart 2020 tarihinde, kaldırıldığı hastanede, organ yetmezliği nedeniyle 87 yaşında vefat etti. Datça'da defnedildi. Toprağı bol, mekanı cennet olsun.

Abdullah TURHAL

ZALİM ZÜHTÜ

Mesut Ekener